

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref

Vår ref
13/5811

Dato
28.01.14

Statsbudsjettet 2014 – tildelingsbrev til Norges forskningsråd

1. INNLEDNING

Tildelingsbrevet følger opp Stortingets budsjettvedtak og forutsetninger, samt forutsetninger og krav som departementet utleder av dette. Tildelingsbrevet er Kunnskapsdepartementets årlige styringsdokument til Forskningsrådet. Tildelingsbrevet er hovedkanalen for formidling av forventninger for 2014.

Eventuelle endringer eller ytterligere tildelinger for 2014 vil bli formidlet gjennom tillegg til tildelingsbrev i løpet av året.

2. OVERORDNEDE FORVENTNINGER TIL NORGES FORSKNINGSRÅD

Norges forskningsråd er regjeringens viktigste virkemiddel for å utvikle forskningssystemet og for å gjennomføre de forskningspolitiske prioriteringene til Stortinget og regjeringen. I siste forskningsmelding (2013) er det stilt klare forventninger til Forskningsrådet i lys av evalueringen som ble ferdigstilt i 2012. Departementet legger vekt på at Forskningsrådet skal være en pådriver for endring og fornyelse i det norske forskningssystemet. Arbeidet med økt kvalitet og fornyelse, rådgivning, tydeligere profilering av forskningsmiljøene og internasjonalt samarbeid blir viktige felter framover.

3. MÅL 2014

Mål- og resultatstyring legges til grunn i Kunnskapsdepartementets styring av underliggende institusjoner. Institusjonene skal legge mål- og resultatstyring, med

integrert risikostyring, til grunn for planlegging og oppfølging av sin interne virksomhet. Som Forskningsrådet er kjent med, er departementet i gang med et prosjekt for å videreutvikle mål- og resultatstyringssystemet for departementenes styring av Forskningsrådet. Det nye mål- og resultatstyringssystemet skal bli et virkemiddel for bedre styring av Forskningsrådet og for koordinering av departementenes styringssignaler til Forskningsrådet. Prosjektet skal ferdigstilles våren 2014 og skal tas i bruk i forbindelse med statsbudsjettet for 2015.

For 2014 vil den eksisterende målstrukturen og tilhørende styringsparametre ligge til grunn. Rapportering for 2014 skal skje etter den etablerte målstrukturen og føringene i dette brevet.

Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet.

Delmål 1.1: Styrket forskning på nasjonalt prioriterte områder.

Delmål 1.2: Styrket bredde av langsiktig, grunnleggende forskning og konsentrasjon av ressurser rundt den beste forskningen.

Delmål 1.3: Styrket bredde av forskningsbasert innovasjon og konsentrasjon av ressurser rundt de beste forsknings- og innovasjonsmiljøene.

Delmål 1.4: Mer forskning i næringslivet. Både i bredden og spiss.

Delmål 1.5: Styrket forskning i tråd med sektorenes og forvaltningens kunnskapsbehov.

Delmål 1.6: Styrket utbytte fra internasjonalt forskningssamarbeid.

Mål 2: God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet.

Delmål 2.1: God sammenheng mellom nasjonal forskningsinnsats og internasjonalt forskningssamarbeid.

Delmål 2.2: Merverdi gjennom effektiv utnyttelse av forskningsbevilgningene.

Delmål 2.3: Dynamisk og effektiv samhandling og arbeidsdeling i forskningssystemet.

Delmål 2.4: Ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene.

Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet.

Delmål 3.1: God og tilpasset forskningsformidling til forvaltningen og allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UoH-sektoren, helseforetakene og forvaltningen.

Delmål 3.2: Styrket kommersialisering av forskningsresultater og økt innovasjonsevne og -takt i næringsliv og offentlig sektor.

Delmål 3.3: Styrket kunnskapsgrunnlag i det forskningsstrategiske og rådgivende arbeidet.

4. ANDRE KRAV OG FORVENTNINGER

Vedtektene for Norges forskningsråd legger de overordnede rammene og retning for Forskningsrådets virksomhet. I tillegg gjelder hovedinstruksen for økonomiforvaltningen i Norges forskningsråd, fastsatt 6. september 2005.

4.1 Vurdering og håndtering av risiko

Risikovurdering er en integrert del av departementets mål- og resultatstyring overfor Forskningsrådet. I tråd med dette skal Forskningsrådet gjennomføre risikovurderinger for å kartlegge de viktigste risikoforholdene i arbeidet med å nå de fastsatte målene i dette tildelingsbrevet. Arbeidet skal forankres i styret.

Risikovurdering og styring på bakgrunn av dette skal skje innenfor en ramme for styring og kontroll, med følgende hovedelementer:

- ♦ Omtale og vurdering av risiko, sannsynligheten for avvik, og avvikets vesentlighet for virksomhetens måloppnåelse.
- ♦ Hvilken risiko som kan aksepteres. Dette skal også si noe om når aktiviteter skal iverksettes for å redusere sannsynligheten for avvik til et akseptabelt nivå.
- ♦ Valg av tiltak og kontrollaktiviteter for å redusere risiko innenfor en akseptabel ressursramme.

I årsrapporten og etatsstyringsmøtet skal Forskningsrådet redegjøre for sine risikovurderinger og styringstiltak.

4.2 Samfunnssikkerhet og beredskap

Norges forskningsråd skal utføre virksomhetstilpassede risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) minimum annet hvert år, ha oppdaterte krise- og beredskapsplaner og gjennomføre årlige kriseøvelser. Forskningsrådet skal påse at informasjonssikkerhetsarbeidet er i samsvar med den nasjonale strategien for informasjonssikkerhet samt tilhørende handlingsplan, jf. brev av 21.06.13 fra Kunnskapsdepartementet. Forskningsrådet skal fortsette arbeidet med oppfølgingen av 22. juli-kommisjonens anbefaling om å styrke holdninger og kultur knyttet til risikoerkjennelse, gjennomføringsevne, samhandling, IKT-utnyttelse og resultatorientert lederskap.

Kunnskapsdepartementets «Styringsdokument for arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap i kunnskapssektoren»¹ skal ligge til grunn for Forskningsrådets arbeid på dette feltet. Departementet vil for øvrig gjøre oppmerksom på veilederen «Alvorlige hendelser i barnehager og utdanningsinstitusjoner – veiledning i beredskapsplanlegging»², som er utarbeidet av Utdanningsdirektoratet og Politidirektoratet.

Departementet ber om at det rapporteres på følgende i årsrapporten for budsjettåret 2014:

1. Er det gjennomført/revidert en ROS-analyse i 2013 eller 2014?

¹ <http://www.regjeringen.no/kd/planer/2011/styringsdokument-samfunnsikkerhet-og-b.html?id=634596>

² <http://www.udir.no/Laringsmiljo/Beredskap-og-krisehandtering/kriseberedskap/>

2. Er det gjennomført og evaluert en kriseøvelse i 2014?
3. Er styringssystem for informasjonssikkerhet (SSIS) innført?

Dersom spørsmål besvares med nei, må Forskningsrådet opplyse hvorfor tiltaket ikke er gjennomført, samt presentere en forpliktende plan for når og hvordan tiltaket skal gjennomføres.

Departementet vil i oktober 2014 gjennomføre tilsyn med Forskningsrådets samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeid.

4.3 Informasjonssikkerhet

Nasjonal strategi for informasjonssikkerhet og tilhørende handlingsplan ble vedtatt i desember 2012. Departementet gjør oppmerksom på muligheten for virksomheter til å benytte seg av UNINETTs tjenester og betydningen av at strategisk viktige virksomheter som Forskningsrådet knytter seg til et responsmiljø, for eksempel UNINETT CERT eller et annet fungerende responsmiljø.

4.4 Forenklingsarbeid

Statlige virksomheter skal i forbindelse med årsrapporten for 2014 rapportere til eget departement om arbeidet med fjerning av "tidstyver". Det vil si effektivisering av egen drift, regelforenkling og andre gjennomførte forenklingstiltak i egen virksomhet og overfor innbyggere, næringsliv og offentlige virksomheter. I tillegg skal virksomhetene innen 1. september 2014 foreslå forenkling av regelverk eller prosedyrekrav fastsatt av andre som skaper "tidstyver" for virksomheten.

4.5 Lærlinger

Regjeringen har sammen med partene i arbeidslivet satt som mål å øke antall lærekontrakter med 20 prosent fra 2011 til 2015. Det bør innenfor virksomhetens rammer, legges til rette for økt inntak av lærlinger sammenlignet med 2011. Virksomhetene skal i årsrapporten rapportere om hvilke lærefag som vurderes som aktuelle for virksomheten og antall lærlinger fordelt pr. lærefag. Det vises til PM 2011-06 «Om oppfølging av arbeidet med å øke antallet læreplasser i statsforvaltningen og rapportering av lærlinger til Statens sentrale tjenestemannsregister (SST)». Det vises for øvrig til Statens personalthåndbok, kap. 9.10 Særavtale om lønns- og arbeidsvilkår for lærlinger og lære kandidater i staten.

4.6 Åpen publisering

Departementet viser til tidligere dialog med Forskningsrådet om hvordan forskningsmeldingens prinsipper om åpen publisering og tilgjengeliggjøring av artikler skal følges opp. Departementet forutsetter at Forskningsrådet samarbeider med CRISTin og med institusjonene om hvordan den nye policyen for åpen publisering og tilgjengeliggjøring av artikler som er under utarbeiding, kan ivareta disse prinsippene på en mest mulig effektiv og hensiktsmessig måte, jf. pkt. 4.4 om forenkling. Når det gjelder åpen tilgang til data, avventer departementet resultatene fra utredningen Forskningsrådet

har igangsatt og tar sikte på konkret oppfølging gjennom dialog så snart disse resultatene foreligger.

5. BUDSJETTET FOR 2014

Stortinget har gjort vedtak om bevilgning for 2014, jf. Innst. 12 S (2013-2014), Innst. 14 S (2013-2014) og Prop. 1 S (2013-2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013-2014).

Hovedprioriteringene i statsbudsjettet for 2014 er som følger:

Felles løft for unge forskertalenter (kap. 285 post 52)

For å bedre de unge forskernes mulighet for å nå opp i konkurransen med de etablerte forskerne styrkes ordningen Fri prosjektstøtte med 50 mill. kroner i 2014. Gjennom fellesløftet 2 bidrar universitetene med tilsvarende midler slik at denne satsingen blir på totalt 300 mill. kroner over tre år. Midlene skal øremerkes unge forskere som er tidlig i karrieren sin. Forskningsrådet skal bruke minst 687 mill. kroner til Fri prosjektstøtte i 2014.

Økt internasjonalisering (kap. 285 post 52)

For å bidra til økt deltakelse i europeisk forskningssamarbeid, økes bevilgningen til STIM-EU-ordningen og andre tilsvarende virkemidler. Forskningsrådet skal i 2014 bruke minst 55 mill. kroner på STIM-EU og andre tilsvarende virkemidler.

Satsing på generiske teknologier (kap. 285 post 53)

Satsing på de tre generiske teknologiområdene er viktig for fornyelse i samfunns- og næringsliv. Bevilgningen til langsiktig, grunnleggende forskning innenfor programmene BIOTEK2021, NANO2021, VERDIKT og til ELSA skal økes med 25 mill. kroner i 2014.

Ordning med nærings-ph.d og offentlig sektor-ph.d (kap. 281 post 50)

Nærings-ph.d-ordningen bidrar til mer forskning i næringslivet og skal bidra til økt mobilitet mellom næringslivet og forskningsmiljøene. Det bevilges 7,8 mill. kroner i 2014 til i alt 50 nye stillinger i nærings-ph.d-ordningen og til en nyordning der offentlige virksomheter kan søke støtte for at ansatte kan gjennomføre doktorgrad som er relevant for virksomhetens ansvarsområde. Offentlig ph.d-ordningen etableres i tråd med Forskningsrådets anbefaling, jf brev av 10.10.2013.

Gaveforsterkningsordning (kap. 285 post 53)

Som varslet i Prop. 1 S (2013-2014) blir gaveforsterkningsordningen gjeninnført fra 1. januar 2014, med en budsjettramme på 50 mill. kroner. Kunnskapsdepartementet har fastsatt en forskrift for ordningen. Forskningsrådet har fått ansvaret for å forvalte gaveforsterkningsordningen. Kunnskapsdepartementet vil videre utarbeide en veileder for Forskningsrådet. Departementet vil også invitere Forskningsrådet til et eget møte om gaveforsterkningsordningen.

Administrasjonsbevilgningen (kap 285.55)

Som varslet i Prop. 1 S vil Kunnskapsdepartementet for 2014 sette tak på de interne administrasjonsutgiftene i Forskningsrådet. De samlede interne administrasjonsutgiftene som består av Kunnskapsdepartementets administrasjonsbevilgning over kap. 285 post 55 og administrasjonsdelen fra departementenes forskningsbevilgninger, skal i 2014 ikke overskride 585 mill. kroner. Dersom det skjer noe ekstraordinært som eventuelt kan gi grunnlag for å overskride taket på 585 mill. kroner, må rådet ta det opp med Kunnskapsdepartementet før sommeren. Fra 2015 vil taket bli fastsatt i Prop. 1 S.

5.1 Budsjettvedtak

For 2014 stiller departementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd:

Kap./post	Kapittel og postnavn	Tildeling i 1000 kroner
226.21	Kvalitetsutvikling i grunnopplæringen, <i>særskilte driftsutgifter</i> <ul style="list-style-type: none"> - FINNUT: 26,729 mill. kroner - Forskning på spesialundervisning (egen utlysning gjennom FINNUT): 5 mill. kroner - Kunnskapssenter for utdanning: 7,245 mill. kroner 	38 974
226.71	Tilskudd til Vitensentre <ul style="list-style-type: none"> - Vitensentrene 226, 2013: 39,5 mill. kroner - Vitensenteret Sørlandet: 4,5 mill. kr. 	44 090
231.21	Barnehager <i>særskilte driftsutgifter</i> <ul style="list-style-type: none"> - FINNUT: 8,019 mill. kroner - Barnehagekvalitetsprosjekt: 4,5 mill. kroner. - Kunnskapssenter for utdanning: 1 mill. kroner 	13 519
231.51	Barnehager, <i>Forskning</i> <ul style="list-style-type: none"> - FINNUT: 8,286 mill. kroner 	8 286
258.01	Tiltak for livslang læring Driftsutgifter <ul style="list-style-type: none"> - Barnehagekvalitetsprosjekt: 0,5 mill. kroner 	500
258.21	Tiltak for livslang læring, <i>særskilte driftsutgifter</i> <ul style="list-style-type: none"> - FINNUT: 4,14 mill. kroner - Forskning på voksnes læring: 5 mill. kroner - Kunnskapssenter for utdanning: 1 mill. kroner 	10 140
281.01	Felles tiltak for universiteter og høyskoler, <i>driftsutgifter;</i> <ul style="list-style-type: none"> - Kunnskapssenter for utdanning: 1 mill. kroner 	1 000
281.50	Felles tiltak for universiteter og høyskoler, <i>tilskudd til Norges forskningsråd</i> <ul style="list-style-type: none"> - Strategiske høyskoleprogram (SHP): 40 mill. kroner 	

	<ul style="list-style-type: none"> - VRI: 3 mill. kroner - FORNY 2020: 13 mill. kroner - FINNUT: 15,5 mill. kroner - FORFI: 2 mill. kroner - Nasjonal forskerskole i lærerutdanning: 5 mill. kroner - Fou-program for universitetsmuseene: 5,8 mill. kroner - PraksisVel: 9,8 mill. kroner - Nærings-ph.d og offentlig-sektor-ph.d: 7,8 mill. kroner 	101 849
285.52	Norges forskningsråd, <i>Forskningsformål</i>	1 414 725
285.53	Norges forskningsråd, <i>Overordnede forskningspolitiske prioriteringer</i>	1 003 605
285.54	Norges forskningsråd <i>Forskningsinfrastruktur av nasjonal strategisk interesse</i>	299 363
287.60	Forskningsfond, <i>Regionale forskningsfond, administrative merutgifter</i>	8 700
287.21	Forskningsinstitutter og andre tiltak, <i>særskilte driftsutgifter</i> - Forfi: 5 mill. kroner	5 000
287.57	Forskningsinstitutter og andre tiltak, <i>basisbevilgning til samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter</i>	191 478
	Sum forskningsmidler	3 141 229
285.55	Norges forskningsråd, administrasjon	268 936
	Kunnskapsdepartementet totalt	3 410 165
165.70 (UD)	Forskning, kompetanseheving og evaluering, <i>Forskning og høyere utdanning</i>	15 400

5.2 Andre budsjettmessige forhold

Midlene til Forskningsrådet vil bli overført i tre rater den 30. januar, 30. april og 30. august 2014.

Tildelingen over Utenriksdepartementets kap. 165 post 70 gjelder grunnbevilgningen til Christian Michelsens institutt (CMI). Kunnskapsdepartementet har fått en belastningsfullmakt fra UD, og vil utbetale midlene sammen med bevilgningene til de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene.

Kap. 287 post 57: Fra 1. januar 2014 er Arbeidsforskningsinstituttet (AFI) og Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) avviklet som forskningsinstitutter under "Retningslinjer for statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter." Fra samme tidspunkt er AFI og NOVA slått sammen med Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) og inngår som forskningsenheter ved høyskolen. Forskningsrådet skal overføre til HiOA en sum i 2014 tilsvarende det AFI og NOVA ville

mottatt i 2014 om instituttene fortsatt hadde vært omfattet av retningslinjene. Kunnskapsdepartementet vil i statsbudsjettet for 2015 foreslå å flytte midlene fra kap. 287 post 57 til kap. 260 post 50.

Midlene til programmet Praksisrettet FoU i helse- og velferdstjenestene er fra 2014 flyttet til kap. 281 post 50. Bevilgningen på kap 285 post 52 er redusert med 7 mill. kroner mot en tilsvarende økning under kap. 281 post 50.

5.3 Fullmakt til omfordeling

Kunnskapsdepartementet legger til grunn at Forskningsrådets forslag til nullbudsjett for 2014 danner grunnlag for rådets virksomhet i 2014 med unntak av de områder der det er vekst eller reduksjon i bevilgningene og som er nærmere spesifisert i tildelingsbrevet. De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Norges forskningsråd gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på lengre sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning.

Avvik fra spesifikke føringer i tildelingsbrevet skal alltid tas opp med departementet. Behov for vesentlige omdisponeringer skal også tas opp med departementet.

5.4 Samordning nasjonalt – internasjonalt forskningssamarbeid

For å følge opp målet om bedre samordning mellom nasjonal, europeisk og annen internasjonal forskningsfinansiering, skal Forskningsrådet sørge for at nasjonale forskningsprogrammer/-aktiviteter ses i sammenheng med europeiske og internasjonale aktiviteter og finansieringskilder. Dette kan blant annet innebære at man innenfor et forskningsprogram eller en aktivitet ser på arbeidsdeling mellom europeiske/internasjonale og nasjonale aktiviteter eller at man vurderer å utlyse en del av midlene i samarbeid med utenlandske aktører.

5.5 Forskningsrådets tildelingspraksis

I 2014 skal Forskningsrådet systematisk arbeide videre med å få overføringene. Kunnskapsdepartementet ber Forskningsrådet intensivere arbeidet med å få ned nivået på overføringene gjennom at:

- ♦ Forskningsrådet skal starte planleggingen av nye programmer tidligere i de tilfellene hvor det er kjent at et program utløper slik at overgangen mellom programmer kan skje raskere.
- ♦ Forskningsrådet skal gå i dialog med tilskuddsmottakere for å finne tiltak som reduserer overføringene som skyldes forsinkelser på prosjektnivå.

6. RAPPORTERING

6.1 Frister for rapportering

Vi viser til nye krav til årsrapport og årsregnskap som er tatt inn i «Bestemmelser om økonomistyring i staten» fra 1. januar 2014. Disse bestemmelsene trådte i kraft 1. januar 2014. Nye krav til årsrapport og årsregnskap gjelder regnskapsåret 2014. Disse bestemmelsene setter krav til innholdet i årsrapporten og til rapporteringsfrister, jf punkt 1.5.1.

Leveranse	Frist	Mottakere
Årsregnskap 2014	15. mars 2015	Kunnskapsdepartementet
Årsrapport 2014	15. mars 2015	Departementene
Samlerapport om de regionale forskningsfondenes virksomhet i 2014, jf punkt 6.4	1. mai 2015	Kunnskapsdepartementet
Samlerapport for instituttene	1. juni 2015	Departementene
Avviksrapport for 1. halvår 2014	20. august 2014	Departementene
Avviksrapport for 2014	I årsrapporten for 2014	Departementene
Forslag om forenkling av regelverk eller prosedyrekrav	1. september 2014	Kunnskapsdepartementet
Notat om status og utviklingsbehov i FoU-statistikken	15. november 2014	Kunnskapsdepartementet

6.2 Årsregnskap

Årsregnskap for 2014 skal sendes Kunnskapsdepartementet innen 15. mars 2015. Kunnskapsdepartementet videresender til Riksrevisjonen. Oversikt over overførte midler fordelt på poster i statsbudsjettet skal framlegges sammen med regnskapet. Forskningsrådet kan ta utgangspunkt i rapport om overførte midler på program/aktivitetsnivå. Der det er samfinansiering av programmer, godtas en andelsberegning av programmene.

Regnskapet skal leveres departementet i tråd med kontoplanen i de statlige regnskapsstandarder (SRS), og det skal leveres en kontantstrømsoppstilling etter den direkte metoden.

6.3 Årsrapport

I årsrapporten for 2014 skal det rapporteres i tråd med mål- og resultatindikatorsystemet slik det nå foreligger. Departementet ber om at Forskningsrådet i fellesdelen i årsrapporten for 2014 lager en tilstandsvurdering for hvert av de tre hovedmålene i den etablerte MRS-strukturen tilsvarende det som ble gjort i årsrapporten for 2012. Forskningsrådet skal legge vekt på analyse og kvalitative vurderinger av måloppnåelse for målene i MRS-strukturen.

Årsrapporten skal også inneholde en rapportering for de interne administrasjonsutgiftene til Forskningsrådet. Videre skal Forskningsrådet i årsrapporten redegjøre for hva som er gjort for å oppfylle aktivitetsplikten etter Likestillingsloven § 1a, diskrimineringsloven § 3a og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven § 3.

Årsrapporten for 2014 skal oversendes departementene innen 15. mars 2015 i tråd med nye krav til årsrapport og årsregnskap som er tatt inn i «Bestemmelser om økonomistyring i staten» fra 1. januar 2014. Kopi av rapporten skal også sendes departementet i elektronisk form.

6.4 Samlerapport om de regionale forskningsfondene

Departementet viser til tilskuddsbrev til de regionale forskningsfondene for 2013 og til følgeevalueringens sluttrapport "Regionale forskningsfond – ny infrastruktur for regional forskningsforvaltning"³. Departementet ber på denne bakgrunn Forskningsrådet i samråd med de regionale forskningsfondene utarbeide forslag til eventuelle indikatorer for rapportering av resultater og effekter av regionale forskningsfond. Vi ber videre om at Forskningsrådet tar initiativ til at det kan utvikles felles og standardiserte rapporteringsrutiner for alle fondsregionene. Frist for arbeidet settes til 1. november 2014 med sikte på at eventuelle nye rapporteringsmåter og nye rapporteringsrutiner kan gjelde fra og med 2015.

6.5 Avviksrapportering

Departementene ber om halvårlige rapporter om eventuelle vesentlige avvik i forhold til vedtatte planer eller tildelingsbrev. Avviksrapportene skal rettes inn mot de mål og resultatkrav som er angitt i tildelingsbrevene. Forskningsrådet skal videre fremme forslag om mulige korrigerende tiltak, jf. «Bestemmelser om økonomistyring i staten», punkt 1.5.1. Avviksrapporten for første halvår skal inkludere et anslag for forventet overføring til neste år.

³ NIFU Rapport 45/2013

7. OVERSENDELSE AV BUDSJETTDOKUMENTER

7.1 Vedtatt budsjett for 2014

Departementene ber om at Forskningsrådet oversender vedtatt budsjett for 2014 innen 1. mars 2014. Budsjettet skal inneholde en redegjørelse for hvordan Forskningsrådet vil følge opp de prioriteringer som er gitt i Prop. 1 S (2012-2013) og i departementenes tildelingsbrev.

I budsjettet skal det avslutningsvis gis en departementsvis oversikt over endelig fordeling av tildelt budsjetttramme på program/aktivitetsnivå. Oversikten må gi informasjon om de ulike programmene totale budsjetttramme samt vise hvor stor andel hvert departement har i de ulike programmene.

Departementene ber også om at det lages et vedlegg som viser oversikt over alle aktiviteters budsjett for 2013, budsjett for 2014 og disponibelt budsjett 2014 (som inkluderer overføringer fra tidligere år).

7.2 Budsjettforslag for 2015

Departementene ber om at Forskningsrådet utarbeider et fullstendig budsjettforslag for 2015 innen 1. mars 2014.

7.3 Satsingsforslag 2016

Departementene ber om at satsingsforslag for 2016 skal foreligge til 15. november 2014. Forslaget til store satsinger skal angi klare prioriteringer. Forskningsrådet skal også se på mulighetene for omprioriteringer som gir rom for satsinger innenfor den eksisterende økonomiske rammen. Det må komme tydelig fram hvordan eventuelle frihetsgrader innenfor departementenes bevilgninger skal benyttes. Det vises for øvrig til mal for omtale av de enkelte satsingsforslagene i bestillingsbrev for store satsinger 2015.

7.4 Standardiserte økonomiske nøkkeltall

Nettobudsjetterte virksomheters utgifter og inntekter skal synliggjøres for å gi et best mulig bilde av statens samlede inntekter og utgifter for virksomheter som omfattes av statsbudsjettet. Dette skal skje innen 20. februar 2014, ref. rundskriv fra Finansdepartementet, R-9/2013. For nærmere informasjon, se <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fin/dok/rundskriv.html>

8. DIALOG OG PLANLAGTE MØTER

Departementet vil avholde et etatsstyringsmøte 2. juni 2014 for å diskutere årsrapport 2013, vedtatt budsjett 2014, og Forskningsrådets budsjettforslag for 2015. Det vil videre bli avholdt et dialogmøte mellom departementet og hovedstyret i Forskningsrådet 11. desember 2014 for å diskutere mer langsiktige, strategiske utfordringer. Departementet vil komme tilbake til dagsorden for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Kari Balke Øiseth (e.f.)
ekspedisjonssjef

Live Haaland
avdelingsdirektør

Kopi: riksrevisjonen@riksrevisjonen.no
Øvrige departementer

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

13/5811

06.02.14

Statsbudsjettet 2014 - Tillegg til tildelingsbrev til Norges forskningsråd

Vi viser til tidligere oversendt tildelingsbrev for 2014.

Ved en inkurie har det sneket seg inn en feil i tabelloversikten i punkt 5.1 i tildelingsbrevet når det gjelder kap. 226 post 71 hvor Vitensenteret Sørlandet er spesifisert med en sum.

Kunnskapsdepartementet fordeler ikke midler til det enkelte vitensenter. Departementet tildeler totalt kroner 44 090 000 til Vitensentre i 2014. Departementet legger til grunn at Vitensenterstyret fordeler tilskuddet mellom sentrene.

Med hilsen

Live Haaland (e.f.)
avdelingsdirektør

Sidsel Aarnæs Arbo
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer.

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG SOSIALDEPARTEMENT

Kopi

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

12/3465-

03.02.2014

Statsbudsjettet 2014 - Tildeling til Norges forskningsråd

Arbeids- og sosialdepartementet(ASD) legger med dette frem tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2014. I tildelingsbrevet legges premissene for hvilke hovedoppgaver Norges forskningsråd skal utføre i 2014, hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå. Tildelingsbrevet utfyller de føringer og mål som ligger i Prop. 1 S (2013-2014) fra Arbeidsdepartementet.

Stortinget behandlet innstillingen (jf. Innst. 15 S (2013–2014)) fra Arbeids- og sosialkomiteen 06.12. 2013, og gjorde vedtak i samsvar med innstillingen vedrørende bevilgningen til Norges forskningsråd over Arbeidsdepartementets budsjett. På bakgrunn av dette tildeles totalt 134,12 mill. kroner til Norges forskningsråd over Kap. 601 post 50.

Bevilgningen omfatter Arbeids- og sosialdepartementets ansvarsområder og det sektorpolitiske ansvaret for forskningen som følger av dette.

1. ORIENTERING OM BUDSJETTET FOR 2014

For 2014 stiller departementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd:

TILTAKSPOSTER	Kap. Post	Beløp 2014
ORDINÆRE PROGRAMMER		
Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM)	601. 50	66 807 000
Hvorav andel til trygdeforskning – 11 023 000		
Hvorav andel til Søkelys på arbeidslivet – 514 000		
Sykefravær, arbeid og helse	601. 50	28 576 000
Hvorav andel til aldring og arbeid 4 132 000		
Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten	601. 50	20 722 000
Praksisrettet FoU for helse- og velferdstjenestene	601. 50	10 210 000
FØLGEFORSKNING/EVALUERING AV STORE REFORMER		
Evaluering av Pensjonsreformen	601. 50	7 805 000
SUM		134 120 000

1.1 Fullmakt til midlertidig omdisponering

Norges forskningsråd gis fullmakt til å omfordere midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse og ivaretar programmets planer og totale rammer på sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Ved behov for omdisponeringer på mer enn 10 pst. av tildelingen innenfor et virkemiddel, skal departementet varsles.

1.2. Merknader til de enkelte programmer og satsinger

Arbeids- og sosialdepartementet forutsetter at Forskningsrådet ivaretar nødvendig koordinering mellom programmer som har berøringsflater med hverandre.

For å følge opp målet om bedre samordning mellom nasjonal, europeisk og annen internasjonal forskningsfinansiering, skal Forskningsrådet sørge for at nasjonale forskningsprogrammer/-aktiviteter ses i sammenheng med europeiske og internasjonale aktiviteter og finansieringskilder. Dette kan blant annet innebære at man innenfor et forskningsprogram eller aktivitet ser på arbeidsdeling mellom europeiske/internasjonale og nasjonale aktiviteter eller at man vurderer å utlyse en del av midlene i samarbeid med utenlandske aktører.

1.2.1 Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM)

Programplanen for dette programmet ble revidert i 2012 for perioden 2013-2018, med utgangspunkt i programstyrets midtveisrapport for perioden 2009-2012. Departementet viser til de mål og prioriteringer som er satt for programmet, herunder den strategiske prioriteringen om at VAM-forskningen skal ta for seg problemstillinger av betydning for politikk og forvaltning og andre sentrale samfunnsaktører. For øvrig viser vi til departementets kommentaret til revidert programplan gitt i brev av 16.09.2013 til Norges Forskningsråd.

Departementet omdisponerte midler til VAM-programmet i 2013 med henblikk på å frembringe forskningsbasert kunnskap om hvordan myndighetene kan fremme økt sysselsetting blant personer med nedsatt funksjonsevne under 30 år, jf. departementets tildelingsbrev for 2013. Dersom denne problemstillingen ikke blir ivaretatt ved behandlingen av søknader til utlysningen foretatt høsten 2013, ber vi om at dette tema blir særlig ivarettatt i neste utlysning.

Formidling fra prosjektene blir viktig i den neste programperioden, og departementet ønsker å følge aktivt med på resultatene fra forskningen utover det som blir formidlet gjennom Forskningsrådets rapporter og formidlingskonferanser mv. Departementet legger til grunn at programmets og forskningsprosjektene nettsider vil være en sentral kilde til oppdatert informasjon om forskningsresultater og aktiviteter, jf. kap. 6 i programplanen.

Når det gjelder støtte til tidsskriftet *Søkelys på arbeidslivet* viser vi til vårt supplerende tildelingsbrev av 27.02. 2012. Vi legger til grunn at Forskningsrådet utreder alternativer til dagens finansieringsmodell med sikte på å sikre videre eksistens av et tidsskrift med tilsvarende faglig profil, kvalitet og omfang som *Søkelys på arbeidslivet* fra og med 2015.

1.2.2 Program for sykefravær, arbeid og helse

Mandat og programplan for dette programmet ble revidert i 2011 slik at programmet også ivaretar forskning om arbeid og helse og arbeidsmiljø. Programmet ble styrket fra departementets side i 2012. Det vises for øvrig til korrespondansen knyttet til revidering av programplanen og tidligere tildelingsbrev for innholdsmessige presiseringer fra departementet om programmets innretning og prioriteringer.

En evaluatorgruppe har i 2013 etter oppdrag fra programstyret foretatt en gjennomgang av hele programmets portefølje siden 2008. Rapporten *Gjennomgang af portefølgen til forskningsprogrammet "Sykefravær, arbeid og helse per november 2013"* har dels vurdert om de bevilgede prosjektene dekker de sentrale problemstillingene i programplanene og dels vurdert hvordan forskningsnivået i prosjektene samlet sett plasserer seg i forhold til den internasjonale forskningsfronten. Rapporten peker bl.a. på at hovedområdet "Sykefravær, frafall og utstøting" er særdeles godt og bredt dekket og at prosjektene synes å ha høy kvalitet. Den peker videre på at området "Arbeidsmiljø og helse" er vesentlig dårligere dekket og peker særlig på områder som omhandler effekter av intervensjoner på arbeidsplassen, arbeidstid og alternative arbeidstidsordninger samt innvandrere og utsatte grupper.

Departementet legger til grunn at rapporten vil være et nyttig grunnlag for vurdering av søknadene til siste utlysning i programmet.

I 2013 har en annen evaluatorgruppe gjort en gjennomgang av norsk arbeidshelseforskning og avgitt rapporten *"Forskning og akademisk utdanning innen arbeidshelse i Norge"* til Programstyret for sykefravær, arbeid og helse. Departementet legger til grunn at også denne rapporten kan gi nyttige innspill til behandling av søknader i siste utlysningsrunde. Rapporten vil også gi departementet et nyttig grunnlag i det videre arbeidet med utvikling og forvaltning av arbeidshelseforskningen.

Når programmet går inn i siste fase og stadig flere av prosjektene avsluttes, legger departementet til grunn at Forskningsrådet legger stor vekt på formidling både av nye funn og viten fra enkeltprosjektene, men også en aktiv formidling av hvordan programmet samlet sett har brakt kunnskapen på de relevante temaområdene framover. Det må legges stor vekt på aktiv formidling både til relevante brukergrupper og til allmennheten, i tillegg til at det må stilles store forventninger til vitenskaplig publisering, også internasjonalt.

1.2.3 Praksisrettet FoU for helse- og velferdstjenestene(PraksisVel)

PraksisVel er en oppfølging av mål og ambisjoner gitt i Meld. St. 13 (2011-2012) Utdanning for velferd. Målet med satsingen er å styrke praksisrettet forskning for og om helse- og velferdstjenestene og samtidig bidra til å øke forskningsforankringen i fagmiljøene som gir utdanning innenfor disse områdene. PraksisVel skal bidra til samarbeid mellom forskning, utdanning, yrkesutøvere og brukere for å styrke kunnskapsbasert praksis. Tjenestene og ytelsene fra arbeids- og velferdsforvaltningen er en del av praksisfeltet i denne satsingen. Departementet har forventninger til at satsingen skal bidra til å utvikle faglig robuste FoU-miljøer med kompetanse til å foreta analyser av de tjenester som hører inn under arbeids- og velferdsforvaltningen, og at programmet har en innretning som bidrar til utvikling og overføring av kunnskap for utvikling av forskningsorienterte utdanningsmiljøer og kunnskapsbaserte velferdstjenester.

Departementet har ikke tatt stilling til NFRs forslag om å innlemme PraksisVel i et nytt stort program "Gode og effektive helse-, omsorgs- og velferdstjenester", og det er heller ikke, så vidt vi forstår, avklart når et slikt stort program ev. skal opprettes. Vi forutsetter at Forskningsrådet i dialog med de berørte departementene vurderer hva som er en hensiktsmessig organisering av PraksisVel.

Departementet styrker satsingen med 4 mill. kroner i 2014. Vi ber om at disponeringen av midlene for 2014 skjer på grunnlag av den nye strategiske planen for PraksisVel som skal være klar tidlig i 2014 samt den utlysningsteksten som utarbeides med grunnlag i strategiplanen.

1.2.4 Helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten – PETROMAKS 2

Hovedmålet med HMS-satsingen for perioden 2012-2016 er å fremme ny kunnskap og nye løsninger som kan redusere risiko ved å adressere sentrale sektorutfordringer i petroleumsnæringen. Overordnede fokusområder er

- *Strukturelle endringer i petroleumsnæringen*
- *Storulykkesrisiko*
- *Arbeidsmiljørisiko*

HMS-satsingen skal være en sentral del av det nye PETROMAKS 2-programmet som er operativt fra 2013. Sentrale sektorutfordringer som adresseres er blant annet knyttet til nytt aktørbilde, internasjonalisering av næringen, ny teknologi, nye driftsformer, aldring og forlenget levetid for innretninger og felt. Åpning av sårbare og værharde områder med mer. Departementet viser også til at bl.a. forskning som gjelder dykkeaktiviteter på norsk sokkel også framover bør være et prioritert område innenfor HMS-satsingen.

For å nå målsettingen med HMS-satsingen og for å styrke kunnskapsoverføring og implementering av konkrete løsninger, forutsettes et flerfaglig og tett samarbeid mellom forskningsaktører og næringsliv.

1.2.5 Evaluering av NAV-reformen

2013 er siste året med bevilgning til evalueringen av NAV-reformen, men noen av modulene vil ha aktiviteter også utover i 2014. Vi ber om at evalueringen følges opp i henhold til samarbeidsavtalen mellom Forskningsrådet og departementet, bl.a. når det gjelder rapportering.

1.2.6 Evaluering av Pensjonsreformen

Evalueringen følges opp i henhold til mål- og rammedokumentet som er utviklet.

2. MÅL OG STYRING I 2014

2.1 Målene i forskningspolitikken

Målene for norsk forskningspolitikk fremgår av Meld. St. 18 (2012-2013) Lange linjer – kunnskap gir muligheter. Spesielt relevant og viktig for Arbeids- og sosialdepartementets sektor er målet om at norsk forskning skal bidra til forskningsbasert velferdspolitik og til forskningsbasert profesjonsutøvelse i velferdssektorens yrker.

2.2 Overordnet mål for Norges forskningsråd

Forskningsrådet skal bidra til at Norge utvikler seg som kunnskapssamfunn. Norge skal være blant de fremste når det gjelder å utvikle, dele og ta i bruk ny kunnskap. Forskningen skal fremskaffe kunnskap som kan øke verdiskapingen og velferden, svare på samfunnsutfordringene, samt utvide grensene for vår erkjennelse. Det overordnede målet er operasjonalisert i tre mål, med tilhørende delmål for departementenes tildelinger til Forskningsrådet.

2.3 Konkretisering av målene for Arbeids- og sosialdepartementets tildeling for 2014

Departementets sektoransvar innebærer bl.a. å bidra til langsiktige strategier for kunnskapsoppbygging på departementets sektorområder. Bevilgningen til Norges forskningsråd skal i hovedsak ivareta det brede sektoransvaret med særlig vekt på langsiktig kompetanse- og kunnskapsoppbygging. Samtidig må midlene disponeres slik at det på sikt bidrar til å realisere de overordnede målene for sektoren.

Arbeids- og sosialdepartementet har følgende *interne* hovedmål med forskningsinvesteringene:

1. De skal bidra til langsiktig og målrettet kunnskapsoppbygging innenfor Arbeids- og sosialdepartementets sektorområder.
2. De skal sørge for at det eksisterer nødvendig kunnskap om måloppnåelse og effekter av iverksatte tiltak.
3. De skal bidra til at det eksisterer kompetente *forskningsmiljøer* på samtlige av departementets områder.

Målstrukturen som følger nedenfor er felles for alle departementenes tildelinger til Forskningsrådet. Som det fremkommer i teksten nedenfor vurderes "*Delmål 1.5. Styrket forskning i tråd med sektorenes og forvaltningens kunnskapsbehov*" og "*Delmål 3.1. God og tilpasset forskningsformidling til forvaltningen og allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UH-sektoren, helseforetakene og forvaltningen*" som de mest relevante målene for Arbeids- og sosialdepartementets sektor. Forskningsrådet skal rapportere på disse til Arbeids- og sosialdepartementet i årsrapport for 2014.

Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet

Delmål 1.1: Styrket forskning på nasjonalt prioriterte områder.

Delmål 1.2: Styrket bredde av langsiktig, grunnleggende forskning og konsentrasjon av ressurser rundt den beste forskningen.

Delmål 1.3: Styrket bredde av forskningsbasert innovasjon og konsentrasjon av ressurser rundt de beste forsknings- og innovasjonsmiljøene.

Delmål 1.4: Mer forskning i næringslivet. Både i bredden og i spiss.

Delmål 1.5: Styrket forskning i tråd med sektorenes og forvaltningens kunnskapsbehov.

Resultatindikatorer – 1.5:

- Kvalitetsutvikling i programforskningen og for evalueringer innenfor områder finansiert av ASD, herunder forskning knyttet til velferd, arbeidsliv, migrasjon, sykefravær, arbeid og helse, HMS i petroleumssektoren, evaluering av NAV-reformen og evaluering av Pensjonsreformen m.v., når det gjelder:
 - prosjektvolum(antall)/prosjektene størrelse
 - antall publiseringer(nasjonalt/internasjonalt/i høyt ansette publikasjoner mv))
 - avlagte doktorgrader
- Strategisk utvikling av handlingsrettede programsatsninger når det gjelder:
 - brukerdialog
 - samsvar mellom programplanens prioriteringer og prosjektportefølje
 - virkemidler innenfor programsatsningene

Budsjettmessige og faglige føringer:

Forskningsrådet bes å vurdere behovet for evalueringer, brukerundersøkelser (i for eksempel departementene, tjenesteproduserende virksomheter m.v.), kvalitative vurderinger og kvantitative analyser av programmer, fagområder, forskningsmiljøer m.v. for å fastslå kvalitet og relevans av forskningen.

Delmål 1.6: Styrket utbytte fra internasjonalt forskningssamarbeid.

Mål 2: God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet.

Delmål 2.1: God sammenheng mellom nasjonal forskningsinnsats og internasjonalt forskningssamarbeid.

Delmål 2.2: Merverdi gjennom effektiv utnyttelse av forskningsbevilgningene.

Delmål 2.3: Dynamisk og effektiv samhandling og arbeidsdeling i forskningssystemet.

Delmål 2.4: Ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene.

Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet.

Delmål 3.1: God og tilpasset forskningsformidling til forvaltningen og allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UH-sektoren, helsesforetakene og forvaltningen.

Resultatindikatorer – 3.1:

- Kvalitetsutvikling, nytenkning og brukerfokus i forskningsformidlingen
 - formidlingsaktivitet (antall og type aktivitet)
 - formidlingskvalitet (tiltaksevaluering fra brukerhold)
 - kunnskapsoppsummerende virksomhet

Arbeids- og sosialdepartementet har i samarbeid med Forskningsrådet gjennomført formidlingsaktivitet med mer direkte og uformell dialog mellom departement og forskere. Vi ber Forskningsrådet bistå departementet i en videreføring av denne praksisen.

Delmål 3.2: Styrket kommersialisering av forskningsresultater og økt innovasjonsevne og -takt i næringsliv og offentlig sektor.

Delmål 3.3: Styrket kunnskapsgrunnlag i det forskningsstrategiske og rådgivende arbeidet.

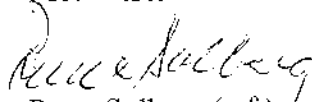
2.4 Øvrige krav til virksomheten

Når det gjelder krav til rapportering, oversendelse av budsjettdokumenter og andre felles føringer fra departementene til Forskningsrådet, vises det til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2014.

3. DIALOG OG PLANLAGTE MØTER

Departementet vil avholde et dialogmøte i juni 2014, blant annet for å diskutere årsrapport 2013, vedtatt budsjett 2014, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2015. Det vil videre bli avholdt et dialogmøte i desember 2014. Temaet for dette møtet vil blant annet være tildelingsbrev og Forskningsrådets innspill til store satsinger for 2016.

Med hilsen

Rune Solberg (e.f.)
ekspedisjonssjef

Tone Westlie
avdelingsdirektør

Kopi til:

Riksrevisjonen	Postboks 8130 Dep	0032	OSLO
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0030	OSLO
Kommunal- og moderniseringsdepartementet	Postboks 8112 Dep	0032	OSLO
Justis- og beredskapsdepartementet	Postboks 8005 Dep	0030	OSLO
Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet	Postboks 8036 Dep	0030	OSLO
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011 Dep	0030	OSLO
Olje- og energidepartementet	Postboks 8148 Dep	0033	OSLO

13/5756-12

**DET KONGELIGE BARNE-, LIKESTILLINGS-
OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT**

Norges forskningsråd
Pb. 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref

Vår ref
12/7081

Dato
21.03.2014

Statsbudsjettet 2014 - Tildeling til Norges forskningsråd

I dette tildelingsbrevet legges premissene for hvilke hovedoppgaver Norges forskningsråd skal utføre i 2014 på BLDs ansvarsområder, hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles, og hvordan rapporteringen skal foregå. Tildelingsbrevet følger opp de føringer og mål som ligger i Prop.1 S (2013-2014), Prop.1 S Tillegg 1 (2013-2014) fra Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet. Stortinget behandlet innstillingene fra Familie- og kulturkomiteen 10.12.2013, Arbeids- og sosialkomiteen 6.12.2013 og Kommunal- og forvaltningskomiteen 4.12.2013 og vedtok bevilgningene til Norges forskningsråd over BLDs budsjett i samsvar med innstillingen.

1. BUDSJETTET FOR 2014

Tildeling 2014

For 2014 stiller BLD følgende beløp til rådighet til Norges forskningsråd over de nevnte kapitler og poster.

(i tusen kroner)

Kap./post	Kapittel- og postnavn	Tiltak	Budsjett 2014
821/50	Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere <i>Norges forskningsråd</i>	Program for velferd, arbeid og migrasjon	6 614
846/50	Forskning- og utredningsvirksomhet, tilskudd mv. <i>Forskning, kan nyttes under post 21</i>	Program for velferd, arbeid og migrasjon	3 025
854.50	Tiltak i barne- og ungdomsvernet, <i>Forskning og utvikling</i>	Program for velferd, arbeid og migrasjon	9 904
		Praksisrettet FoU (PRAKSISVEL)	2 325
SUM			21 868

Midlene vil snarest bli overført til Forskningsrådets konto 8276 01 00168.

Fullmakt til omfordeling

De midler som stilles til disposisjon for Forskningsrådet skal utnyttes effektivt og målrettet. Norges forskningsråd gis fullmakt til å omfordele midler mellom programmer og virkemidler innenfor bevilgningen på en post, så lenge man sikrer måloppnåelse på sikt. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart, eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Ved behov for vesentlige omdisponeringer, skal departementet varsles.

2. MÅL OG STYRING I 2014

Målene i forskningspolitikken

BLDs ansvar er særlig relatert til målet om at norsk forskning skal bidra til forskningsbasert velferds- og integreringspolitikk og forskningsbasert profesjonsutøvelse i velferdssektorens yrker.

Mål og styringsopplegg for Norges forskningsråd

Norges forskningsråd er det viktigste organet for å realisere de overordnede målene i forskningspolitikken. Fra 2010 har det vært et felles mål- og resultatstyringssystem for alle departementenes tildelinger til Forskningsrådet.

Målstrukturen for tildelingene til Forskningsrådet består av et overordnet mål (visjon), som er operasjonalisert i tre mål med tilhørende delmål:

Overordnet mål: Forskningsrådet skal bidra til at Norge utvikler seg som kunnskapssamfunn. Norge skal være blant de fremste samfunn når det gjelder å utvikle, dele og ta i bruk ny kunnskap. Forskningen skal framskaffe kunnskap som kan øke verdiskapning og velferd, svare på samfunnsutfordringene og utvide grensene for vår erkjennelse.

Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning

Mål 2: God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet

Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning

Basert på disse målene er det utviklet et sett med styringsparametre (resultatindikatorer) som legger grunnlag for den rapporteringen Forskningsrådet skal gi i fellesdelen i årsrapporten for 2014. Det vises til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2014.

3. KONKRETISERING AV MÅLENE FOR BLDS TILDELING FOR 2014 OG RESULTATINDIKATORER

Det tas sikte på å ta i bruk et revidert felles mål- og resultatstyringssystem for Norges forskningsråd fra neste budsjettår. BLD gjør derfor ingen endringer i resultatindikatorer som Forskningsrådet skal rapportere på til BLD i årsrapporten for 2014. De indikatorer som ble lagt til grunn i 2010 og videreført i 2011, 2012 og 2013, videreføres også i 2014. Vi henviser til BLDs brev datert 31.1.2013, vår ref 12/8490, hvor disse framgår.

Nedenfor gjentas konkretiseringen av delmålene i den felles målstruktur som er relevant for BLD, og som har vært brukt siden 2010. I tillegg er det lagt inn budsjettmessige og faglige føringer.

Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet

Delmål 1.5: Styrket forskning i tråd med sektorens og forvaltningens kunnskapsbehov

Målet med Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets tildeling av midler til Norges forskningsråd er å få frambrakt forskning med relevans for departementets ansvarsområder (barn, ungdom, oppvekst, barnevern, familie- og samliv, nedsatt funksjonsevne, likestilling,

ikke-diskriminering og integrering av innvandrere). Midlene skal nyttes innenfor Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM) og satsingen Praksisrettet FoU (PraksisVEL).

Budsjettmessige og faglige føringer:

- ❖ 19,543 mill kroner skal nyttes innenfor rammene av Program for velferd, arbeidsliv og migrasjon. Programmet har som hovedmålsetting å gi ny kunnskap av høy vitenskapelig kvalitet om velferdssamfunnets grunnlag, virkemåter og prosesser
- ❖ 2,325 mill kroner skal nyttes til satsingen Praksisrettet FoU (PraksisVEL). Satsingen har som hovedmålsetting å bidra til å øke kvaliteten på helse- og velferdstjenestene gjennom å bidra til at det blir en bedre sammenheng mellom forskning, utdanning, praksis og brukerne av de ulike tjenestene.

Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet

Delmål 3.1: God og tilpasset forskningsformidling til forvaltningen og allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UoH-sektoren, helseforetakene og forvaltningen

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet forventer at de tildelte midlene blir nyttet slik at resultater fra forskningsprogrammer og – satsinger blir formidlet slik at relevante brukere får størst mulig nytte av forskningen.

4. ØVRIGE KRAV TIL VIRKSOMHETEN

Når det gjelder krav til rapportering, oversendelse av budsjettdokumenter og andre felles føringer fra departementene til Forskningsrådet, vises det til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2014.

5. DIALOG OG PLANLAGTE MØTER

Departementet vil invitere til et dialogmøte i mai/juni for å diskutere årsrapport for 2013, vedtatt budsjett 2014, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2014.

Med hilsen

Helga Berit Fjell e.f.
Fung. ekspedisjonssjef

Marte Kari Huse
Fung. avdelingsdirektør

Kopi:
Kunnskapsdepartementet
Arbeids- og sosialdepartementet
Riksrevisjonen (elektronisk kopi)

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref
Sander J. Tufte

Vår ref
12/3748 -

Dato
12.03.2014

Statsbudsjettet 2014 - Tildeling til Norges forskningsråd

Finansdepartementet legger med dette frem tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2014. I tildelingsbrevet legges premissene for hvilke hovedoppgaver Norges forskningsråd skal utføre i 2014, hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå.

1. ORIENTERING OM BUDSJETTET FOR 2014

For 2014 stiller Finansdepartementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd:

Forskningsprogrammer:

Finansdepartementet støtter forskningsprogrammer i regi av Norges forskningsråd med de beløp som fremgår av tabellen nedenfor:

Kap./post	Program	Tildeling
1600/21	Skatteøkonomisk forskning	9 000 000
Sum		9 000 000

Finansmarkedsfondet:

Finansdepartementet stiller følgende beløp til rådighet for Finansmarkedsfondet knyttet til forskning og allmennopplysning om finansmarkedet. Det vises til nærmere omtale under punkt 4.

Kap./post	Program	Tildeling
1600/70	Forskning og allmennopplysning om finansmarkedet	12 600 000
Sum		12 600 000

Det bes om at Forskningsrådet på vegne av Finansmarkedsfondet fakturerer hele tildelingen senest innen utgangen av 3. kvartal 2014.

2. STYRINGSOPPLEGG FOR 2014

Forskningsrådets mål for 2014 er omtalt i punkt 3. Det er etablert en felles målstruktur for Forskningsrådet, og det vises til nærmere omtale i Prop. 1 S (2013–2014) for Kunnskapsdepartementet. Målstrukturen er felles for alle departementenes tildelinger til Forskningsrådet. De enkelte delmål blir konkretisert i tildelingsbrevene fra hvert enkelt departement. Under hvert delmål er det gjort rede for de styringsparametre (resultatindikatorer) som Forskningsrådet skal bli målt på, og som det skal rapporteres på, i årsrapporten for 2014.

Risikovurderinger er en integrert del av departementets mål- og resultatstyring overfor Forskningsrådet. I tillegg skal Forskningsrådet selv gjøre vurderinger av risiko i eget arbeid. I tråd med dette skal vurderinger gjennomføres for å kartlegge de viktigste risikoforholdene i arbeidet med å nå de fastsatte målene i dette tildelingsbrevet. Dette arbeidet skal forankres i styret.

3. KONKRETISERING AV MÅLENE FOR FINANSDEPARTEMENTETS TILDELING FOR 2014

Nedenfor følger en nærmere konkretisering av de delmålene i den nye målstrukturen som er relevante for Finansdepartementets tildelinger til Forskningsrådet. Til hvert delmål er det ført opp resultatindikatorer som Forskningsrådet skal rapportere på i årsrapporten for 2014.

3.1 Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet

Delmål 1.5: Styrket forskning i tråd med sektorens og forvaltningens kunnskapsbehov

Resultatindikatorer:

- Antall oppstartede prosjekter
- Publiseringer

3.2 Mål 2: God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet

Delmål 2.2: Merverdi gjennom effektiv utnyttelse av forskningsbevilgningene.

Resultatindikatorer:

- Antall prosjekter som melder om vesentlig forsinkelser og/eller manglende måloppnåelse
- Overføring av ubrukte midler fra ett år til et annet

3.3 Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet

Delmål 3.1: God og tilpasset forskningsformidling til forvaltningen og allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UH-sektoren, helseforetakene og forvaltningen

Resultatindikatorer:

- Konferanser i regi av Forskningsrådet
- Medieoppslag om forskningsresultater med referanse til Forskningsrådet

4. OM FINANSMARKEDSFONDET

Finansmarkedsfondet ble etablert ved at Stortinget vedtok å avsette en del av provenyet fra salget av Oslo Børs og Verdipapirsentralen.

Fra og med 2013 er det innført en ny bevilgningsmodell. Fondskapitalen ble tilført statskassen og har blitt erstattet av ordinære utgiftsbevilgninger over statsbudsjettet fra og med budsjettåret 2013. I statsbudsjettet for 2014 er det bevilget 12,6 mill. kroner på kap. 1600, post 70.

Formålet med fondet er å bidra til økt kunnskap om, og forståelse for, finansielle markeders virkemåte. Videre skal fondet også fremme innsikt og økt bevissthet med hensyn på næringslivsetikk på finansmarkedsområdet.

Finansdepartementet legger opp til at de årlige utgiftsbevilgningene til fondets formål i sin helhet overføres til Norges forskningsråd på vegne av Finansmarkedsfondet. Forskningsrådet opptreter etter fullmakt fra, og på vegne av, styret i Finansmarkedsfondet. Forskningsrådet disponerer således bevilget beløp i overensstemmelse med vedtak fattet av Finansmarkedsfondets styre. Norges forskningsråd forestår også regnskapsføringen.

Det vises for øvrig til regelverk for Finansmarkedsfondet, fastsatt 24. april 2004 av Finansdepartementet.

5. ØVRIGE KRAV TIL VIRKSOMHETEN

For øvrige krav til Norges forskningsråd, herunder rapportering og frister, vises det til tildelingsbrevet til Kunnskapsdepartementet.

Med hilsen

Tale Teisberg e.f.
ekspedisjonssjef

Paal Gjennestad
avdelingsdirektør

Kopi: Riksrevisjonen
Finansmarkedsfondet

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer

**DET KONGELIGE
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENT**

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

07. 01.2014

Statsbudsjettet for 2014 - tildelingsbrev til Norges forskningsråd

1. Innledning

Det vises til Helse- og omsorgsdepartementets budsjettforslag for 2014 (Prop.1 S 2012-2013) og Innst. 11 S (2013-2014) tildeles med dette **328,796 mill. kroner** til Norges forskningsråd over henholdsvis kap. 780 post 50, kap. 781, post 79, og kap. 732 post 21. I tildelingsbrevet legges premissene for hvilke oppgaver Forskningsrådet skal utføre i 2014, samt hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå.

2. Bevilgning

Tilskuddet fordeles med 323,306 mill. kroner fra kap. 780 post 50. Videre gis tilskudd på 5 mill. kroner fra kap. 781 post 79, til forskning knyttet til barn som pårørende, og 0,490 mill kroner fra kap. 732 post 21 til drift og utvikling av nasjonalt system for måling av ressursbruk til forskning i helseforetakene. Tildelte midler for 2014 vil bli utbetalt kvartalsvis (mars, juni, september og desember).

Bevilgningen for 2014 skal gå til følgende programmer og aktiviteter i regi av Norges forskningsråd:

Program	Budsjett kapittel/ post	2014
Folkehelseprogrammet	780.50	26 200
Helse- og omsorgstjenesteprogrammet	780.50	89 867
Psykisk helse	780.50	35 720
Miljøpåvirkning og helse	780.50	17 200
Klinisk forskning	780.50	28 290
Global helse- og vaksinasjonsforskning	780.50	9 800

Rusmiddelforskningsprogrammet	780.50	30 450
Program for stamcelleforskning	780.50	20 000
Program for offentlige kliniske studier	780.50	21 044
STRATEGISKE OG ANDRE SATSINGER		
Kvinnerens helse	780.50	7 997
EUs strålevernprogram	780.50	1000
Praksisrettet FoU for helse- og velferdstjenestene	780.50	5 000
Transcan	780.50	3 500
Evalueringsprosjektet av samhandlingsreformen	780.50	10 000
Innovasjon i helse- og omsorgssektoren	780.50	2 500
Barn som pårørende	781,79	5 000
JPI nevrodegenerative sykdommer og Alzheimer	780.50	9 150
JPI antibiotikaresistens og forskning	780.50	4 588
HelseOmsorg21	780.50	1 000
Måling av ressurser i helseforetakene NIFU/Step	732.21	490
I alt på kap. 780,50, kap. 781,79 ,732,		328 796
Kap.780, 50		323 306

1. VIRKEMIDLER FOR BRUK AV BEVILGNINGEN OVER KAP. 780.50

Helse- og omsorgsdepartementet tildeler midler til Norges forskningsråd gjennom særlig to virkemidler, programsatsinger og strategiske satsinger. Forskningsrådet gis ansvar for gjennomføring av forskningsaktiviteten i henhold til departementets oppdrag, herunder utforming og revidering av programplaner og sammensetning av programstyrer. Programplaner skal forelegges departementet for godkjenning. Når det gjelder temaer som går på tvers av flere programmer ønsker departementet at Forskningsrådet ser forskningsprogrammene og søknadstilfanget i sammenheng¹. Departementet ber Forskningsrådet åpne opp for å bruke midler tildelt til ett program til å finansiere søknader innunder andre program eller virkemidler. Det vises for øvrig til at føringer i tidligere års tildelingsbrev er gjeldende der dette er relevant².

Internasjonalt forskningssamarbeid

Forskningsrådet kan bidra med finansiering i internasjonalt forskningssamarbeid så lenge dette ligger innenfor rammen av programplanene og de strategiske satsingene og når øvrige vilkår for finansiering er oppfylt. For å følge opp målet om bedre samordning mellom nasjonal, europeisk og annen internasjonal forskningsfinansiering, skal Forskningsrådet sørge for at nasjonale forskningsprogrammer/-aktiviteter ses i sammenheng med europeiske og internasjonale aktiviteter og finansieringskilder. Dette

¹ Som habilitering/-rehabilitering, alternativ behandling, sosial ulikhet, kvinners helse, psykisk helse, rus og aldersforskning

² Dette gjelder også særlig føringer gitt på programnivå som Folkehelseprogrammet, Miljøpåvirkning og helse, strategiske satsinger mv.

kan blant annet innebære at man innenfor et forskningsprogram eller aktivitet ser på arbeidsdeling mellom europeiske/internasjonale og nasjonale aktiviteter eller at man vurderer å utlyse en del av midlene i samarbeid med utenlandske aktører.

Dette gjelder eksempelvis de europeiske fellesprogrammene (JPI) innenfor store samfunnsutfordringer³, artikkel 185-partnerskap i Horisont 2020⁴ og utvikling av helse- og omsorgsrelaterte ERA-NET innenfor Horisont 2020, herunder Transcan.

Særskilte føringer for 2014

Forskningsrådet skal organisere styremøte i JPND 30. og 31. januar 2014, og være vertskap for møtet i samarbeid med Helse- og omsorgsdepartementet.

Forskning knyttet til 22. juli

Forskningsrådet skal prioritere forskning knyttet til 22. juli gjennom pågående programmer. Øvrige føringer fra tildelingsbrevet for 2013 vedrørende 22. juli forskning og Forskningsrådets rolle i denne sammenheng videreføres i 2014.

Forskning på sykdommer med langvarig smerte/utmattelsessymptomer

Forskningsrådet skal fortsatt prioritere forskning på årsaker til og behandling av sykdomstilstander med langvarige smerte og/eller utmattelsessymptomer herunder myalgisk encephalitt (ME)/CFS, flåttbitt og i tillegg fibromyalgi og elektromagnetiske felt.

HelseOmsorg21-strategien

Det øremerkes 1 mill. kroner til arbeidet med HelseOmsorg21-strategien. Av dette beløpet reserveres om lag 350 000 NOK (£ 36 700) til gjennomføring av en analyse av helseforskning i Norge i regi av RAND Europe, som ledd i arbeidet med strategien. Videre skal bevilgningen dekke en forstudie gjennomført av NIFU for etablering av et helhetlig monitoreringssystem for forskning og innovasjon innen helse- og omsorg.

Nasjonal strategi for forskning og innovasjon på mat, ernæring og helse

Det bes om at Forskningsrådet deltar i en arbeidsgruppe som skal utarbeide en Nasjonal strategi for forskning og innovasjon på mat, ernæring og helse. Arbeidsgruppen vil ledes av HOD og skal ferdigstilles i løpet av våren 2014.

Folkehelseprogrammet

Det skal legges vekt på å styrke forskning om effekten av helsefremmende og forebyggende tiltak. I Meld. St. 34 (2012-2013) *Folkehelsemeldingen. God helse – felles ansvar* er det lagt vekt på at folkehelsearbeid i stor grad er tverrsektorielt og at det er behov for flere tverrfaglige forskningsprosjekter. Slike prosjekter bør prioriteres forutsatt at krav til kvalitet er ivaretatt.

³ Joint programming for Alzheimer and other neurodegenerative diseases (JPND), Joint programming for antibiotics (JPAMR), Joint programming for healthy diet and a healthy life (JPHDHL)

⁴ European and Developing Countries Clinical Trials Partnership (EDCTP), Ambient Assisted Living (AAL)

Helse- og omsorgstjenesteprogrammet

Midlene til omsorgsforskning er på til sammen 45 mill. kroner i 2014. For å sikre en langsiktig oppbygging av omsorgsforskningsmiljøene videreføres støtte til drift av omsorgsforskningssettene med 11 mill. kroner i 2014. Forskningssettene skal bidra til å styrke praksisnær forskning og utvikling på feltet og drive forskningsformidling og kompetanseheving overfor kommunene. For å følge opp Meld. St. 29 (2012-2013), Morgendagens omsorg, får settene i oppgave å fungere som dokumentasjonssenter for innovasjonsarbeidet på omsorgsfeltet. De skal bidra til følgeforskning, dokumentasjon, kunnskapsoppsummeringer og formidling og gi faglig støtte til kommunene og de lokale utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester. Midlene tildeles for 2014 etter samme fordelingsnøkkel som før.

Innenfor programmet skal forskning knyttet til IKT og digitale tjenester innenfor sektoren prioriteres, jf styrking av programmet i 2013.

Forskning innenfor habilitering og rehabilitering styrkes med 5,2 mill. kroner, jf flytting av 5,2 mill kr fra kap 733, post 21 til kap 780, post 50 i statsbudsjettet for 2014.

Global helse- og vaksinasjonsforskning

Finansieringen av den norske deltakelsen i EDCTP skal finansieres gjennom dette programmet.

Rusmiddelforskningsprogrammet

Programplanen er revidert i 2013 og videreføres til 2015 med et felles programstyre for program for rusmiddelforskning og programmet for psykisk helseforskning. Hensikten er å se rus og psykisk helse mer i sammenheng.

Sammenlignende effektstudier

Gjennom tildelingsbrevet for 2012 ble det satt av inntil 0,6 mill kroner til formålet, midlene er ikke benyttet. I tråd med tidligere korrespondanse bes om at Forskningsrådet overfører midlene til Kunnskapssenterets ansvaret med å lede subgruppen om Comparative effectiveness research (CER) som en del av oppfølgingen av prosjektutkast «*Facilitating international co-operation and quality assurance in clinical trials*», som er et samarbeid mellom bl.a. WHO, OECD og NIH.

Praksisrettet FoU for helse- og velferdstjenestene

Inntil det er avklart hvorvidt satsingen skal inn som en del av eventuelt nytt stort program Gode og effektive tjenester viser departementet til dialog om utarbeidelse av et plandokument.

Ressurskartlegging av FoU i helseforetakene

Når det gjelder ressurskartlegging og videreutvikling av system for måling av FoU i helseforetakene gjelder tilsvarende føringer som for 2013.

Prosjekt om merverdien/nytte av forskning - Lange spor – hva vet vi bruk og nytte av forskningsresultater fra programmene?

Forskningsrådet lyser ut lønnsmidler til forskere som, på bestemte temaområder innenfor programmene, skal studere gjennomførte prosjekter f eks 3-5 år etter prosjektsslutt med formål å se på formidling og effekter av prosjektene:

- Forskning/kunnskapsstatus på feltet og hva er konsekvensene av det vi vet?
- Hvor godt er forskningsresultatene formidlet vitenskapelig og populært (til brukere, helsetjenesten, forvaltningen)?
- Er det tatt initiativ for å forsøke å implementere resultater av forskningen?
- Har forskningen bidratt til at praksis er forbedret eller endret?
- Kjennskap til at forskningsresultater er tatt inn i undervisning og praksis?

Studiene skal resultere i en rapport. Kostnader med prosjektet må tas innenfor rammen.

2. MÅL- OG RESULTATKRAV

For øvrige mål- og resultatkrav, samt rapporteringstidspunkt som går frem av tildelingsbrevet og rapporteringsformer vises det til endelig tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet, samt tildelingsbrevet fra Helse- og omsorgsdepartementet for 2013..

Vi ber om at Health Research Classification System benyttes for å presentere forskningen innenfor helserelevante prosjekter. I tillegg ber vi om at forskningsstatistikk synliggjøres for hver av de fire forskningsutførende sektorene (UH-sektor, instituttsektor, helseforetak, næringsliv), der det er relevant, som eksempelvis i årsrapporten fra Forskningsrådet.

3. SEKTORVISE MÅL- OG RESULTATKRAV FOR HODS TILSKUDD TIL FORSKNINGSRÅDET

Mål 1: Bidra til økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning

Delmål: Styrket forskning i tråd med sektorenes og forvaltningens kunnskapsbehov.

Departementet ønsker et styrket fokus på relevans og nytteverdi av forskning. Flere virkemidler er løftet frem i forskningsmeldingen, herunder bruk av kunnskapsoppsummeringer for å identifisere kunnskapshull og utvikle programplaner og brukermedvirkning. Det legges til grunn at Forskningsrådet søker å utnytte disse virkemidlene.

Styringsparameter

- Økt brukermedvirkning i alle deler av forskningsprosessen. I denne forbindelse vises til definisjonen av brukermedvirkning som benyttes i prosjektet ledet av Helse Nord.

- Antall prosjekt innenfor e-helse
- Antall prosjekt knyttet til CFS/ME, fibromyalgi og lidelser knyttet til flåttbitt.

Resultatkrav og statistikk

- Minst to eksempler på forskningsprosjekter der brukermedvirkning er ivaretatt.
- En oversikt over antall prosjekter knyttet til CFS/ME, fibromyalgi og lidelser knyttet flåttbitt og forskningsprosjekt rundt hendelsen 22. juli.
- En oversikt over forsknings- og innovasjonsprosjekter innenfor e-helse.

Mål 2 God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet.

Delmål: God sammenheng mellom nasjonal forskningsinnsats og internasjonalt forskningssamarbeid

HOD har som mål å styrke nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid, bla gjennom etablering av forskernettverk og deltakelse i Horisont 2020 og JPIer og forskningsinfrastruktursamarbeid innenfor departementets sektoransvar. Det er ønskelig med et enda større samspill mellom nasjonale utlysninger og utlysninger innenfor Horisont 2020 og ERA jf også punkt om internasjonalt forskningssamarbeid over. Det er behov for en overordnet norsk JPND-strategi basert på eksisterende planer og programplaner og som også omtaler kort sentrale nasjonale aktører.

Styringsparameter:

- Antall søknader og innvilgede prosjekter innenfor helse i Horisont 2020 i 2014
- Antall norske deltakere i prosjekter gjennom de europeiske fellesprogrammene (JPI) innenfor helse og velferd, se fotnote 3.
- Antall norske deltakere i ESFRI prosjekter innenfor helse
- Antall norske forskere som deltar i å evaluere prosjektsøknader til EUs rammeprogram for forskning (og innovasjon) årlig.
- Antall posisjoneringsstøtteprosjekt (PES) bevilget til helseforetakene.

Resultatkrav og statistikk

- Minst 4 norske forskere som deltar i vurderinger av prosjektsøknader i EUs RP
- En oversikt over antall søknader og innvilgede prosjekter innenfor helse i Horisont 2020 i 2014.
- En oversikt over antall JPI-prosjekter innenfor helse og velferd der norske miljøer er prosjektledere eller deltakere.
- En oversikt over antall ESFRI-prosjekter innenfor helse der norske miljøer er prosjektledere eller deltakere.
- Gjennomførte tiltak i de nasjonale programmene for å fremme europeisk forskningssamarbeid
- En norsk JPND strategi

Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning.

Delmål: God og tilpasset forskningsformidling til allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UH-sektoren, helseforetak og forvaltningen.

Forsknings- og innovasjonsprosjektene må fremstå som relevante, gjennomførbare og nyttige for pasienter/brukere, helse- og omsorgstjenesten og forvaltningen, og dette kan allerede vurderes når prosjektsøknadene evalueres. For å øke oppmerksomheten om innovasjon er det ønskelig at det i utlysningene i helseprogrammene bes om søkerens vurdering av innovasjonspotensialet i prosjektet. Det er viktig at forsknings- og innovasjonsresultatene formidles på en hensiktsmessig og godt tilpasset måte.

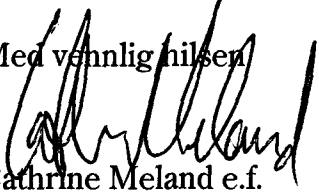
Styringsparameter

- Antallet prosjekter innenfor helse.

Resultatkrav og statistikk

- Rapport fra prosjektet "Lange spor – hva vet vi bruk og nytte av forskningsresultater fra programmene?", jf punkt 1
- En oversikt over antallet prosjekter innenfor helse
- Antall utlysninger der det er bedt om at søkeren vurderer innovasjonspotensialet
- Oversikt over konferanser og formidlingstiltak der forsknings- og innovasjonsprosjekter er presentert for brukere, tjenesten og forvaltningen.

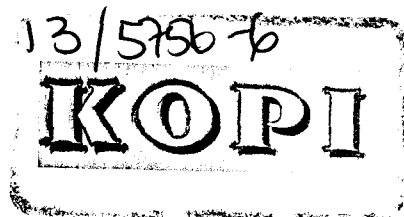
Med vennlig hilsen

Cathrine Meland e.f.
ekspedisjonssjef

Maiken Engelstad
avdelingsdirektør

Kopi: Helsedirektoratet
Riksrevisjonen
Kunnskapsdepartementet
Nærings- og handelsdepartementet
NIFU

**DET KONGELIGE KOMMUNAL-
OG MODERNISERINGSDEPARTEMENT**

Norges Forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

14/774- 1

07.01.2014

Statsbudsjett 2014 - Tildelingsbrev til Norges Forskningsråd

1. Økonomisk ramme stilt til disposisjon for 2014

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) viser til Prop. 1 S Tillegg (2013-2014), Prop. 1 S (2013-2014) for departementet, Innst. 16 S (2013-2014) og orienteringsbrevet datert 14. oktober 2013. Med bakgrunn i dette har KMD utarbeidet et tildelingsbrev som gir rammene til Norges forskningsråd for 2014 og en nærmere beskrivelse av prioriteringer, føringer og resultatrapportering.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet stiller totalt 138,03 mill. kroner til disposisjon for Norges forskningsråd i 2014. Fordelingen mellom postene fremgår av tabellen under. Det er utarbeidet egne retningslinjer for forvaltningen av kap. 552 post 72 (se vedlegg 1).

Tabell 1. Midler som stiles til disposisjon for Norges forskningsråd i 2014

Kap.	Post	Navn	Beløp i 1 000 kr
500	21	Spesielle driftsutgifter	2 800
500	22	Forskning	15 380
500	50	Forskningsprogram under Norges forskningsråd	29 000
552	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	84 200
590	21	Spesielle driftsutgifter	250
590	50	Miljøforskningsinstituttene	6 400
SUM			138 030

Postadresse
Postboks 8112 Dep
NO-0032 Oslo
postmottak@kmd.dep.no

Kontoradresse
Akersg. 59
<http://www.kmd.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 858

Plan- og
administrasjonsavdelingen

Saksbehandler
Irene Ekeli
22246869

2. Fellesføringer fra departementene

2.1. Overordnede utfordringer og prioriteringer for 2014

Kunnskapsdepartementet har i tildelingsbrevet for 2014 til Norges forskningsråd gitt de overordnede føringene som er felles for departementene.

2.2. Mål for Norges forskningsråd

Dette er hovedmålene for Norges forskningsråd, som gjelder ved alle bevilgninger fra departementene og fylkeskommunene:

- Mål 1: økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet
- Mål 2: god ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet
- Mål 3: forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har i tillegg mål som er knyttet til satsinger på departementets budsjett, og på programvirksomheten. Disse er omtalt under punkt 3.

3. Prioriteringer i oppdraget fra KMD

3.1. Kap. 552 post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling

Bevilgninger under post 72 skal bidra til å legge til rette for vekst i hele landet. Regjeringen vil styrke vekstkraften der den er, og samtidig gi grunnlag for gode levekår i alle deler av landet. Det viktigste for å sikre vekstkraftige regioner er et næringsliv som er i stand til å ta vare på og skape nye og lønnsomme arbeidsplasser. Innenfor den nasjonale næringsrettede regionalpolitikken prioriteres kompetansebygging, entreprenørskap, innovasjon, klynger/nettverk og andre vekstfremmende tiltak. Innovasjon, kunnskap og teknologi er nødvendige satsingsområder for å styrke norsk konkurransekraft. Midlene skal i hovedsak brukes innenfor det distriktpolitiske virkeområdet.

Tiltakene under kap. 552 post 72 hører inn under hovedmål 1 og hovedmål 2 i denne målstrukturen og fordeler seg i hovedsak på to arbeidsmål, jf. tabell 2.

Tabell 2. Sammenhengen mellom arbeidsmål og program under Norges forskningsråd i 2014.

Arbeidsmål	Program og satsinger	Tildeling i 2014 mill. kr
1.1 Utvikle lokale og regionale næringsmiljøer	VRI (inkludert regionale representanter)	44,2
2.1 Styrke tilgang på relevant kompetanse i arbeidsmarkedet	Forskingsløft i nord	40,0
SUM		84,2

Nedenfor blir bruk av midlene på utvalgte tema konkretisert under hvert arbeidsmål. Departementet viser ellers til planene for hvert enkelt program når det gjelder mål og forventet resultat av innsatsen. Gjennomføringskostnader som knytter seg til de ulike

aktivitetene og programmene, skal dekkes innenfor programmenes rammer. Disse kostnadene skal synliggjøres i rapporteringen.

Arbeidsmål 1.1 Utvikle lokale og regionale næringsmiljøer

VRI (Virkemiddel for regional FoU og innovasjon): Departementet setter av 44,2 mill. kroner til VRI, inkludert regionale representanter i 2014. Departementet ber om å bli fortløpende oppdatert om oppstart og iverksetting av tredje programperiode (VRI3). Departementet ber også om at Norges forskningsråd på de halvårlige styringsmøtene holder departementet orientert om arbeidet med koplingen mellom VRI og de regionale forskningsfondene.

Arbeidsmål 2.1 Styrke tilgang på relevant kompetanse i arbeidsmarkedene

Forskningsløft i nord: Bevilgningen til "Forskningsløft i nord" videreføres ut 2016. Midlene skal bidra til å styrke og videreutvikle kunnskapsmiljøer i Nord-Norge gjennom langsiktig forskning i et nært samarbeid mellom gode forskningsmiljøer, utdanningsinstitusjoner og næringslivet.

Norges forskningsråd skal se innsatsen i sammenheng med programvirksomheten under SIVA og Innovasjon Norge samt de desentraliserte virkemidlene jf. retningslinjene for kap. 551 post 60 og post 61.

3.2. Strategiske instituttsatsinger (SIS)

I 2012 ble det satt i gang en strategisk instituttsatsing innenfor regionaløkonomiske modeller og bostedsvalgforskning. Bevilgningen går over fem år.

Departementet stiller totalt 2,8 mill. kroner til disposisjon over kap. 500 post 21 Spesielle driftsutgifter. Hele bevilgningen skal benyttes til arbeidet med de regionaløkonomiske modellene og forskning på bostedsvalg. Formidling skal være en del av satsingen.

Departementet bevilger 6,4 mill kroner til strategiske instituttsatsinger over kap. 590 post 50 Miljøforskningsinstituttene. Bevilgningen gjelder for Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR) som utgjør 40 pst av basisbevilgningen. Resterende del av basisbevilgningen til NIBR bevilges over Klima- og miljødepartementets budsjett.

3.3. Kapittel 500 post 22 Forskning

Departementet stiller for 2014 15,38 mill. kroner til rådighet for Norges forskningsråd under kap. 500 post 22 Forskning. Av dette skal 10 mill. kroner brukes til å videreføre VERDIKT-programmet. Bevilgningene skal videre bidra til at det eksisterer kompetente forskningsmiljøer på det samiske området, nasjonale minoriteter og IKT.

3.3.1. Program for IKT (VERDIKT)

Departementet viser til vedtatt programplan for IKT-forskning (VERDIKT-programmet) og tildeler 10 mill. kroner til programmet. Deler av disse midlene kan omdisponeres til å etablere en pilot for en offentlig-ph.d. innen IKT, etter samme mønster som nærings-ph.d (som også administreres av Norges forskningsråd).

3.3.2. Program for Samisk forskning

Departementet viser til vedtatt programplan for programmet Samisk forskningsprogram II og tildeler totalt 3,85 mill. kroner til programmet.

3.3.3. Forskning som gjelder nasjonale minoriteter

Departementet bevilger 1,53 mill. kroner til styring av forskningen om nasjonale minoriteter. På bakgrunn av dialogen med Norges forskningsråd legger departementet til grunn at forskning på de nasjonale minoritetenes språk vil gis prioritet også i 2014.

3.4. Kap. 500 post 50 Forskningsprogram under Norges forskningsråd

Departementet stiller totalt 29 mill. kroner til disposisjon over kap. 500 post 50 Forskningsprogram under Norges forskningsråd. Av dette skal 15,7 mill. kroner brukes til å videreføre forskning under programmet Demokrati, styring og regionalitet (DEMOSREG) og 5 mill. kroner til å inkludere boligspørsmål i programmet Velferd, arbeidsliv og migrasjon (VAM). DEMOSREG støttes også med 250 000 kr. kroner over kap 590 post 21 Spesielle driftsutgifter. Fra kap. 500 post 50 bevilges det også 5 mill. kroner til Byforskning under Miljø 2015, 1 mill. kroner til Miljø 2015 og 2,3 mill. kroner til Joint Programming Initiatives Urban.

DEMOSREG: Målet for DEMOSREG er å bidra til økt kunnskap om demokratiutfordringer, lokale og regionale styringsutfordringer og regionale strukturendringer. Sammenhengen mellom disse temaene skal tydeliggjøres. Hovedutfordringen er å skaffe kunnskap om strukturendringer, politikk og styringsutforming og konsekvenser i skjæringsfeltet mellom sektorer, territorielle enheter og ulike geografiske nivåer. Det legges vekt på å belyse nye og politikkrelevante betingelser for innovasjon, styring og demokrati. Departementets behov er primært knyttet til anvendt forskning og utvikling. Departementet ønsker at det legges vekt på forskning som kan gi et grunnlag for faglige og politiske beslutninger. Departementet legger til grunn at Norges forskningsråd sørger for god formidlingsaktivitet. Departementet vil også be Norges forskningsråd om en kort oppsummering av resultatene fra prosjektene i fase 2 når de avsluttes. Departementet deltar i programstyret. DEMOSREG avsluttes i 2014. Departementet ønsker å samarbeide med Norges forskningsråd om temaer og innretning for en ny programsatsing.

VAM-programmet: Departementet vil synliggjøre boligpolitikkenes rolle i velferdspolitikken, og har derfor bevilget 5 mill. kroner til VAM-programmet fra 2011. Formålet er å få fram ny kunnskap om boligspørsmål sett i et helhetlig velferdsperspektiv. Målet for VAM-programmet er å gi ny kunnskap av høy vitenskapelig kvalitet om velferdssamfunnets grunnlag, virkemåter og prosesser. Prioriterte forskningsspørsmål for programmet omhandler blant annet sosial ulikhet og inkludering, migrasjon, integrering, samt barn og unges oppvekstvilkår. Dette er temaområder som er særlig relevante i forbindelse med boligspørsmål. Departementet ønsker å ha en god og aktiv dialog med Norges forskningsråd om vår deltakelse i programmet. Departementet ønsker å ha møte og annen dialog med Norges forskningsråd om viktige nyheter i VAM, som utlysninger og revisjon av programplanen.

Andre forskningsprogram

Departementet tildeler 5 mill. kroner til byforskning under Miljø 2015, 1 mill kroner til Miljø 2015, samt 2,3 mill kroner til Joint Programming Initiatives Urban. Det er viktig med kunnskapsproduksjon om vekst i byer og storbyregioner basert på bærekraftig utvikling. Planlegging må ha et helhetsperspektiv der boligbygging, samordnende areal- og transportløsninger og bedre bykvalitet inngår. I byutvikling er det vesentlig at det fokuseres på den gode sammensetningen og nærheten til alle dagliglivets funksjoner innen gangavstand, også kalt "Nærhetsbyen/10-minuttersbyen", for å oppnå bærekraftige steder med bykvalitet, redusert biltrafikk og bedre folkehelse. Departementet legger til grunn at Norges forskningsråd følger opp satsingen innenfor JPI Urban Europe.

3.5. Bygg21 – samarbeid

Departementet inviterte i 2013 Norges forskningsråd til et samarbeid om Bygg21-programmet. Det første året skal Bygg21 foreslå nasjonale strategier for byggenæringen innen FOU og innovasjon, utdanning og kompetanseutvikling og formidling av kunnskap og erfaringer, strategiene skal foreligge medio 2014. Departementet ønsker at Forskningsrådet fortsetter sitt samarbeid med Bygg21, både i utvikling av strategiene, og i den videre oppfølgingen etter at disse er lagt fram.

4. Andre føringer

KMD viser til administrative fellesføringer i KDs tildelingsbrev til Norges forskningsråd, som fellesføringer og krav og styringsdialog, rapportering og evaluering. Disse føringene gjelder departementene som gir oppdrag til Norges forskningsråd.

Vilkår og retningslinjer

Midlene skal disponeres i samsvar med regelverket for økonomistyring i staten, programomtalene, retningslinjene for kap. 552, post 72 og regelverket for offentlig støtte innenfor EØS-avtalen. Norges forskningsråd skal varsle departementet om avvik fra de vedtatte planene eller tildelingsbrevet straks virksomheten får kjennskap til slike avvik.

Samarbeid med andre nasjonale aktører og med fylkeskommunene

Norges forskningsråd skal videreføre det gode samarbeidet med Innovasjon Norge og SIVA, blant annet om felles programsatsinger som NCE-programmet og kvinnesatsingen. Departementet ber også Norges forskningsråd videreføre samarbeidet med fylkeskommunene og med andre aktører for å bidra til regional utvikling.

Kommunikasjon og informasjon

Alle virksomheter skal ha en aktiv holdning til kommunikasjon, både internt og eksternt. Norges forskningsråd skal aktivt synliggjøre resultater som er oppnådd på departementet sitt politikkområdet, både overfor eksterne målgrupper og overfor departementet. Norges forskningsråd skal orientere departementet i god tid før offentliggjøring av viktige utredninger og av rapporter som departementet har bestilt og gitt midler til. I tråd med de avtalte rutinene skal Norges forskningsråd varsle departementet om saker som kan bli store i media, både kontroversielle saker og saker som ellers kan skape stor offentlig oppmerksomhet. Departementet legger til grunn at Norges forskningsråd kommer med forslag til mulige

profileringer og tar kontakt med departementet for å få avklart om departementet skal være med på synliggjøring av resultater og enkeltsaker.

5. Rapportering og resultatoppfølging

Overføring av midler

For kap. 500 post 21, kap. 590 post 21 og kap. 590 post 50 blir midlene utbetalt ved utgangen av 2014. For kap. 500 post 22 og kap. 500 post 50 blir midlene utbetalt i to rater; juni og november. For kap. 552 post 72 overfører departementet rammene i like store deler tre ganger i løpet av året – i februar, juni og oktober. Midlene blir overført til den samme kontoen som i 2013, med mindre vi får melding om noe annet.

Rapportering

Departementet og Norges forskningsråd skal minst to ganger i året ha faste styringsmøter, et om våren med vekt på rapportering og et om høsten med vekt på budsjett. For bevilgninger over Kap. 552 post 72 Nasjonale tiltakt for regional utvikling viser Departementet til vedlegg 1, 2 3 og 4. Vedlegg 3 gjelder også bevilgninger over andre kapitler. Departementet ber om at Norges forskningsråd vurderer måloppnåelsen for midler fra departementet i årsrapporten.

Departementet ber også om å få en rapport om utviklingen i prosentdelen kvinner innenfor alle program og tjenester for å synliggjøre kjønnsbalansen når det gjelder deltakerne og støtten som er tildelt.

Regnskap og kontroll med bevilgningen

Norges forskningsråd skal føre et eget regnskap for bruken av midlene. Regnskapet skal føres slik at det alltid framgår hvilke aktører og hvilke prosjekt som har fått midler, og hvor mye de har fått. Både departementet og Riksrevisjonen kan be om innsyn i bruken av midlene.

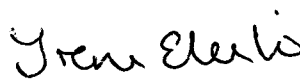
Evalueringer

Norges forskningsråd skal gjennomføre evalueringer av program, satsinger og tjenester, jf. reglement for økonomistyring i staten § 16. Departementet ber om å bli involvert tidlig i prosessene, for å delta i utformingen av oppdragene, og i referansegrupper. Departementet skal informeres om resultatene av evalueringene, og hvordan Norges forskningsråd vurderer dem og planlegger å følge dem opp.

Med hilsen

Gunnar Andresen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Irene Ekeli
Seniorrådgiver

Vedlegg

Vedlegg 1 Retningslinjer for forvaltningen av kap. 552 post 72

Vedlegg 2 Rammefordeling av programkategori 13.50 Distrikts- og regionalpolitikk

Vedlegg 3 Rapporteringskalender for 2014

Vedlegg 4 Krav, rapporteringsskjema og veileder til statistikkrapporteringen for virkemidlene fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Kopi

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep

0032 OSLO

Riksrevisjonen

Postboks 8130 Dep

0032 OSLO

RETNINGSLINJER FOR KAP. 552, POST 72 NASJONALE TILTAK FOR REGIONAL UTVIKLING

(Gjeldende fra 1. januar 2014)

Innledning

Disse retningslinjene gjelder bruken av midler på kap. 552, post 72 Nasjonale tiltak for regional utvikling. Retningslinjene gir rammer for støtte til hovedformålene under kap. 552, post 72, og regulerer bruk av midler som forvaltes av Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD), Innovasjon Norge, Selskapet for industrivekst (SIVA), Norges forskningsråd og Mentor AS.

Forvaltningen skal følge Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten som ble fastsatt 12. desember 2003 med endringer, senest 18. september 2013. Disse er senere omtalt som Økonomiregelverket.

Bevilgningsreglementet, forvaltningsloven¹, arkivlova, eForvaltningsforskrifta, offentleglova², og lov om offentlige anskaffelser gjelder også for forvaltningen av kap. 552, post 72. Videre skal midlene forvaltes innenfor de avgrensingene EØS-avtalen setter for offentlig støtte.

KMD kan i årlige budsjettproposisjoner og egne oppdragsbrev gi nærmere bestemmelser om bruken av bevilgningen som supplerer retningslinjene.

DEL 1 – PRINSIPPER OG RAMMER FOR BRUKEN AV MIDLENE

1. FORMÅLET MED POSTEN

Bruken av midler bevilget over kap. 552, post 72 skal gjenspeile overordnede, nasjonale mål for posten, nedfelt i de årlige budsjettproposisjoner (Prop. 1 S) og eventuelle tilleggsproposisjoner. Bevilgningen benyttes til gjennomføring av større nasjonale satsinger for regional utvikling, og tiltak som bidrar til nye metoder for, eller ny kunnskap om, regional utvikling. Midlene skal benyttes på områder der det er hensiktsmessig og kostnadseffektivt med nasjonale fellesløsninger for regional utvikling, og/eller der et enkelt fylke vil ha begrenset kapasitet og kompetanse til å gjennomføre aktuelle tiltak. Tiltak som finansieres over posten skal gjennomføres ved ulike former for samarbeid mellom lokale, regionale, nasjonale og internasjonale aktører.,

¹ Forvaltningsloven gjelder ikke for Innovasjon Norge, SIVA eller Forskningsrådet. For Innovasjon Norge, jf. § 6 i lov om Innovasjon Norge. For SIVA jf. § 4 i lov om statsforetak. I Norges forskningsråds vedtekter § 8 slås det fast at "For Norges forskningsråds vedtak gjelder ikke forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt og vedtaket kan ikke påklages."

² Visse dokumenter hos Innovasjon Norge har unntak fra virkeområdet til offentleglova, jf. § 1 tredje ledd bokstav g i forskrift til offentleglova.

Evalueringer og utredninger innenfor postens formål, kan finansieres over posten. Tiltakene på posten skal i hovedsak være tidsbegrensede og tematisk avgrensede.

Departementet omtaler årlig hovedmål og arbeidsmål for programkategori 13.50 og mål for posten i Prop. 1 S. Resultatmål, oppfølgingskriterier og rapporteringskrav vil bli angitt i oppdragsbrev, tilskuddsbrev og kontrakt.

2. ANSVAR FOR FORVALTNING AV MIDLENE

Begrepet tilskuddsforvalter brukes om den som forvalter midler. I de tilfeller hvor omtale kun gjelder Innovasjon Norge, SIVA og Norges forskningsråd omtales disse som virkemiddelaktør. Tilskuddsmottaker brukes om mottaker av støtte.

Forvaltningsansvaret for hoveddelen av midlene er delegert til virkemiddelaktørene. En del av bevilgningen forvaltes direkte av departementet, mens for enkelte tiltak kan også private virksomheter, organisasjoner eller internasjonale sekretariat gis adgang til å forvalte midler. Delegeringen av forvaltningsansvaret må være i tråd med Økonomiregelverket, og innenfor regelverket for offentlige anskaffelser.

Tilskuddsforvalter skal utarbeide programbeskrivelser, retningslinjer og nærmere resultatmål for program/tiltak, som godkjennes av departementet. For nærmere beskrivelse, se del II om tilskuddsforvaltning. Tilskuddsforvalter skal kunngjøre de aktuelle programmene/tiltakene slik at hele målgruppen nås, behandle søknader, utstede tilskuddsbrev eller kontrakter, utbetale midler, kontrollere, rapportere og sørge for at evalueringer gjennomføres etter avtale med departementet. Forvalterne skal bidra til å spre erfaringer fra programmene/tiltakene

3. MÅLGRUPPER

Bevilgningen skal primært benyttes til programmer og tiltak som retter seg mot nyetablerere og entreprenører, grupper av bedrifter, kommuner, utdannings- og forskningsinstitusjoner, elever og studenter, kunnskapsparter og andre offentlige og private kompetansemiljøer. Kvinner, unge og innvandrere er prioriterte grupper i distrikts- og regionalpolitikken.

4. GEOGRAFISKE MÅLOMRÅDER

Bevilgningen skal i hovedsak benyttes innenfor det geografiske virkeområdet for de distriktpolitiske virkemidlene, se vedlegg 1 Forskrift om geografisk virkeområde og bruk av dei regional- og distriktpolitiske verkemidla § 3 av 15. desember 2006. Noen av midlene kan likevel benyttes utenfor virkeområdet for å utløse det regionale verdiskapingspotensialet, og utvikle attraktive regioner og sentra for befolkning og næringsliv i alle deler av landet.

Midler bevilget til Interreg-programmer kan benyttes innenfor de aktuelle programområdene, og midler bevilget gjennom utviklingsprogrammet for byregioner kan benyttes i alle typer byregioner i hele landet.

5. ANDRE AVGRENSNINGER OG STØTTEVILKÅR

Programmer og tiltak skal være i henhold til mål for kap. 552, post 72 slik de er angitt i årlige budsjettproposisjoner, retningslinjene, oppdragsbrev og kontrakter, og hensynet til effektiv forvaltning.

For øvrig gjelder følgende vilkår:

- Bevilgningen kan ikke benyttes til investeringer i eller ordinær drift og vedlikehold av statlige, fylkeskommunale eller kommunale lovpålagte oppgaver og offentlig forretningsvirksomhet. Bevilgningen kan heller ikke benyttes til investeringer i bygninger eller lokaler, eller annen fysisk infrastruktur. Unntaket er midler bevilget til Interreg som kan benyttes til mindre infrastrukturinvesteringer, og investeringsstøtten til utkantbutikker som kan gå til investeringer i butikkene samt investeringer i drivstoffanlegg.
- Bevilgningen kan ikke benyttes til varig drift av institusjoner eller organisasjoner. Unntaket er midler til Ungt entreprenørskap, Barentssekretariatet og Nordisk atlantersamarbeide (NORA). Støtteperioden for programmer og tiltak i regi av virkemiddelaktørene kan tilsvare programperioden.
- Bevilgningen skal ikke benyttes til investeringer i utstyr. Unntaket er midler bevilget til investeringsstøtte til utkantbutikker og til drivstoffanlegg. Unntak kan i tillegg gjøres for mindre investeringer som er avgjørende for gjennomføringen av tiltaket som finansieres. Tilskudd til utstyrsinvesteringer skal normalt ikke overstige 10 prosent av prosjektkostnadene.
- Tilskuddsforvaltere fastsetter eventuelle krav til egenfinansieringsandel, beløpsgrenser m.v. Støtte bevilget fra kap. 552, post 72 skal normalt ikke utgjøre mer enn 50 prosent av prosjektkostnadene.

I tilfeller der dette er hensiktsmessig kan offentlige virksomheter, frivillige organisasjoner o.l. gis tilskudd til prosjektutvikling, prosjektdeltakelse m.v. i forbindelse med gjennomføring av nasjonale satsinger. Bevilgningen kan også nyttes til finansiering av internasjonale sekretariat og samarbeidstiltak, bl.a. ved norsk deltakelse i Interreg-programmer.

All støtte som tildeles over posten skal gis i tråd med regler for offentlig støtte i EØS-avtalen, herunder regelverket for investeringsstøtte, jf. vedlegg 2. For mer utfyllende informasjon se også veileder for EØS-avtalens regler om offentlig støtte fra 2010.

For støtte til ordinære tilretteleggende tiltak, direkte bedriftsstøtte og andre tiltak for regional utvikling, vises det for øvrig til *Retningslinjer for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler*.

DEL 2 – PRINSIPP FOR FORVALTNING

I OVERFØRING AV MIDLER TIL AKTØRER SOM FORVALTER MIDLER PÅ VEGNE AV KMD

KMD har ansvar for å utstede årlige oppdragsbrev til tilskuddsforvaltere. Oppdragsbrevene skal være i tråd med pkt. 6.3.3 i Bestemmelser om økonomistyring i staten, og eventuelle kontrakter.

Tilskuddsforvaltere som tildeles forvaltningsansvaret for midler over kap. 552, post 72 skal følge Økonomiregelverket. Når det gjelder Norges forskningsråd henvises det for øvrig til Hovedinstruks om økonomiforvaltningen i Norges forskningsråd utarbeidet av Kunnskapsdepartementet, med virkning fra 1. januar 2005.

Midler til virkemiddelaktørene gis som tilskudd uten tilbakebetaling (rundsumtilskudd). Virkemiddelaktørene gis fullmakt til selv å fastsette hvilket år tilsagn skal gis, hvor lenge et tilsagn skal gjelde og behandle søknader om forlengning av tilsagn. Virkemiddelaktørene kan omdisponere ubenyttede midler til nye tiltak i tråd med de mål Stortinget har fastsatt for bevilgningen.

For virkemiddelaktørene skal alle administrasjons- og gjennomføringskostnader som påløper ved selve forvaltningen av en ordning (tjenester/tiltak/program) dekkes innenfor ordningens rammer. Virkemiddelaktørene er pålagt å årlig rapportere om hvor stor andel av bevilgningen som er brukt til å dekke administrasjons- og gjennomføringskostnadene. Dersom rådgivningstjenester og tilretteleggende virksomhet inngår i administrasjons- og gjennomføringskostnadene, skal dette redegjøres for i årsrapporteringen.

Administrasjons- og gjennomføringskostnader defineres som:

- a) *Personalkostnader*: Lønnsutgifter, pensjon, sosiale kostnader og øvrige personalkostnader.
- b) *Overhead*: Indirekte kostnader knyttet til medarbeidere, som for eksempel IT, kontorkostnader og tilknyttede administrative tjenester.
- c) *Reisekostnader*: Innenfor rammen av statens reiseregulativ.

Andre driftskostnader knyttet til ordningen, som for eksempel trykksaker og kjøp av konsulenttjenester, skal rapporteres som prosjektkostnader og skal også dekkes innenfor ordningens rammer.

Kap. 552, post 72 har stikkordet "kan overføres". Dette innebærer at ubrukte midler som forvaltes av departementet og Mentor AS kan overføres fra budsjettåret til de to påfølgende budsjettårene.

II TILSKUDDSFORVALTNING

Tilskuddsforvaltere skal følge bestemmelsene for etablering og forvaltning av tilskuddsordninger og enkelttilskudd i kap. 6 i Bestemmelser for økonomistyring i staten.

1. KRAV OG VILKÅR FOR PROGRAMBESKRIVELSER OG REGELVERK FOR TILSKUDDSORDNINGER

Tilskuddsforvaltere på kap. 552, post 72 skal utarbeide beskrivelser av forslag til program/tiltak og tilskuddsordninger. Disse skal være i henhold til Bestemmelser om økonomistyring i staten kap. 6.2, og skal godkjennes av departementet. Det skal legges vekt på forslagenes regionale forankring og forventet betydning for lokal og regional næringsutvikling.

Programbeskrivelser/regelverk for tilskuddsordninger skal normalt inneholde:

- Bakgrunn, regionalpolitisk begrunnelse og forventet nytte av tiltaket.
- Beskrivelse av overordnede mål, program-/prosjektmål og resultatmål.
- Beskrivelse av målgruppe(r) for tiltaket.
- Beskrivelse av geografisk innretning og nedslagsfelt.
- Beskrivelse av tildelingskriterier, herunder beregningsregler for tilskudd.
- Beskrivelse av kriterier for måloppnåelse.
- Beskrivelse av strategier og arbeidsmetoder for hvordan målene søkes nådd.
- Beskrivelse av nåsituasjon og programmets/tiltakets forventede regionale effekter, samt kvantitative og/eller kvalitative resultatmål og resultatindikatorer.
- Beskrivelse av kritiske risiko- og suksessfaktorer.
- Presentasjon av samarbeidsparter og beskrivelse av samarbeidsplaner.
- Tidsplaner for programmet, inkludert framdrift og viktige milepæler for tiltaket. Det skal foreligge plan for utfasing av program/tiltak eller ev. integrering i ordinært regionalt utviklingsarbeid.
- Budsjett og finansieringsplan for hele tiltaket, fordelt på årlige budsjetter dersom det dreier seg om flerårige programmer/tiltak. Det skal foreligge budsjettforslag for hele program-/prosjektperioden. Støttmottakers egen finansiering i tiltaket og kostnader til administrasjon/drift skal framgå. Dersom det dreier seg om oppbygging av tiltak av varig karakter, skal det foreligge plan for når og hvordan selvfinansiering kan oppnås.
- Opplegg for program/tiltaksstyring (programstyre, referansegruppe el. l.), samt angivelse av hvem som er ansvarlig for framdrift og faglig innhold.
- Beskrivelse av oppfølgingsrutiner for å sikre god intern kontroll hos tilskuddsforvalter og kontroll av informasjon fra tilskuddsmottaker.
- Angivelse av rapporteringsrutiner og evalueringer (for flerårige tiltak/programmer).

2. KUNNGJØRING

For å sikre likebehandling og forutsigbarhet skal tilskuddsforvaltere på kap. 552, post 72 informere om tiltaket på en slik måte at hele den relevante målgruppen nås. Det vises i den sammenheng til pkt. 6.3.2 i Bestemmelser om økonomistyring i staten. Informasjonsmateriellet skal inneholde:

- formål med ordningen
- målgruppe (krav som gjelder for å bli regnet som søker)
- kriterium for måloppnåelse
- kriterium for tildeling
- krav til rapportering
- informasjon om maksimal støtte/støttesats
- informasjon om hvilken form søknaden skal ha
- informasjon om hvilke opplysninger søknaden skal inneholde
- søknadsfrist

I tillegg skal tilskuddsforvalter informere fylkeskommuner, Innovasjon Norges hovedkontor og distriktskontorer, SIVA og Norges Forskningsråd om relevante tiltak.

3. PROSEDYRER VED SAKSBEHANDLING M.M.

Saksbehandlingen skal være i henhold til forvaltningsloven, offentleglova og arkivloven så fremst annet ikke er nedfelt. Dokumentasjon, finansiering og oppfølging skal skje i henhold til rutiner for økonomiforvaltning slik det er beskrevet i Bestemmelser om økonomistyring i staten.

Krav til søknad

Søknadene skal være skriftlige, og skal som grunnlag for vurdering blant annet inneholde:

- presise og realistiske mål som kan etterprøves
- realistisk prosjektplan med milepæler og aktivitets- og resultatutredning
- kostnadsoverslag og finansieringsplan med marginer for mulige usikkerhetsmoment

Utover dette avgjør forvalter krav til innhold og form på søknadene.

Søknader om etablererstipend som gjelder Svalbard skal sendes til Innovasjon Norge, som behandler søknaden og forelegger den for Longyearbyen lokalstyre, Sysselmannen på Svalbard og vedkommende fagdepartement til uttalelse. Kopi av brev til Sysselmannen skal sendes Justisdepartementet.

Dersom søkeren ønsker å gjøre vesentlige endringer i aktiviteten som ligger til grunn for tilskuddet, må endringene godkjennes av tilskuddsforvalter før de blir satt i verk.

Krav til tilskuddsbrev og avslag på søknader

Tilskuddsforvaltere skal overfor søkere bekrefte tilskudd gjennom tilskuddsbrev eller kontrakter. Under følger krav til innhold i tilskuddsbrev. Forvalter kan tilpasse dette til egne system og kontrollrutiner, så lenge det er i overensstemmelse med Bestemmelser om økonomistyring i staten pkt. 6.3.3.

- Navn og adresse til mottaker, organisasjonsnummer og kontonummer.
- Størrelse på tilskuddet.
- Formål og hvilke tiltak midlene kan benyttes til.
- Kostnadsoverslag som er lagt til grunn for tilsagnet.
- Krav om at prosjektet skal være fullfinansiert før det settes i gang.
- Eventuelle vilkår knyttet til bruken av midlene, medregnet krav til dokumentasjon før midlene kan betales ut.
- Frist for mottaker til å akseptere vilkårene.
- Tidsfrist for bortfall av tilsagn.
- Utbetalingstidspunkt, utbetalingsrutiner og behandling av eventuelt for mye utbetalt tilskudd.
- Krav til at mottakeren selv kontrollerer at den utbetalte summen er korrekt.
- Krav til rapportering.
- Krav til regnskap, ev. revisorattestasjon jf. avsnitt under, oppbevaring av regnskapsdata og dokumentasjon av faktiske opplysninger som ligger til grunn for søknaden eller beregningen av tilskuddet.
- Ved enkeltvedtak skal det opplyses om klageadgangen, se avsnitt under.
- Opplysninger om mulige kontrolltiltak og mulige reaksjonsformer dersom mottakeren ikke opptrer i samsvar med skriftlige forutsetninger, for eksempel tilbakebetaling.
- Dersom tilskudd blir gitt som bagatellmessig støtte skal dette opplyses.
- Det skal opplyses om at det i henhold til § 10 i bevilgningsreglementet og § 12 i lov om Riksrevisjonen kan Riksrevisjonen, departementet eller den departementet bemyndiger, kreve informasjon fra tilskuddsmottaker og iverksette kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene.
- Avslag på søknad skal meddeles skriftlig.

Klageadgang

Klageadgang følger reglene i forvaltningsloven, lov av 10. februar 1967, med mindre annet framgår av gjeldende lovverk, herunder bl.a. lov om Innovasjon Norge³, vedtekter for Norges forskningsråd⁴, og lov om statsforetak⁵ for SIVA.

Krav til regnskap og attestasjon fra revisor

Tilskuddsmottakere skal føre separat regnskap for bruken av midlene. For tilskuddsmottakere som mottar midler fra departementet eller Mentor AS, må det foreligge revisorattestert regnskap dersom tilskuddet overstiger NOK 100 000, før sluttutbetaling av enkelttilsagn kan foretas. Det er statsautorisert revisor eller registrert revisor som skal attestere. Tilskuddsmottakere som ikke er revisjonspliktige kan få regnskapet bekreftet av autorisert regnskapsfører. Oppdragsutførelsen skal da gjennomføres i samsvar med god regnskapsskikk og bransjestandard. Regnskapet skal være satt opp slik at det kan sammenlignes med

³ Jf. § 6 i lov om Innovasjon Norge.

⁴ I Norges forskningsråds vedtekter slås det fast at "For Norges forskningsråds vedtak gjelder ikke forvaltningslovens regler om begrunnelsesplikt og vedtaket kan ikke påklages."

⁵ SIVA er organisert som statsforetak, og er jf. § 4 i lov om statsforetak ikke underlagt forvaltningsloven.

budsjettoverslaget som lå til grunn for tilskuddet. Krav om revisorattesterte regnskap gjelder ikke for tilskuddsmottakere som revideres av Riksrevisjonen.

For midler forvaltet av virkemiddelaktørene, delegeres det til virkemiddelaktørene å fastsette nærmere regler for kontroll og oppfølging av tilskuddsforvaltningen, herunder attestasjon fra revisor. Virkemiddelaktørene skal dokumentere overfor departementet hvordan de følger opp kontrollen med tilskuddsforvaltningen.

4. OPPFØLGING OG KONTROLL

Registrering av tilskudd, regnskapsføring og utbetaling

Tilskuddsforvalter må etablere god internkontroll som sikrer korrekt saksbehandling i alle faser, herunder korrekt registrering, utbetaling og regnskapsføring av tilskuddsmidler og andre utbetalinger samt forebygging og avdekking av misligheter og økonomisk kriminalitet. Det vises for øvrig til Økonomiregelverket.

Rapportering

For samtlige programmer og tiltak som finansieres over kap. 552, post 72 kreves års- og sluttrapportering på framdrift og resultater fra mottaker av midlene. Det kan også stilles krav om rapportering i forbindelse med delutbetalinger. Rapporteringen skal utformes i tråd med kravene fastsatt i tilskuddsbrev, oppdragsbrev og programbeskrivelser. Omfanget av rapportering må ses i sammenheng med beløpets størrelse.

Kontroll

Departementet har det overordnede ansvaret for å påse at utviklingstiltak eller større programporteføljer som finansieres over bevilgningen er i samsvar med retningslinjene og andre gjeldende overordnede reglement/forskrifter⁶. I samsvar med blant annet § 10 i bevilgningsreglementet og § 12 i lov om Riksrevisjonen kan departementet og Riksrevisjonen iverksette kontroll med at midlene benyttes etter forutsetningene.

Tilskuddsforvalter må etablere betryggende kontroll med at systemet for tilskuddsforvaltning fungerer slik det er forutsatt. Basert på risiko og vesentlighet må tilskuddsforvaltere kontrollere at det drives korrekt saksbehandling, korrekt og pålitelig rapportering, at midlene kommer det angitte formålet til gode og at misligheter og økonomisk kriminalitet forebygges og avdekkes. Basert på vurderinger av risiko og vesentlighet vil departementet, når det anses hensiktsmessig, foreta stikkprøver av om det er etablert betryggende og forsvarlig intern kontroll med tilskuddsforvaltningen.

Tilbakebetaling

Tilbakebetaling kan kreves dersom tilskuddsmottaker ikke rapporterer i tråd med det som er forutsatt i tilskuddsbrevet. Dersom tilskuddsmottakeren skal

⁶ Andre aktuelle forskrifter/regler er f.eks. Stortingets bevilgningsreglement, reglement for økonomistyring i staten og EØS-regelverket.

tilbakebetale for mye utbetalt beløp, må det etableres innkrevingsrutiner som sikrer at tilbakebetalingen gjennomføres. Dersom tilskuddsmottaker gir uriktige opplysninger, tilskudd ikke benyttes etter intensjonene eller dersom tiltaket krever mindre kapital enn forutsatt, skal tilskuddsforvalter kreve tilskuddet helt eller delvis tilbakebetalt.

Dersom departementet⁷ eller EFTAs overvåkingsorgan ESA⁸ finner at støtte er gitt i strid med EØS-avtalens regelverk for offentlig støtte, kan støtten kreves tilbakebetalt.

5. EVALUERINGER

Departementet og tilskuddsforvalter skal sørge for at det gjennomføres nødvendige evalueringer av tiltak og bruken av midler. Kostnader til evaluering av virkemiddelaktørenes programmer er satt av innenfor rammene. Normalt bør tiltak som er særlig kostnadskrevende, der observerbare effekter oppstår over tid, eller som er forsøksrettet, bli underlagt evalueringer. Valg av evalueringsform og tidspunkt for evaluering bør besluttes ved programmets/tiltakets oppstart. Evalueringer bør utføres av institusjoner uten tilknytning til de aktørene som deltar i programmet. Departementet står for øvrig fritt til å innhente informasjon om tiltak og måloppnåelse.

Vedlegg

Vedlegg 1: Forskrift om geografisk verkeområde og bruk av dei regional- og distriktspolitiske verkemidla.

Vedlegg 2: Offentlig støtte etter EØS-avtalen

Vedlegg 3: Soneinndeling

Vedlegg 4: Ytterlig informasjon om tilskuddsforvaltning

⁷ Jf. forskrift av 4. desember 1992 om offentlig støtte § 5.

⁸ Jf. lov av 27. november 1992 nr. 117 om offentlig støtte § 3.

Vedlegg 1

Forskrift om geografisk verkeområde og bruk av dei regional- og distriktpolitiske verkemidla.

Fastsett ved kgl.res. 15. desember 2006 med heimel i Stortingsvedtak om løyving til regional- og distriktpolitiske verkemiddel. Fremja av Kommunal- og regionaldepartementet.

§ 1. *Kva forskrifta gjeld*

Denne forskrifta omhandlar geografisk avgrensing av det geografiske verkeområdet og støttesatsar for bruk av direkte bedriftsretta støtte. I tillegg avgrensar forskrifta eit område der det kan nyttast indirekte, tilretteleggjande distrikts- og regionalpolitisk støtte for næringsutvikling.

§ 2. *Omgrep*

Med investeringsstøtte forstår ein i denne forskrifta støtte til enkeltbedrifter for investeringar i materielle og immaterielle eigendelar knytt til:

- Etablering av ei ny verksemd
- Utviding av eksisterande verksemd
- Diversifisering av ei verksemd sin produksjon til å omfatta fleire produkt
- Ei fundamental endring i produksjonsprosessen i ei eksisterande verksemd
- Investeringsstøtte kan bli gitt som tilskot eller lån.

§ 3. *Geografisk avgrensing*

a) Så langt Stortinget løyver midlar som kan nyttast til investeringstilskot i distrikta, kan fylkeskommunen eller dei aktørane som skal forvalte verkemiddel på vegne av fylkeskommunen, gje investeringstilskot i samsvar med denne forskrifta.

Distriktsretta investeringsstøtte kan berre bli gitt i følgjande kommunar:

Fylke	Kommune
Finmark	Sør-Varanger, Båtsfjord, Unjárga – Nesseby, Deatnu – Tana, Berlevåg, Gamvik, Lebesby, Kárásjohka – Karasjok, Porsanger, Nordkapp, Måsøy, Kvalsund, Hasvik, Loppa, Alta, Guovdageaidnu – Kautokeino, Hammerfest, Vadsø, Vardø.
Troms	Kvænangen, Nordreisa, Skjervøy, Gáivuotna – Kåfjord, Storfjord, Lyngen, Karlsøy, Balsfjord, Lenvik, Berg, Torsken, Tranøy, Dyrøy, Sørreisa, Målselv, Salangen, Bardu, Lavangen, Gratangen, Ibestad, Skånland, Kvæfjord, Tromsø, Harstad.
Nordland	Moskenes, Andøy, Sortland, Øksnes, Bø, Hadsel, Vågan, Vestvågøy, Flakstad, Værøy, Røst, Ballangen, Evenes, Tjeldsund, Lødingen, Tysfjord, Hamarøy, Steigen, Sørfold, Fauske, Saltdal, Beiarn, Gildeskål, Meløy, Rødøy, Træna, Lurøy, Rana, Hemnes, Nesna, Dønna, Hattfjelldal, Grane, Vefsn, Leirfjord, Alstahaug, Herøy, Vevelstad, Vega, Brønnøy, Sømna, Bindal, Narvik, Bodø.
Nord-Trøndelag	Leka, Nærøy, Vikna, Flatanger, Fosnes, Overhalla, Høylandet, Grong, Namsskogan, Røyrvik, Lierne, Snåsa, Inderøy, Namdalseid, Verran, Verdal, Leksvik, Frosta, Meråker, Namsos, Steinkjer.
Sør-Trøndelag	Tydal, Selbu, Midtre Gauldal, Holtålen, Røros, Meldal, Rennebu, Oppdal, Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Rissa, Agdenes, Ørland, Frøya, Hitra, Snillfjord, Hemne.
Møre og Romsdal	Aure, Smøla, Halså, Rindal, Surnadal, Sunndal, Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Eide, Aukra, Sandøy, Midsund, Nasset, Rauma, Vestnes, Haram, Stordal, Stranda, Norddal, Ørsta, Volda, Herøy, Sande, Vanylven, Kristiansund, Frei.
Sogn og Fjordane	Flora, Gulen, Solund, Hyllestad, Høyanger, Vik, Balestrand, Leikanger, Sogndal, Aurland, Lærdal, Årdal, Luster, Askvoll, Fjaler, Gaular, Jølster, Førde, Naustdal, Bremanger, Vågsøy, Selje, Eid, Hornindal, Gloppen, Stryn.

Hordaland	Masfjorden, Fedje, Modalen, Vaksdal, Austevoll, Samnanger, Kvam, Voss, Granvin, Ulvik, Eidfjord, Ullensvang, Odda, Jondal, Kvinnherad, Tysnes, Fitjar, Etne.
Rogaland	Vindafjord, Utsira, Kvitsøy, Finnøy, Sauda, Suldal, Hjelmeland, Lund, Sokndal.
Vest-Agder	Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Audnedal, Åseral, Marnardal, Flekkefjord, Farsund.
Aust-Agder	Risør, Gjerstad, Vegårshei, Tvedestrand, Åmli, Evje og Hornes, Bygland, Valle, Bykle.
Telemark	Notodden, Kragerø, Drangedal, Nome, Bø, Sauherad, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje.
Buskerud	Nore og Uvdal, Rollag, Flesberg, Krødsherad, Sigdal, Hol, Ål, Hemsedal, Gol, Nes, Flå.
Oppland	Dovre, Lesja, Sjøk, Lom, Vågå, Nord-Fron, Sel, Sør-Fron, Ringebu, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang.
Hedmark	Kongsvinger, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot, Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os.
Østfold	Rømskog, Marker, Aremark.

b) *Fysiske, tilretteleggjande tiltak kan i tillegg til i kommunane over støttast i følgjande 20 kommunar:*

Nord-Odal, Øyer, Iveland, Birkenes, Froland, Lyngdal, Lindesnes, Bokn, Forsand, Austheim, Radøy, Fusa, Bømlo, Sveio, Fræna, Sykkylven, Hareid, Ulstein, Orkdal og Levanger

c) *Støtte til andre tiltak*

Utanfor kommunane under a) og b) kan det bli gitt støtte til andre tiltak når tiltaka er del av eit lokalt og regionalt utviklingsarbeid.

§ 4. *Støtteintensitet*

a) *Bedriftsstorleik*

Maksimala støtteintensitetar for bedriftsstøtte er, angitt i prosent:

Type bedrift	Store	Mellomstore	Små
Prosent	15	25	35

b) *Geografi*

Kommunal- og regionaldepartementet har bestemt at maksimale støttesatsar berre kan nyttast i den høgst prioriterte sona innanfor virkeområdet. Soneinndelinga er å finne i egne retningslinjer gitt av departementet.

c) *Andre føresegner*

Til grunn for bruk av offentleg støtte til bedriftsinvesteringar etter denne forskrifta ligg kapittel 25B i ESAs retningslinjer for offentleg støtte. Dette har definisjonar på kva som er å rekne som små, mellomstore og store bedrifter og på kva type selskap som kan støttast. Regelverket har òg instruksar om at det ved fastsetjing av øvre grenser for bedriftsinvesteringar skal nyttast kumulerte støtteintensitetar for samla offentleg støtte. Hovudinnhaldet i dette regelverket er tatt inn i retningslinjene frå Kommunal- og regionaldepartementet.

§ 5. Forholdet til Skattelova

- a) I samsvar med Skattelova § 5-31 bokstav a skal tilskot gitt til investeringar i distrikta ikkje reknast som skattbar inntekt for mottakaren.
- b) Investeringstilskot skal ikkje trekkast frå kostpris ved berekning av årlege og totale avskrivningar i samsvar med skattelova § 14-42 andre ledd siste punktum.
- c) Etter Skattelova § 14-44 første ledd andre punktum skal tilskot som er gitt til investering i distrikta, etter føresegner gitt av Kongen, reknast som ein del av vederlaget ved sal av driftsmidlet før det har gått fem år etter at det blei erverva.

§ 6. Iverksetjing

Denne forskrifta tek til å gjelde frå 1.januar 2007. Frå same tid vert forskrift av 9. mai 2003 nr. 565 "Forskrift om investeringstilskot og avgrensing av det geografiske virkeområdet for dei regional- og distriktspolitiske verkemidla" oppheva.

Vedlegg 2

Offentlig støtte etter EØS-avtalen

Generelt

Alle tilskuddsforvaltere må vurdere konkret om reglene om offentlig støtte får anvendelse på tilskuddet før det fattes vedtak om tildeling. Offentlige foretak som driver økonomisk aktivitet kan i utgangspunktet ikke motta støtte i større utstrekning, eller på andre vilkår, enn private.

Relevante lenker:

[Veileder; EØS-avtalens regler om offentlig støtte](#)

[EØS-avtalen artikkel 61](#)

[FADs nettside; Forbudet mot offentlig støtte](#)

Vedlegget er ikke et fullstendig sammendrag av reglene for offentlig støtte. De som forvalter midler på vegne av departementet finner fullstendig og oppdatert informasjon her:

[Regler om offentlig støtte](#)

Får reglene om offentlig støtte anvendelse?

Det er seks vilkår som må være oppfylt for at forbudet mot offentlig støtte i EØS-avtalen artikkel 61 (1) får anvendelse.

1. Støtten må innebære en økonomisk fordel for mottakeren⁹
2. Støtten må være offentlige midler¹⁰
3. Støtten må begunstige enkelte foretak eller produksjonen av enkelte varer eller tjenester (selektivitet)
4. Støttemottaker må være et foretak.
5. Støtten må vri konkurransen eller true med å vri konkurransen
6. Støtten må være egnet til å påvirke samhandelen mellom EØS-landene

Foretaksbegrepet – økonomisk aktivitet

For at regelverket kommer til anvendelse, må mottakeren av den offentlige støtten være et foretak.¹¹ Foretaksbegrepet er ikke legaldefinert i EØS-avtalen, men er utviklet gjennom rettspraksis.

Vurderingen av foretaksbegrepet er uavhengig av om den aktuelle enheten er offentlig eller privat og av hvilken juridisk status den har. Det er viktig å presisere at det offentlige foretak er underlagt reglene om offentlig støtte på lik linje med private foretak. Det

⁹ Tilskudd er offentlig støtte og omfatter en hver økonomisk fordel og/eller fritak for økonomisk byrde, som begunstiger bestemte foretak eller bransjer. Også ytelser på vanlige kommersielle vilkår kan omfattes, f.eks. lån til markedsrente, dersom mottakeren har en så svak økonomisk stilling at han ikke ville oppnådd en slik ytelse i det vanlige markedet.

¹⁰ Enhver støtte som tildeles i henhold til retningslinjene er å anse som "offentlige midler". Uavhengig av om støtten tildeles av kommuner, fylkeskommuner, de nasjonale virkemiddelaktørene eller via ikke-offentlig heleide virksomheter. Det avgjørende er om støtten fra de offentlige midler er mottatt som resultat av en adferd som kan tilskrives det offentlige, jf. sak C-305/89, Italia mot Kommisjonen,

¹¹ Foretaksbegrepet i stasstøtteretten har det samme innholdet som foretaktsbegrepet under konkurransereglene.

avgjørende for vurderingen er hvorvidt virksomheten driver økonomisk aktivitet.¹² Med økonomisk aktivitet menes en virksomhet som består i å tilby varer og tjenester i et marked.

For eksempel vil støtte til det lokale næringslivet klart anses som støtte til foretak og reglene om offentlig støtte vil i utgangspunktet komme til anvendelse.

Grensedragningen mellom økonomisk og ikke-økonomisk aktivitet kan være vanskelig. Det er i denne forbindelse viktig å huske på at markedsforholdene og gjeldende rett kan endre seg.

Statsstøtteregelverket får anvendelse

Dersom statsstøtteregelverket får anvendelse må den ansvarlige tilskuddsforvalter vurdere konkret om støtten kan tildeles i medhold av unntaksreglene EØS-avtalen fastsetter.¹³ Det blir redegjort for de mest relevante unntakene i det følgende.

Bagatellmessig støtte¹⁴

Bagatellmessig støtte kan tildeles hvert enkelt foretak med inntil 200 000 euro over en periode på tre regnskapsår.¹⁵ Det kan bare gis bagatellmessig støtte dersom det er mulig å omregne støtten til brutto tilskuddsekvivalent.¹⁶

Det er ikke adgang til å tildele bagatellmessig støtte utover de maksimalsatsene som følger av enten øvrige gruppeunntak eller andre godkjennelsesvedtak fra ESA.

Dersom den maksimale støtteintensiteten ikke er utnyttet, kan det tildeles støtte inntil taket i gruppeunntaket eller ESAs vedtak er oppnådd. Støtte som er gitt under godkjente ordninger eller andre gruppeunntak skal ikke tas med i beregningen av om taket i reglene om bagatellmessig støtte er nådd.

Beregning av beløpsgrense

Ved beregningen av beløpsgrensen er det bruttotall¹⁷ som skal legges til grunn.

Dersom støtten gis på en annen måte enn ved kontanttilskudd skal støttens verdi omregnes til verdien i brutto kontanttilskudd.

Dersom støtten utbetales i flere rater, skal støtten diskonteres¹⁸ til sin verdi på det tidspunktet støtten blir gitt. Det er ESAs referanserente som skal benyttes ved diskontering.

Lenke til:

- [ESAs referanserente](#)

Lån som bagatellmessig støtte

Lån kan gis som bagatellmessig støtte dersom tilskuddsekvivalenten er beregnet med grunnlag i gjeldende markedsrente på det tidspunktet støtten tildeles. Avviket fra markedsrenten utgjør støtteelementet.

¹² Forbudet mot offentlig støtte retter seg ikke mot støtte som gis til for eksempel privatpersoner, til offentlige instanser som driver myndighetsutøvelse eller til offentlig administrasjon med mindre de opptrer som foretak.

¹³ Jf. EØS-avtalen artikkel 61 (1) første setning.

¹⁴ Bagatellmessig støtte anses ikke å påvirke ikke samhandelen og/eller truer med å vri konkurransen og er følgelig ikke å anse som statsstøtte.

¹⁵ Den relevante treårsperioden er "flytende". Det innebærer at for hver tildeling av bagatellmessig støtte må det tas hensyn til støtte tildelt i de to foregående kalenderårene samt inneværende år.

¹⁶ Kompliserte støtteordninger hvor det ikke er mulig å beregne støttebeløpet på forhånd kan ikke gis som bagatellmessig støtte.

¹⁷ Det vil si før beregning av skatter og avgifter.

¹⁸ Å diskontere menes her å omregne en eller flere betalingers verdi til et annet tidspunkt enn betalings tidspunktet, for å beregne nåverdien av støtten/tilskuddet.

Prosedyrer ved tildeling av bagatellmessig støtte

Ved tildeling av tilskudd som utgjør bagatellmessig støtte, må tilskuddsforvalteren skriftlig i tildelingsbrevet:

1. Informere mottakeren om det planlagte støttebeløpet
2. Opplyse om at det utgjør bagatellmessig støtte med henvisning til forordningen for bagatellmessig støtte, med full referanse til forordningens tittel og publiseringsdato i EU-tidende.¹⁹
3. Be om en skriftlig erklæring fra støttemottaker om all annen bagatellmessig støtte foretaket har mottatt inneværende året og de to foregående regnskapsår.

Før støtten utbetales skal forvalteren beregne at støtten ikke vil medføre at den samlede mottatte bagatellmessige støtten siste året samt de to foregående år overskrider beløpsgrensen for bagatellmessig støtte.

Tilskuddsforvalteren skal lagre denne informasjonen i ti år og ved anmodning kunne gi den nødvendige informasjonen til ESA innen 20 arbeidsdager.

Tilskudd som gis som bagatellmessig støtte skal ikke meldes til ESA.

Gruppeunntak

Bestemte typer støtte anses for å være forenlig med EØS-avtalen dersom fastsatte vilkår er oppfylt, dette kalles gruppeunntak. Dersom det skal tildeles støtte etter gruppeunntak må alle vilkårene som følger av det aktuelle gruppeunntaket være oppfylt. Støtten er underlagt forenklet meldeplikt, men unntatt fra reglene om forhåndsmelding og forhåndsgodkjenning.

De ulike gruppeunntakene

- støtte til forskning, utvikling og innovasjon (FoU)
- miljøstøtte
- investeringsstøtte og utviklingsstøtte til små og mellomstore bedrifter (SMB)
- støtte i form av risikokapital
- støtte til opplæring
- støtte til sysselsetting
- støtte til regionale investeringer
- støtte til kvinnelige entreprenører

Forenklet meldeplikt ved bruk av gruppeunntak

Støtten som oppfyller vilkårene gruppeunntaket fastsetter skal meldes til EFTAs Overvåkingsorgan (ESA) senest 20 dager etter at støtten er tildelt. Forvalteren som tildeler støtten har ansvar²⁰ for at støtten meldes. Dette gjøres ved å innsende et elektronisk skjema

¹⁹ Reglene om bagatellmessig støtte følger av Kommissjonens forordning nr. 1998/2006 av 15. desember 2006 tatt inn i forskrift av 5.12. 2003 nr. 1429 § 2.

²⁰ EFTAs overvåkingsorgan foretar ingen kontroll av om den aktuelle støtten oppfyller vilkårene i gruppeunntaket. Det er derfor viktig at støttegiver sjekker at et støttetiltak i realiteten faller inn under et aktuelt gruppeunntak og at skjemaet er korrekt utfyllt.

til Fornyings- og administrasjonsdepartementet. Departementet vil foreta den direkte meldingen til ESA.²¹

Relevante lenker:

- [Forskrift av 14. november 2008 nr. 1213 om unntak fra notifikasjonsplikt for offentlig støtte.](#)
- [Kommisjonsforordningen \(EF\) nr. 800/2008 av 6. august 2008.](#)
- [Skjema for forenklet melding av gruppeunntak](#)
- [En uoffisiell oversettelse av gruppeunntakene](#)

Støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning

Tjenester av allmenn økonomisk²² (SGEI)²³ betydning omfatter visse økonomiske tjenester som myndighetene anser som særlig viktige for innbyggerne og som ikke vil bli levert på en tilfredsstillende måte av markedet alene. For å kunne tilby slike tjenester, kan myndighetene pålegge foretak visse forpliktelser mot økonomisk kompensasjon.

Følgende vilkår må være oppfylt:

1. Tjenesten kan ikke leveres av markedet.
2. Det er ikke vedtatt sekundærlovgivning på området som begrenser skjønnet.
3. Virksomheten må være gitt oppdraget og forpliktelsene må være tydelig definert.
4. Beregningen av kompensasjonen må være fastsatt på forhånd på en objektiv og åpen måte.
5. Kompensasjonen kan ikke overstige det nødvendige for å dekke alle eller deler av kostnadene ved utførelsen av tjenesten.
6. Virksomheten må enten være valgt etter en offentlig anbudskonkurranse eller at kompensasjonen er beregnet etter en analyse av kostnadene som et typisk foretak ville ha hatt ved utførelsen av tjenesten.

Støtte til tjenester av allmenn økonomisk betydning skal ikke meldes til ESA. Den årlige kompensasjonen kan ikke overstige 15 millioner euro. Det finnes imidlertid en mulighet til å overstige denne beløpsgrensen for visse typer tjenester.

Relevant lenke:

- [Kommisjonsbeslutning 2012/21/EU av 20. desember 2011](#)

²¹ Et sammendrag av støtteordningen vil bli publisert i EØS-tillegget til EF-Tidende. I tillegg skal Fornyings- og administrasjonsdepartementet basert på informasjon fra støttegiver, rapportere årlig om bruken av gruppeunntakene.

²² Definisjonen av tjenester av allmenn økonomisk betydning er både uklar og dynamisk. Årsaken til at det ikke er oppstilt en legaldefinisjon er at det i utgangspunktet er opptil EØS-statene selv å definere hva en slik tjeneste er. Medlemslandene har en vesentlig skjønnsfrihet. ESA og EFTA-domstolen vil kun gripe inn dersom EFTA-statene foretar en åpenbar feiltolkning eller misbruker begrepet.

²³ Services of General Economic Interest.

Kompensasjonsberegninger og overkompensasjon

Kompensasjonen kan ikke overstige det som er nødvendig for å dekke kostnaden i forbindelse med forpliktelsen til å yte tjenesten av allmenn økonomisk betydning.²⁴

Det må tas hensyn til følgende:

1. En rimelig avkastning på utførelsen av tjenesten, som ikke overstiger den gjennomsnittlige.
2. Alle omkostninger ved utførelsen av tjenesten.
3. Hvis foretaket utøver andre aktiviteter kan bare kostnader som kan tilknyttes tjenesten kompenseres. Følgelig må faste kostnader deles forholdsmessig mellom den kommersielle driften og utøvelsen av tjenesten av allmenn økonomisk betydning.
4. Eventuelt overskudd/fordeler skal komme til fradrag.

Notifiserte ordninger

- Virkeområde for distriktsrettet investeringstilskudd
- Transportstøtte
- Distriktsrettede risikolån
- NyVekst
- NCE og Arena
- VRI – bedriftsrettede prosjekter

²⁴ All informasjon om støtten må lagres i ti år og ESA kan be om å få utlevert informasjonen.

Vedlegg 3

Soneinndeling

Soneinndeling for det distriktpolitiske virkeområdet for regionale utviklingsmidler, fra januar 2007.

Fylkeskommune	Sone	Kommuner
Akershus	Sone I	Alle kommuner
Aust-Agder	Sone I	Lillesand, Arendal, Grimstad
	Sone II	Iveland, Birkenes, Froland
	Sone III	Bykle, Valle, Bygland, Evje og Hornnes, Vegårshei, Gjerstad, Risør
	Sone IV	Åmli
Buskerud	Sone I	Hurum, Røyken, Lier, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Modum, Hole, Ringerike, Kongsberg, Drammen
	Sone III	Rollag, Flesberg, Krødsherad, Sigdal, Hol, Ål, Hemsedal, Gol, Nes, Flå
	Sone IV	Nore og Uvdal
Finnmark	Sone IV	Alle kommuner
Hedmark	Sone I	Elverum, Sør-Odal, Stange, Løten, Ringsaker, Hamar
	Sone II	Nord-Odal
	Sone III	Våler, Åsnes, Grue, Eidskog, Kongsvinger
	Sone IV	Os, Folldal, Alvdal, Tynset, Tolga, Engerdal, Rendalen, Stor-Elvdal, Åmot, Trysil
Hordaland	Sone I	Lindås, Øygarden, Meland, Osterøy, Askøy, Fjell, Sund, Os, Stord, Bergen
	Sone II	Austrheim, Radøy, Fusa, Bømlo, Sveio
	Sone III	Masfjorden, Fedje, Modalen, Vaksdal, Austevoll, Samnanger, Kvam, Voss, Granvin, Kvinnherad, Tysnes, Fitjar, Etne
	Sone IV	Ulvik, Eidfjord, Ullensvang, Odda, Jondal
Møre og Romsdal	Sone I	Giske, Sula, Skodje, Ørskog, Ålesund, Molde
	Sone II	Fræna, Sykkylven, Hareid, Ulstein
	Sone III	Sunndal, Tingvoll, Frei, Gjemnes, Averøy, Eide, Aukra, Sandøy, Midsund, Nesset, Rauma, Vestnes, Haram, Stordal, Stranda, Norddal, Ørsta, Volda, Herøy, Sande, Vanylven, Kristiansund
	Sone IV	Aure, Smøla, Halså, Rindal, Surnadal
Nordland	Sone III	Bodø
	Sone IV	Alle kommunene unntatt Bodø
Nord-Trøndelag	Sone I	Stjørdal
	Sone II	Levanger
	Sone III	Inderøy ²⁵ , Verdal, Leksvik, Frosta, Steinkjer
	Sone IV	Leka, Nærøy, Vikna, Flatanger, Fosnes, Overhalla, Høylandet, Grong, Namsskogan, Røyrvik, Lierne, Snåsa, Namdalseid, Verran, Meråker, Namsos
Oppland	Sone I	Gran, Lunner, Jevnaker, Vestre Toten, Østre Toten, Gjøvik, Lillehammer
	Sone II	Øyer
	Sone III	Vang, Øystre Slidre, Vestre Slidre, Nord-Aurdal, Etnedal, Sør-Aurdal, Nordre Land, Søndre Land, Gausdal
	Sone IV	Ringebu, Sør-Fron, Sel, Nord-Fron, Vågå, Lom, Skjåk, Lesja, Dovre
Oslo	Sone I	Oslo er i sone I

²⁵ Fra og med 1. januar 2012 ble Inderøy og Mosvik kommune slått sammen til Inderøy kommune. Bedrifter i tidligere Mosvik kommune hører fremdeles til sone IV.

Rogaland	Sone I	Karmøy, Tysvær, Rennesøy, Strand, Randaberg, Sola, Gjesdal, Time, Klepp, Hå, Bjerkreim, Haugesund, Stavanger, Sandnes, Eigersund
	Sone II	Bokn, Forsand
	Sone III	Vindafjord, Kvitsøy, Finnøy, Suldal, Hjelmeland, Lund, Sokndal
	Sone IV	Utsira, Sauda
Sogn og Fjordane	Sone III	Alle kommuner
Sør-Trøndelag	Sone I	Malvik, Klæbu, Skaun, Melhus, Trondheim
	Sone II	Orkdal
	Sone III	Selbu, Midtre Gauldal, Rissa, Ørland
	Sone IV	Tydal, Holtålen, Røros, Meldal, Rennebu, Oppdal, Osen, Roan, Åfjord, Bjugn, Agdenes, Frøya, Hitra, Snillfjord, Hemne
Telemark	Sone I	Bamble, Siljan, Skien, Porsgrunn
	Sone III	Hjartdal, Sauherad, Bø, Nome, Drangedal, Kragerø, Notodden
	Sone IV	Vinje, Tokke, Fyresdal, Nissedal, Kviteseid, Seljord, Tinn
Troms	Sone III	Tromsø
	Sone IV	Alle kommunene unntatt Tromsø
Vest-Agder		Sone I: Søgne, Songdalen, Vennesla, Mandal, Kristiansand
	Sone II	Lyngdal, Lindesnes
	Sone III	Sirdal, Kvinesdal, Hægebostad, Audnedal, Åseral, Marnardal, Flekkefjord, Farsund
Vestfold	Sone I	Alle kommunene
Østfold	Sone I	Halden, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad, Hvaler, Trøgstad, Spydeberg, Askim, Eidsberg, Skiptvet, Rakkestad, Råde, Rygge, Våler, Hobøl
	Sone III	Aremark, Marker, Rømskog

Vedlegg 4

For nærmere informasjon om tilskuddsforvaltning i staten se:

- Finansdepartementet: "Reglementet for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten", sist endret 2013.
(http://www.regjeringen.no/Upload/FIN/Vedlegg/okstyring/Reglement_for_ekonomistyring_i_staten.pdf)
- Finansdepartementet: Veileder "Om etablering og forvaltning av tilskuddsordninger i staten", sist endret 2008.
(http://www.regjeringen.no/upload/FIN/Vedlegg/okstyring/Veileder_etablering_og_forvaltning_av_tilskuddsordninger.pdf)
- Senter for statlig økonomistyring: "Sjekkliste for utvalgte prosesser i tilskuddsforvaltning", fra 2010.
(http://www.sfs.no/upload/forvaltning_og_analyse/Publikasjoner%20og%20rapporter/Sjekkliste_tilskuddsforvaltning_nettersjon.pdf)
- Senter for statlig økonomistyring: "Evaluering av statlige tilskuddsordninger", fra 2007.
(http://www.sfs.no/upload/forvaltning_og_analyse/Publikasjoner%20og%20rapporter/Evaluering_av_statlige_tilskuddsordninger.pdf)
- Senter for statlig økonomistyring: "Resultatmåling. Mål- og resultatstyring i staten", sist endret 2010.
(http://www.sfs.no/upload/forvaltning_og_analyse/Publikasjoner%20og%20rapporter/Veileder_resultatstyring.pdf)

Vedlegg 2

2014: Rammefordeling programkategori 13.50

(Tall i 1 000 kr)

Kap	Post	Betegnelse	KRD inkl Mentor AS	Fylkes- kommunene	Innovasjon Norge	SIVA	Forsknings- rådet	Distrikts- senteret	Totalt	Totalt
551		Regional utvikling og nyskaping								
	60	Tilskudd til fylkeskommuner for regional utvikling		1 113 806	52 500				1 166 306	1 166 306
	61	Næringsrettede midler til regional utvikling, kompensasjon for økt arbeidsgiveravgift	505 287						505 287	505 287
552		Nasjonalt samarbeid for regional utvikling								
	21	Kunnskapsutvikling, informasjon mv.	15 900						15 900	15 900
	62	Nasjonale tiltak for lokal samfunnsutvikling	30 000						30 000	30 000
	72	Nasjonale tiltak for regional utvikling	130 800		195 300	92 000	84 200		502 300	502 300
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling								
	1	Driftsutgifter						28 200	28 200	28 200
		Sum programkategori 13.50	681 987	1 113 806	247 800	92 000	84 200	28 200	2 247 993	2 247 993

Vedlegg 3

Rapporteringskalender og styringsdialog

Rapporteringskalender:

I samsvar med kravene til rapportering og frister fra Kunnskapsdepartementet, skal Kommunal- og moderniseringsdepartementet ha tilsendt følgende dokumenter fra Norges forskningsråd innen disse fristene:

Rapporteringsfrist	Type rapport	Merknad
1. mars 2014	Vedtatt budsjett for 2014	
1. mars 2014	Fullstendig budsjettforslag for 2015	
20. mars 2014	Rapport om ev. vesentlige avvik per 31. desember 2013	
15. mars 2015	Årsrapport 2014, inkludert regnskap og melding fra hovedstyret	
20. aug. 2014	Rapport om ev. vesentlige avvik per 30. juni 2014	
15. nov. 2014	Satsingsforslag for 2016	
5. des. 2014	Oversikt over gjennomførte og pågående evalueringer i 2014 og planlagte evalueringer i 2015	
25. mars 2014	Tallrapportering for 2013 på kap. 552, post 72 (jf. vedlegg 4)	Spesielle frister for kap. 552, post 72
1. mai 2014	Årsrapport for 2013 på kap. 552, post 72	
20. aug. 2014	Halvårsrapport for 2014 på kap. 552, post 72	
15. okt. 2014	Skisse til nye satsingsforslag for 2016 for kap. 552, post 72	
15. okt. 2014	Innspill til arbeidet med innsparingstiltak 2016 for kap. 552, post 72	

Styringsdialog

Styringsdialog

KMD viderefører styringsdialogen i form av to styringsmøter i 2014. Departementet vil ta initiativ til disse møtene. Det første møtet, om våren, skal i hovedsak handle om disse temaene:

- Rapportering for forrige året

- Forslag om videreføring, oppskalering, nedskalering eller utfasing av program og tjenester i 2015 og 2016. Forslagene skal være begrunnet ut fra hvordan programmene og tjenestene kan bidra til å nå de distrikts- og regionalpolitiske målene som departementet har fastsatt. Forslaget skal også synliggjøre prioriteringer og konsekvenser ved uendret, økte eller reduserte rammer.

Møtet om høsten skal i hovedsak handle om disse temaene:

- Statusrapport: Norges forskingsråd skal gjøre muntlig rede for gjennomførte tiltak og om bruk av midlene i samsvar med styrings- og tildelingsbrev som Norges forskningsråd har mottatt fra departementet.
- Budsjettet for år 2015, med utgangspunkt i de distrikts- og regionalpolitiske målene
- Budsjettinnspill for år 2016, med utgangspunkt i de distrikts- og regionalpolitiske målene. Vi ber Norges forskingsråd om prioriterte forslag til innsparingstiltak og satsinger for 2016. Forslag til satsinger skal være begrunnet ut fra hvordan programmene og tjenestene kan bidra til å nå målene. Forslag til innsparingstiltak skal gi uttrykk for reelle prioriteringer, og det skal gjøres rede for konsekvensene av tiltakene. Forslaget skal også gi en oversikt over utfasing av program og tjenester i 2016.

Krav, rapporteringsskjema og veileder til statistikkrapporteringen for virkemidlene fra KMD

Oppdatert 1.1.2014

I dette dokumentet definerer Kommunal- og moderniseringsdepartementet kravene til virkemiddelaktørens rapportering av gitte tilsagn over programkategori 13.50.

Dokumentet inneholder:

1. Innhold i tallrapporteringen og krav om hva denne skal omfatte (variabelbeskrivelse)
2. Rapporteringsmal
3. Kategorier og kodeliste
4. Veileder til registrering av kategorier
5. Veileder til registrering av spesielle registreringskategorier (målgrupper)

1. Innhold i tallrapporteringen

Tallrapporteringen skal inneholde følgende informasjon:

- **Prosjektnavn og navn på kunde**
- **Type ordning**
 - SIVA og IN: Her registreres det om det er finansierungsordning (som stipend og lån), program, prosjekt eller tjeneste. FR: Her registreres det om det er f.eks. kommersialiseringsmidler eller infrastrukturmidler.
- **Tiltak/Virkemiddel**
 - Her spesifiseres ordningen ytterligere. Registrer programnavn eller navn på ordningen.
- **Post**
 - Her registreres hvilken post (fra KMD) som er brukt på tiltaket.
- **Kategori**
 - Her registreres en tallkode som indikerer hva slags type tiltak det er. Se egen kategoriveileder under.
- **Kommunennummer**
 - Hovedregelen er at tiltaket skal registreres i den kommunen eller de kommuner hvor tiltaket får størst effekt. Jo mer stedbunden prosjektet er, dess færre kommuner skal registreres. Fysiske investeringer skal registreres på den eller de kommuner hvor investeringen foretas. Bedriftsstøtte skal alltid registreres på den kommunen hvor bedriften(e) er lokalisert. Fylkesgrenseoverskridende tiltak skal registreres for flere fylker eller i kommuner i ulike fylker når dette er tilfelle.
- **Tilsagnsbeløp (kr)**
 - Her registres tilsagnsbeløp fra tidligere spesifisert post som har tilfalt gjeldende tiltak.
- **Risikolån (kr)**
 - Denne kolonnen gjelder kun for Innovasjon Norges risikolån. *Merk at det er selve lånebeløpet som skal registreres her, mens avsetning til tapsfond registreres under variabelen 'tilsagnsbeløp.'*
- **Administrasjons- og gjennomføringskostnader**
 - Med administrasjons- og gjennomføringskostnader menes kostnader knyttet til forvaltningen av midlene som definert i retningslinjene for kap. 552, post 72.

Spesielle registreringskategorier (prioriterte grupper) skal også framgå av rapporteringen. Disse gruppene er kvinner, unge, innvandrere, miljø (se utdyping i pkt. 5 under).

- **Miljøformål (0/1):** (Kun IN) Dersom tiltaket er et rent miljøtiltak, registreres det med verdien 1.
- **Kjennetegn miljørettet pst.:** (Kun IN) Dersom tiltaket ikke er et rent miljøtiltak, men det kan anslå en prosentandel av midler som tilfaller miljø, registreres prosentandelen her.
- **Kvinner 0/1:** Dersom tiltaket er et rent kvinneprosjekt, registreres det med verdien 1.
- **Kjennetegn kvinnerrettet pst.:** Dersom tiltaket ikke er et rent kvinnetiltak, men det kan anslå en prosentandel av midler som tilfaller kvinner, registreres prosentandelen her.
- **Unge 0/1:** (Kun IN) Dersom tiltaket er et rent tiltak rettet mot unge, registreres det med verdien 1.
- **Kjennetegn unge pst.:** (Kun IN) Dersom tiltaket ikke er et rent prosjekt for unge, men det kan anslå en prosentandel av midler som tilfaller unge, registreres prosentandelen her.
- **Innvandrere 0/1:** (Kun IN) Tiltak som er rettet mot innvandrere spesielt, eller som har som formål å treffe innvandrere spesielt, registres som 1.

2. Rapporteringsmal

Tabell 1: Variabler som skal inngå i avlagt rapportering av gitte tilsagn

Prosjekt- navn og kunde- navn	Type ordning	Til- tak/ virke- middel	Post	Kate- gori	Kommu- nenr. (ev. fylke)	Tilsagns- beløp	Risiko- lån (IN)	Adm. - og gjen- nomfø- ringsk ostna- der	Miljø- formål (0/1)	Kjenne- tegn mil- jørettet pst.	Kvin- ner (0/1)	Kjenne- tegn kvin- nerett pst.	Unge (0/1)	Kjenne- tegn unge pst.	Inn- vand- rere (0/1)
"Tiltak 1"															
"Tiltak 2"															
etc.															

3. Kategorier og kodeliste

Arbeidsmål		Underkategori	Fininndeling	Kode
01	Utvikling av innovasjonssystemer og næringsrettede nettverk	Næringshager		0110
		Inkubatorer (og distribuerte inkubatorer)		0120
		Industriinkubatorer <i>(Merknad: sorterer under arbeidsmål 1.3)</i>		0130
		Forsknings-/kunnskapspark		0140
		Nettverk. bransje og klyngeutvikling		0150
02	Videreutvikle etablerte bedrifter: Økonomisk bedriftsstøtte og næringsrettede kompetansehevingstiltak	Bedriftsstøtte til etablerte bedrifter, eldre enn 5 år	Innovasjonsprosjekter i enkeltbedrifter	0210
			Kompetanseprosjekter i enkeltbedrifter	0220
			Kapasitetsutvidelse, rasjonalisering og strukturiltak	0230
			Annen bedriftsstøtte	0240
		Transportstøtte		0250
03	Entreprenørskap: Økonomisk bedriftsstøtte og andre entreprenørskapsiltak som øker omfanget av lønnsomme etableringer	Bedriftsstøtte til nye bedrifter (2-5 år)	Innovasjonsprosjekter i enkeltbedrifter	0310
			Kompetanseprosjekter i enkeltbedrifter	0311
			Kapasitetsutvidelse, rasjonalisering og strukturiltak	0312
			Annen bedriftsstøtte	0313
		Etablererstøtte til gründere (bedriftsstøtte til bedrifter under 2 år)	Innovasjonsprosjekter i enkeltbedrifter	0320
			Kompetanseprosjekter i enkeltbedrifter	0321
			Kapasitetsutvidelse, rasjonalisering og strukturiltak	0322
			Annen bedriftsstøtte	0333
		Entreprenørskap i høyere utdanning og forskning		0340
		Entreprenørskap i grunnskole og videregående skole		0350
Andre tiltak for økt entreprenørskap		0360		
04	Kompetanse	Utvikling av utdanningstilbud og kompetansehevende tiltak for befolkning, samfunns- og næringsliv		0400
	Andre tiltak			0900

4. Veileder til registrering av kategorier

Veilederen er bygget opp slik at vi først beskriver kategoriene. Dernest beskriver vi kortfattet hva som inngår i kategorien og på hvilket nivå geografien skal registreres. Til sist under hver kategori sier vi litt om når kategorien ikke skal nyttes.

Koder og kategoribeskrivelser

0110 – Næringshager

Institusjoner som tilbyr samlokalisering av bedrifter med spesialisert kompetanse i næringsssvake områder. Næringshager skal registreres dersom tiltaket bidrar til fysisk utbygging av næringshagen, eller planlegging/forprosjektering av fysisk utbygging, eller det er et utviklingstiltak i næringshagen. Fordi vi her mener fysisk infrastruktur, er det et krav at geografien registreres på én kommune eller en begrenset gruppe av kommuner.

Når skal denne kategorien ikke benyttes? Dersom tilskuddet har entreprenørskap som spesifikt formål, så skal tiltaket plasseres i en av kategoriene som har å gjøre med entreprenørskap (kategorier 0310–0360). Dersom tilskuddet bidrar til å støtte bedrifter i form av bedriftsrettede kompetansehevingstiltak, skal tiltaket plasseres i kategoriene for støtte til nettverk (0150) eller bedrifter (0210–0240, 0310–0333).

0120 – Inkubatorer (og distribuerte inkubatorer)

Med inkubatorer menes et utviklingsmiljø for nye bedrifter i egne lokale med tilgang på kompetanse, veiledning og nettverk. Med distribuerte inkubatorer menes nettverk og system for å overføre inkubatorkompetanse til mer næringsssvake områder. Inkubatorer og distribuerte inkubatorer skal registreres dersom tiltaket bidrar til fysisk utbygging av inkubatoren, eller planlegging/forprosjektering av fysisk utbygging, eller det er et utviklingstiltak i inkubatoren. Fordi vi her mener fysisk infrastruktur, er det et krav at geografien registreres på én kommune eller en begrenset gruppe av kommuner.

Når skal denne kategorien ikke benyttes? Dersom tilskuddet bidrar til å støtte bedrifter i form av bedriftsrettede kompetansehevingstiltak, skal tiltaket plasseres i kategoriene for støtte til nettverk (0150) eller bedrifter (0210–0240, 0310–0333).

0130 – Industriinkubatorer

En industriinkubator er en inkubator knyttet opp mot en stor industribedrift, ofte multinasjonale industriselskaper, eller samling av industribedrifter, også kalt morbedrift som ønsker knoppskyting eller utvikling av nye bedrifter rundt seg. Industriinkubatorer skal registreres dersom tiltaket bidrar til fysisk utbygging av inkubatoren, eller planlegging/forprosjektering av fysisk utbygging, eller det er et utviklingstiltak i industriinkubatoren. Fordi inkubatoren er stedbunden, er det også et krav at geografien registreres på én kommune eller en begrenset gruppe av kommuner.

Når skal denne kategorien ikke benyttes? Dersom tilskuddet bidrar til å støtte bedrifter i form av bedriftsrettede kompetansehevingstiltak, skal tiltaket plasseres i kategoriene for støtte til nettverk (0150) eller bedrifter (0210–0240, 0310–0333).

0140 – Forsknings-/kunnskapsparker

Institusjoner som tilbyr lokaler og legger fysisk tilrette for etablering og vekst i særlig kunnskapsintensive bedrifter. De skal ha formelle og reelle koblinger med et universitet, en høyskole eller en forskningsinstitusjon og legge til rette for kunnskapsoverføring mellom kunnskapsmiljøene og bedriftene i parken. Fordi forsknings- og kunnskapsparker er stedbundne, er det også et krav at geografien registreres på én kommune eller en begrenset gruppe av kommuner. Forsknings- eller kunnskapsparker skal registreres dersom tiltaket bidrar til fysisk utbygging av parken, eller planlegging/forprosjektering av fysisk utbygging, eller det er et utviklingstiltak i forsknings- eller kunnskapsparken.

Når skal denne kategorien ikke benyttes? Dersom tilskuddet skal bidra til etableringer/entreprenørskap, så skal tiltaket plasseres i en av kategoriene som har å gjøre med entreprenørskap (kategorier 0310–0360). Dersom tilskuddet bidrar til å støtte bedrifter i form av bedriftsrettede kompetansehevingstiltak, skal tiltaket plasseres i kategoriene for støtte til nettverk (0150) eller bedrifter (0210–0240, 0310–0333).

0150 – Nettverk, bransje- og klyngeutvikling.

Nettverk er en måte å jobbe på hvor ulike aktører som deltar i nettverket drøfter felles problemstillinger knyttet til næringsutvikling. Nettverkstiltak kan bidra til at aktørene styrer interesser og ressurser rundt bestemte formål de er tjent med. Nettverkstiltak kan ta ulike former. Det kan være støtte til seminarer, konferanser, forumsmøter, eller bransjerettede/næringsrettede utredninger for ulike typer saks-komplekser som er viktige for næringslivet. Geografien i nettverksprosjekter er mindre stedbunden, og det er tillatt å registrere hele fylket.

Når skal denne kategorien ikke benyttes? Når tiltaket er kompetansehevingstiltak for bedrifter benyttes bedriftsstøttekategoriene (kategorier 0210–0240, 0310–0333). Når tiltaket er kompetansehevingstiltak for individer og samfunn ellers skal man bruke kategori 0400.

0210 – Innovasjonsprosjekter i enkeltbedrifter (eldre enn 5 år)

a) Prosjekter som fører til innovasjon definert ut fra følgende innovasjonsnivåer:

- *Innovasjon på bedriftsnivå*
Omfatter prosjekter i bedrifter (eldre enn 5 år) som ikke representerer noe nytt enten i form av nye produkter, tjenester, produksjonsprosesser eller organisasjonsformer, annet enn for den aktuelle bedrift.
- *Innovasjon på regionalt nivå*
Omfatter prosjekter i bedrifter (eldre enn 5 år) som tar sikte på produksjon av produkter og tjenester eller bruk av produksjonsprosesser og organisasjonsformer, som tidligere ikke er produsert eller benyttet i andre bedrifter i regionen. Formålet skal primært benyttes første gang slike introduseres i regionen, men kan også omfatte prosjekter som styrker regionalt prioriterte innovasjonsmiljø.
- *Innovasjon på nasjonalt nivå*
Omfatter prosjekter i bedrifter (eldre enn 5 år) som tar sikte på å utvikle og introdusere produkter og tjenester som er nye på det nasjonale markedet,

og prosjekter som omfatter utvikling og bruk av nye produksjonsprosesser eller organisasjonsformer som ikke er introdusert på nasjonalt nivå. Det omfatter også introduksjon av tidligere eksporterte produkter og tjenester på nye markeder utenlands.

- *Innovasjon på internasjonalt nivå*
Omfatter prosjekt i bedrifter (eldre enn 5 år) som tar sikte på å utvikle og introdusere produkter og tjenester som er nye på et internasjonalt marked. Videre omfatter formålet prosjekter som fører til nye produksjonsprosesser og organisasjonsformer som ikke er kjent internasjonalt.

b) Prosjekter som omfatter utvikling av ideer med siktemål lisensiering av et produkt, tjeneste eller produksjonsprosess.

0220 – Kompetanseprosjekter i enkeltbedrifter (eldre enn 5 år)

Prosjekter i foretak hvor hovedmålet å utvide og/eller heve kompetansen. Eksempler er prosjekt som er rettet mot kompetanse-, strategi- og ledelsesutvikling eller markedsføring og -undersøkelser.

0230 – Kapasitetsutvidelse, rasjonalisering og strukturtiltak i enkeltbedrifter (eldre enn 5 år)

- *Kapasitetsutvidelse*
Prosjekter som innebærer en vesentlig økning av produksjonskapasiteten i eksisterende foretak av produkter/tjenester som foretaket allerede produserer.
- *Rasjonalisering*
Prosjekter som innebærer utskifting av produksjonsutstyr som effektiviserer og moderniserer virksomheten uten at det samtidig finner sted noen vesentlig kapasitetsutvidelse eller innføres ny og vesentlig forbedret produksjonsteknologi.
- *Strukturtilpasning*
Prosjekter med formål å bidra til en bedre struktur i en bransje eller verdikjede. Det kan for eksempel omfatte oppkjøp av bedrifter, fusjoner og andre prosjekter som påvirker den eksisterende bedriftsstrukturen. Noen utbyggingssjekter i enkeltforetak, som oftest i de største foretakene, vil kunne påvirke strukturen i bransjer, men skal vanligvis gis et av de andre formålene.

0240 – Annen direkte støtte til etablerte bedrifter (eldre enn 5 år)

Her registreres annen direkte støtte til etablerte bedrifter eldre enn 5 år som faller utenfor kategoriene 0210, 0220 og 0230.

0250 – Transportstøtte

Transportstøtte kan kun ytes i forbindelse med den notifiserte transportstøtteordningen. *Merk at det gjelder spesielle krav til rapportering av transportstøtte.*

Når skal denne kategorien ikke benyttes? Når tiltaket ikke faller inn under den notifiserte transportstøtteordningen.

0310 – Innovasjonsprosjekter i enkeltbedrifter (2–5 år)

a) Prosjekter som fører til innovasjon definert ut fra følgende innovasjonsnivåer:

- *Innovasjon på bedriftsnivå*
Omfatter prosjekter i bedrifter (2–5 år) som ikke representerer noe nytt enten i form av nye produkter, tjenester, produksjonsprosesser eller organisasjonsformer annet enn for den aktuelle bedrift.
- *Innovasjon på regionalt nivå*
Omfatter prosjekter i bedrifter (2–5 år) som tar sikte på produksjon av produkter og tjenester eller bruk av produksjonsprosesser og organisasjonsformer, som tidligere ikke er produsert eller benyttet i andre bedrifter i regionen. Formålet skal primært benyttes første gang slike introduseres i regionen, men kan også omfatte prosjekter som styrker regionalt prioriterte innovasjonsmiljø.
- *Innovasjon på nasjonalt nivå*
Omfatter prosjekter i bedrifter (2–5 år) som tar sikte på å utvikle og introdusere produkter og tjenester som er nye på det nasjonale marked og prosjekter som omfatter utvikling og bruk av nye produksjonsprosesser eller organisasjonsformer som ikke er introdusert på nasjonalt nivå. Det omfatter også introduksjon av tidligere eksporterte produkter og tjenester på nye markeder utenlands.
- *Innovasjon på internasjonalt nivå*
Omfatter prosjekt i bedrifter (2–5 år) som tar sikte på å utvikle og introdusere produkter og tjenester som er nye på et internasjonalt marked. Videre omfatter formålet prosjekter som fører til nye produksjonsprosesser og organisasjonsformer som ikke er kjent internasjonalt.

b) Prosjekter som omfatter utvikling av ideer med siktemål lisensiering av et produkt, tjeneste eller produksjonsprosess.

0311 – Kompetanseprosjekter i enkeltbedrifter (2–5 år)

Prosjekter i foretak hvor hovedmålet å utvide og/eller heve kompetansen. Eksempler er prosjekt som er rettet mot kompetanse-, strategi- og ledelsesutvikling eller markedsføring og -undersøkelser.

0312 – Kapasitetsutvidelse, rasjonalisering og strukturtiltak i enkeltbedrifter (2–5 år)

- *Kapasitetsutvidelse*
Prosjekter som innebærer en vesentlig økning av produksjonskapasiteten i eksisterende foretak av produkter/tjenester som foretaket allerede produserer.
- *Rasjonalisering*
Prosjekter som innebærer utskifting av produksjonsutstyr som effektiviserer og moderniserer virksomheten uten at det samtidig finner sted noen vesentlig kapasitetsutvidelse eller innføres ny og vesentlig forbedret produksjonsteknologi.

- **Strukturtilpasning**
Prosjekter med formål å bidra til en bedre struktur i en bransje eller verdikjede. Det kan for eksempel omfatte oppkjøp av bedrifter, fusjoner og andre prosjekter som påvirker den eksisterende bedriftsstrukturen. Noen utbyggingssjekter i enkeltforetak, som oftest i de største foretakene, vil kunne påvirke strukturen i bransjer, men skal vanligvis gis et av de andre formålene.

0313 – Annen støtte til bedrifter (2-5 år)

Her registreres annen direkte støtte til etablerte bedrifter mellom 2 og 5 år som faller utenfor kategoriene 310, 311 og 312.

0320 – Innovasjonsprosjekter i enkeltbedrifter (under 2 år)

a) Prosjekter som fører til innovasjon definert ut fra følgende innovasjonsnivåer:

- **Innovasjon på bedriftsnivå**
Omfatter prosjekter i bedrifter (under 2 år) som ikke representerer noe nytt enten i form av nye produkter, tjenester, produksjonsprosesser eller organisasjonsformer annet enn for den aktuelle bedrift.
- **Innovasjon på regionalt nivå**
Omfatter prosjekter i bedrifter (under 2 år) som tar sikte på produksjon av produkter og tjenester eller bruk av produksjonsprosesser og organisasjonsformer som tidligere ikke er produsert eller benyttet i andre bedrifter i regionen. Formålet skal primært benyttes første gang slike introduseres i regionen, men kan også omfatte prosjekter som styrker regionalt prioriterte innovasjonsmiljø.
- **Innovasjon på nasjonalt nivå**
Omfatter prosjekter i bedrifter (under 2 år) som tar sikte på å utvikle og introdusere produkter og tjenester som er nye på det nasjonale marked og prosjekter som omfatter utvikling og bruk av nye produksjonsprosesser eller organisasjonsformer som ikke er introdusert på nasjonalt nivå. Det omfatter også introduksjon av tidligere eksporterte produkter og tjenester på nye markeder utenlands.
- **Innovasjon på internasjonalt nivå**
Omfatter prosjekt i bedrifter (under 2 år) som tar sikte på å utvikle og introdusere produkter og tjenester som er nye på et internasjonalt marked. Videre omfatter formålet prosjekter som fører til nye produksjonsprosesser og organisasjonsformer som ikke er kjent internasjonalt.

b) Prosjekter som omfatter utvikling av ideer med siktemål lisensiering av et produkt, tjeneste eller produksjonsprosess.

0321 – Kompetanseprosjekter i enkeltbedrifter (under 2 år)

Prosjekter i foretak hvor hovedmålet å utvide og/eller heve kompetansen. Eksempler er prosjekt som er rettet mot kompetanse-, strategi- og ledelsesutvikling eller markedsføring og -undersøkelser.

0322 – Kapasitetsutvidelse, rasjonalisering og strukturtiltak i enkeltbedrifter (under 2 år)

- *Kapasitetsutvidelse*
Prosjekter som innebærer en vesentlig økning av produksjonskapasiteten i eksisterende foretak av produkter/tjenester som foretaket allerede produserer.
- *Rasjonalisering*
Prosjekter som innebærer utskifting av produksjonsutstyr som effektiviserer og moderniserer virksomheten uten at det samtidig finner sted noen vesentlig kapasitetsutvidelse eller innføres ny og vesentlig forbedret produksjonsteknologi.
- *Strukturtilpasning*
Prosjekter med formål å bidra til en bedre struktur i en bransje eller verdikjede. Det kan for eksempel omfatte oppkjøp av bedrifter, fusjoner og andre prosjekter som påvirker den eksisterende bedriftsstrukturen. Noen utbyggingsprosjekter i enkeltforetak, som oftest i de største foretakene, vil kunne påvirke strukturen i bransjer, men skal vanligvis gis et av de andre formålene.

0333 – Annen støtte til bedrifter yngre enn 2 år

Her registreres annen direkte støtte til etablerte bedrifter yngre enn 2 år som faller utenfor kategoriene 0320, 0321 og 0322.

Felles for kategoriene 0210-0240 og 0310-0333:

Kategoriene skal ikke benyttes dersom tilskuddet ikke er direkte støtte til etablerte bedrifter. For nærmere definisjon av støtte, se FADs veileder: http://www.regjeringen.no/upload/FAD/Vedlegg/Konkurransopolitikk/Offentlig%20stotte/Offentlig_stotte_veildere_2011.pdf. Dersom forvalteren kjøper en tjeneste, er ikke dette støtte, men kjøp av tjenester. Eksempler på kjøp av tjenester er utredninger som belyser ulike sakskomplekser, for eksempel bransjevise utredninger (0150). Kategoriene skal heller ikke benyttes når kompetansehevingstiltak er rettet mot individer (0400).

0340 – Entreprenørskap i høyere utdanning og forskning

Her registreres alle aktiviteter for entreprenørskap i høyere utdanning og innenfor FoU-miljøer. Denne kategorien er aktuell for tiltak for å kommersialisere idéer som ikke er direkte bedriftsstøtte. Kommersialiseringstiltak er mindre stedbundne fordi tiltak kan rette seg mot større områder. Det er derfor tillatt å registrere hele fylket.

Når skal denne kategorien ikke benyttes? Når tiltaket ikke er tilretteleggende, men direkte bedriftsstøtte, eller når tiltaket er rettet mot entreprenørskap i grunnskole og videregående skole (0350).

0350 – Entreprenørskap i grunnskole og videregående skole

Denne kategorien er aktuell for tiltak for entreprenørskap i grunnskole og videregående skole, inkludert skole- og næringslivssamarbeid. Partnerskapsavtaler og etablering av elev- og/eller ungdomsbedrifter registreres her. Tiltakene er mindre

stedbundne fordi tiltak kan rette seg mot større områder. Det er derfor tillatt å registrere hele fylket.

Når skal denne kategorien ikke benyttes? Kategorien skal ikke nyttes ved direkte bedriftsstøtte, eller når tiltaket retter seg mot høyere utdanning og forskning (0340).

0360 – Andre tiltak for økt entreprenørskap

Dette kan være etablererskoler, etablererkontorer og nyskappingspriser. Det kan også være andre tilretteleggende tiltak.

Når skal denne kategorien ikke benyttes? Når tiltaket passer inn i øvrige kategorier om entreprenørskap.

0400 – Utvikling av utdanningstilbud og kompetansehevende tiltak for befolkning, samfunns- og næringsliv

Dette omfatter tiltak som bidrar til å fremme desentralisert utdanning og utvikling av nye utdanninger rettet inn mot befolkningen og samfunnslivet generelt. Tiltak som registreres her kan være bidrag til utvikling av undervisningsopplegg og opplæringsplaner og tiltak for utvikling av nettbaserte undervisningstilbud. Tiltak kan være rettet mot videregående utdanning, fagopplæring og høyere utdanning. Tiltak kan registreres på hele fylket i den grad tiltaket retter seg mot befolkningen i hele fylket. Dersom tiltaket retter seg mot deler av fylket, som for eksempel desentraliserte tilbud, bør kommuner spesifiseres. I tillegg kommer generelle kompetansehevende tiltak rettet mot enkeltpersoner og samfunnsliv generelt og ikke bedrifter/næringsliv, som for eksempel Female Future.

Når skal denne kategorien ikke benyttes? Bedriftsrettede kompetansehevingstiltak skal primært registres under bedriftsstøttekategoriene. Utdanningstilbud om entreprenørskap skal registreres under kategori 0340.

0900 – Andre tiltak

Med andre tiltak menes tiltak som ikke kan plasseres i kategoriene ovenfor. Vi ber om at innholdet i disse tiltakene spesifiseres slik at systemet kan videreutvikles for å ta høyde for aktivitetstyper som eventuelt ikke er fanget opp innenfor dette systemet. Tiltakene innenfor denne bør vurderes i hvert enkelt tilfelle.

5. Veileder til registrering av spesielle registreringskategorier (prioriterte grupper)

Kvinner

Tiltak som når kvinner spesielt eller som har som formål å treffe kvinner spesielt. Aktuelle prosjekter kan være direkte bedriftsstøtte og "flytt hit"-kampanjer rettet mot kvinner.

Et tiltak skal registreres som rettet mot kvinner dersom ett av kriteriene er oppfylt:

- Det er en kvinne som starter egen virksomhet.
- Tiltaket er spesielt rettet mot å heve kompetansen til kvinner som er ansatt i foretaket.
- Kvinner utgjør mer enn 30 pst. av styret eller ledelsen i bedriften.
- Tiltaket bidrar til flere kvinnelige eiere, styremedlemmer, ledere eller er spesielt rettet mot å øke antall sysselsatte kvinner.
- Når daglig leder, gründer eller styreleder er en kvinne.
- Når en kvinne eier mer enn 30 pst. i en bedrift

Unge

Tiltak som når unge spesielt eller som har som formål å treffe unge spesielt. Unge defineres her som personer under 35 år.

Ved direkte bedriftsstøtte, skal det registreres unge dersom ett av kriteriene er oppfylt:

- Vedkommende som starter egen virksomhet er under 35 år.
- Tiltaket er spesielt rettet mot å heve kompetansen til personer under 35 år som er ansatt i foretaket.
- Unge utgjør mer enn 30 pst av styret eller ledelsen i bedriften.
- Tiltaket bidrar til flere unge eiere, styremedlemmer, ledere eller er spesielt rettet mot å øke antall sysselsatte unge.
- Når daglig leder, gründer eller styreleder er under 35 år.
- Når en under 35 år eier mer enn 30 pst i en bedrift.

Innvandrere

Tiltak som når innvandrere spesielt eller som har som formål å treffe innvandrere spesielt. Aktuelle prosjekter kan være direkte bedriftsstøtte og "flytt hit"-kampanjer rettet mot innvandrere.

Et tiltak skal registreres som rettet mot innvandrere dersom ett av kriteriene er oppfylt:

- Det er en innvandrer som starter egen virksomhet.
- Tiltaket er spesielt rettet mot å heve kompetansen til innvandrere som er ansatt i foretaket.
- Innvandrere utgjør mer enn 30 pst av styret eller ledelsen i bedriften.
- Tiltaket bidrar til flere innvandreiere, styremedlemmer, ledere eller er spesielt rettet mot å øke antall sysselsatte innvandrere.
- Når daglig leder, gründer eller styreleder er en innvandrer.
- Når en innvandrer eier mer enn 30 pst i en bedrift.

Miljø

Tiltak som er miljøbegrunnet, der hovedformålet med prosjektet er å bidra til naturmiljøforbedringer, miljøforbedrende kommersialiseringer, forbedret miljøkvalitet i produkter, produksjonsprosesser osv., alternative energikilder og prosjekter som skal bidra til bedre ressursforvaltning.

DET KONGELIGE
KULTURDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Boks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

12/3699-

03.02.2014

Statsbudsjettet 2014 - tildeling til Norges forskningsråd

Kulturdepartementet legger med dette fram tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2014. Brevet beskriver hvilke hovedoppgaver Norges forskningsråd skal utføre i 2014, hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles og hvordan rapportering skal foregå.

Tildelingsbrevet utfyller de mål og føringer som framgår i Prop. 1 S (2013–2014) for Kulturdepartementet, Prop. 1 S Tillegg 1 (2013–2014) og tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet for 2014. Kulturdepartementets budsjett for 2014 ble vedtatt av Stortinget 10. desember 2013.

1. ORIENTERING OM BUDSJETTET FOR 2014

For 2014 stiller Kulturdepartementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd:

<i>Kapittel og post</i>	<i>Tildeling</i>
Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 21 Forskning og utredning	7 000 000 kroner
Kap. 320 Allmenne kulturformål, post 52 Norges forskningsråd	5 250 000 kroner
Kap. 335 Mediestøtte, post 73 Medieforskning og etterutdanning	8 000 000 kroner

Beløpene vil bli utbetalt til kontonummer 8276.01.00168.

Bevilgningen under kap. 320, post 52 skal gå til forskningsprogrammet *Samfunnsutviklingens kulturelle forutsetninger* (SAMKUL). Midlene vil bli utbetalt i begynnelsen av februar 2014.

Bevilgningen under kap. 320, post 21 og kap. 335, post 73 skal gå til det nye forskningsprogrammet om kultur- og mediesektoren som etableres i 2014. Departementet vil om kort tid sende Forskningsrådet et oppdragsbrev om etablering og gjennomføring av programmet. Midlene vil bli utbetalt når departementet har ferdigstilt oppdragsbrevet.

Bevilgningen skal disponeres i samsvar med forutsetningene og kravene i dette brevet, og i samsvar med forutsetninger i budsjettproposisjon og tilleggsproposisjon, budsjettinnstillingen og Stortingets vedtak. Vi minner om at departementene og Riksrevisjonen til enhver tid kan be om innsyn i bruken av midlene.

2. KONKRETISERING AV MÅLENE FOR KULTURDEPARTEMENTETS TILDELING FOR 2014

Det er utarbeidet felles mål for departementenes bevilgninger til Norges forskningsråd. For mål, delmål, indikatorer og øvrig styringsopplegg for inneværende år, viser vi til tildelingsbrevet fra Kunnskapsdepartementet for 2014. I tillegg til målene som går fram av dette brevet, skal Forskningsrådet, for å ivareta målet om bedre samordning mellom nasjonal, europeisk og annen internasjonale forskningsfinansiering, sørge for at nasjonale forskningsprogrammer/-aktiviteter ses i sammenheng med europeiske og internasjonale aktiviteter og finansieringskilder.

Nedenfor fremheves og konkretiseres målene med særskilt relevans for Kulturdepartementets bevilgning til SAMKUL og forskningsprogrammet om kultur- og mediesektoren som etableres i 2014.

Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet

Delmål 1.5: Styrket forskning i tråd med medie-/kulturfeltets og forvaltningens behov.

Resultatindikatorer:

Utviklingen innenfor kultur- og medieforskning relatert til de to programmene, med oversikt over programmenes aktiviteter, herunder bevilgninger, antall prosjekter, rekruttering, publisering og internasjonalisering.

Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet

Delmål 3.1: God tilpasset forskningsformidling til forvaltningen og allmennheten (...)

Resultatindikatorer:

- midler fra SAMKUL til informasjon og formidling

- informasjonstiltak, publikasjoner og andre formidlingstiltak i regi av programmene
- arrangementer og informasjonsaktivitet i forbindelse med etablering av handlingsrettet forskningsprogram om kultur- og mediesektoren, herunder brukerrettet formidling.

Aktuelle kvantitative indikatorer skal suppleres med kvalitative vurderinger av måloppnåelse.

3. RAPPORTERING

Vi minner om de nye kravene til årsrapport og årsregnskap i Bestemmelser om økonomistyring i staten fra 1. januar 2014. For nærmere omtale av frister og krav til årsrapport og årsregnskap viser vi til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2014.

4. DIALOG

Kulturdepartementet vil kalle inn til styringsmøte våren 2014, der årsrapporten for 2013, vedtatt budsjett for 2014 og Forskningsrådets budsjettforslag for 2015 vil bli diskutert.

Med hilsen

Roy Kristiansen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Elisabeth Stavem
seniorrådgiver

Kopi: Kunnskapsdepartementet
Riksrevisjonen

Område	Kr
Kap. 1137 post 50 Forskningsaktivitet	242 951 000
Kap. 1137 post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m	167 474 000
Sum	410 425 000

Forskningsaktivitet over kap. 1137 post 50

Landbruks- og matdepartementet vil komme tilbake til fordeling på sentrale forskningsprogrammer for 2014 i endelig tildelingsbrev.

Basisbevilgninger over kap. 1137 post 51

Bevilgningen over kap. 1137 post 51 omfatter basisbevilgninger til Bioforsk, Norsk senter for bygdeforskning, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Veterinærinstituttet og Norsk institutt for skog og landskap og strategisk instituttsatsing til Nofima.

Tekniske endringer og orienteringssaker

Departementet har satt av 9,947 mill. kroner til husleiekompensasjon for Bioforsk, herunder 1,886 mill. kroner i rammen til post 50 og 8,061 mill. kroner i rammen til post 51.

Styringsopplegg

Kunnskapsdepartementet har utarbeidet et felles mål- og resultatstyringssystem (MRS-system) for departementenes tildeling av midler til Norges forskningsråd. For en nærmere omtale av departementenes MRS-system for tildelinger til Forskningsrådet, vises det til Prop. 1 S (2013-2014) fra Kunnskapsdepartementet.

Landbruks- og matdepartementet har sektoransvar for forskning og innovasjon innenfor departementets områder. For å konkretisere målstrukturen på landbruks- og matområdet har Landbruks- og matdepartementet konkretisert åtte delmål for forskning og innovasjon. Disse er omtalt i kapittel 2. Departementet vil i dialog med Forskningsrådet utvikle et opplegg for hensiktsmessig rapportering på departementets områder blant annet med sikte på forenkling.

Det vises til omtale av fellesføringer knyttet til risikovurderinger, rapporteringsfrister og krav i forbindelse med oversendelse av budsjett dokumenter, og andre felles føringer fra departementene, i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2014.

Øvrige rammer for tildelingen fra Landbruks- og matdepartementet

Forskningen skal bidra til at de overordnede landbruks- og matpolitiske målene – matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk – blir

nådd. Gjennom Meld. St. 9 (2011-2012) *Landbruks- og matpolitikken – Velkommen til bords* og St.meld. nr 39 (2008-2009) *Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen*, har Stortinget sluttet seg til at det skal legges til rette for en kontinuerlig høy kunnskapsproduksjon for å nå målene. Det vises i tillegg til Meld. St. 18 (2012 – 2013) *Lange linjer – kunnskap gir muligheter* og Meld. St. 33 (2012 – 2013) *Klimatilpasning i Norge* og Nærings- og handelsdepartementets Meld. St. 39 (2012 – 2013) *Mangfold av vinnere - Næringspolitikken mot 2020*.

Departementet legger til grunn at det tilstrebes en god samordning med Fondet for Forskningsavgift på landbruksprodukter og forskningsmidler over Jordbruksavtalen.

Forskningsrådet bes videre om å legge til rette for et hensiktsmessig samarbeid mellom ulike programmer, samt å sikre god samordning med Innovasjon Norges og SIVAs virkemidler.

Departementet har klare forventninger til resultatoppnåelse og god rapportering på prioriterte temaer med relevans for næringen og forvaltningen. Forskningsrådet skal i 2014 videreføre arbeidet med utvikling av hensiktsmessig dialogform og gode rutiner for rapportering.

2. KONKRETISERING AV MÅLENE FOR LANDBRUKS- OG MAT-DEPARTEMENTETS TILDELING FOR 2014

Forskningsrådets innsats skal innrettes slik at den støtter opp under de overordnede målene for norsk landbruks- og matpolitikk.

Landbruks- og matdepartementet har i Prop. 1 S (2013 – 2014) definert åtte delmål for landbruks- og matforskningen. Delmålene skal bidra til en langsiktig måloppnåelse, i tillegg til å definere særskilte prioriteringer innenfor hvert budsjettår.

Landbruks- og matforskningen skal støtte opp under en kostnadseffektiv matproduksjon og legge til rette for næringsutvikling og fremtidig vekst i tråd med bioøkonomien.

Delmål 1 Økt bærekraftig produksjon av nok og trygg mat innenfor et endret klima

Produksjon av nok og trygg mat til befolkningen er landbrukets viktigste rolle. For å nå et mål om økt produksjon av nok og trygg mat, samtidig som nødvendige miljø- og klimahensyn ivaretas, er det avgjørende å sikre økt produktivitet og best mulig utnyttelse av tilgjengelige landbruksarealer. Kunnskap knyttet til agronomiske fagområder og klimatilpasset produksjon er nødvendig både for å møte utfordringene og for å realisere mulighetene innenfor et endret klima. Departementet mener det er spesielt viktig å øke forskningsinnsatsen på dette området. Satsingen for økt matproduksjon skal sees i sammenheng med utredninger utført i 2013 av ekspertgruppene for korn og storfekjøtt,

samt kunnskapsgrunnlag for husdyrforskning. Bevilgningen skal også bidra til kunnskapsutvikling som sikrer god plante- og dyrehelse, trygg mat og et landbruk som tar nødvendige hensyn til dyrevelferd, natur og miljø innenfor et endret klima. For å legge til rette for aktivt internasjonalt samarbeid og god arbeidsdeling, skal forskningsinnsatsen på området mat og klima sees i sammenheng med det europeiske fellesprogrammet JPI FACCE - *Agriculture, Food security and Climate change*.

Delmål 2 Økt bærekraftig produksjon av skog innenfor et endret klima

Det er behov for mer kunnskap om effektiviseringsmulighetene i verdikjedene og mer kunnskap om gode avveininger mellom næring og miljøhensyn. For å ivareta og øke skogproduksjonen trengs det ny kunnskap om klimaendringenes påvirkning.

Infrastruktur er viktig for effektiv virkesforsyning, aktiv forvaltning og tiltak for tilpasninger til endret klima. Det vil også være viktig å øke kunnskapen om hvordan man kan forebygge skader på infrastrukturen i skogbruket og løse andre driftstekniske utfordringer som følger av et endret klima. Forskningsinnsatsen knyttet til bærekraftig skogbruk, økt bruk av tre for verdiskaping og reduksjon av utslipp fra byggsektoren skal videreføres i 2014.

SKOG22

Det er behov for å styrke konkurransekraften i verdikjedene for skogprodukter. Dette er bakgrunnen for at det i 2013 ble nedsatt en strategigruppe som skal utarbeide en strategi for økt konkurranseevne i skogsektoren – Skog22. Strategien skal omfatte alle forhold som kan bidra til økt konkurranseevne i de skogbaserte verdikjedene, her under forskning, utvikling, innovasjon og kunnskapsformidling. Strategigruppa er bredt sammensatt med personer fra hele verdikjeden.

Det er ventet at SKOG22-prosessen vil avdekke konkrete FoU-behov, både kort- og langsiktige, som skal bidra til å utvikle skogbasert næringsliv som en betydelig leverandør til en mer biobasert nasjonal økonomi. Dette vil være tverrsektorielt og omfatte både samfunnsforskning og teknologisk forskning.

Departementet forventer at Innovasjon Norge og Forskningsrådet gjennom sekretariatet legger til rette for at gruppa lykkes med å legge fram forslag til en helhetlig strategi for verdikjeden knyttet til skogbruket.

Delmål 3 Reduksjoner i utslipp til luft og vann og et høyt opptak av CO₂ i skog og jord

Kunnskap som sikrer økt opptak av CO₂ i skog og i jord, økt bruk av tre og produksjon av fornybar energi, medregnet bioenergi, vannkraft og vindkraft er avgjørende for å optimalisere sektorens bidrag i klimasammenheng.

På biogassområdet vil teknologiutvikling samt optimal drift og organisering knyttet til produksjon være viktige innsatsområder for å redusere kostnadene og øke lønnsomheten. På dette området bør forskningssamarbeid mellom landbruket og andre sektorer om kunnskaps- og teknologiutvikling vektlegges.

Forskningsinnsatsen rettet mot områdene biovarme, biogass og biodrivstoff, og opptak og lagring av karbon i skog skal videreføres i 2014.

Delmål 4 Økt innovasjon og konkurranseevne

Landbruks- og matforskningen skal støtte opp under en bærekraftig bioøkonomi der de biobaserte næringene og tilhørende industrier står sentralt. Høy forskningsaktivitet er spesielt viktig for å opprettholde og styrke konkurranseevnen i skog- og næringsmiddelindustrien, som baserer sin produksjon på norske landbruksbaserte råvarer. For 2014 vil departementet prioritere forskning for å øke konkurransekraften i næringsmiddelindustrien. I dette arbeidet står den brukerstyrte forskningen sentralt. Forskningsrådet skal samarbeide med Innovasjon Norge, forskningsinstituttene og SIVA om å øke innovasjonsgraden i sektoren. Den næringsrelevante forskningen skal støtte lokale og regionale innovasjonssystemer. I den forbindelse videreføres midlene til *Virkemiddel for regional FoU og innovasjon* i 2014. Det er et mål å øke innsats og resultater fra kommersialisering av kunnskap fra forskning. Forskningsrådet skal legge til rette for en slik utvikling.

Delmål 5 God kunnskapsutvikling for forvaltningen

En målrettet politikkkutforming med gode beslutninger for landbruks- og matsektoren krever kontinuerlig tilgang på oppdatert kunnskap. Sentralt i forskning for forvaltningen står regjeringens ansvar for å sikre trygg mat, dyre- og plantehelse, dyrevelferd, miljøhensyn, genetiske ressurser, virkning av økonomisk støtte i forhold til målene for sektoren, landbrukets rolle og bidrag i lokal og regional utvikling og hvordan ulike drivkrefter påvirker utviklingen i landbruket, samt forholdet mellom landbruket og samfunnet for øvrig. For å støtte opp under forvaltningens behov for kunnskap, og som ledd i utvikling av landbrukets verdikjeder, er det behov for økt samfunnsfaglig forskning innenfor departementets prioriterte forskningsområder.

Delmål 6 Høy kvalitet og relevans i forskningen

De landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene skal være effektive, levere forskningsresultater av høy kvalitet og relevans, og ha godt omdømme og høy internasjonal konkurransekraft. For å styrke konkurranseevnen i hele verdikjeden for mat, tre, energi og tjenester er det et mål å øke den næringsrelevante forskningen og bidra til at næringslivet styrker sin egen forskningsinnsats og i større grad nyttiggjør seg av forskningsbasert kunnskap. God rekruttering og moderne infrastruktur for forskning er også viktig for å øke kvaliteten.

Delmål 7 Høy internasjonalisering av forskningen

Det er et mål å styrke internasjonalt samarbeid i sektoren. Norges forskningsråd skal sikre at de nasjonale forskningsprogrammene videreutvikler sitt strategiske, tematiske og finansielle samspill inn mot den europeiske forskningsarenaen, og legge grunnlaget for at de landbruks- og matfaglige miljøene styrker sin internasjonale posisjon. Det skal arbeides videre og legges til rette for norsk deltakelse i EUs nye rammeprogram for forskning og innovasjon, Horisont 2020, ulike ERA- NET og aktuelle fellesprogrammer (JPI). Departementet vil også i 2014 rette innsatsen mot det felleseuropeiske programsamarbeidet JPI- FACCE –*Agriculture, Food security and Climate change*.

Det skal også arbeides videre for å legge til rette for et godt nordisk samarbeid. Nordisk komité for jordbruks- og matforskning (NKJ) skal støtte opp under forsknings- og innovasjonssystemene i de nordiske landene som en felles plattform for nordiske initiativ internasjonalt. Det bilaterale forskningssamarbeidet med Nord – Amerika, Kina og India skal videreføres.

Delmål 8 Effektiv kommunikasjon og formidling

Landbruks- og matforskningen skal følges opp med målrettet formidling slik at ny kunnskap på en rask og effektiv måte når ut til de aktørene som kan ha nytte av den. Instituttene er sentrale i kunnskapsformidlingen. Norsk Landbruksrådgivning og Skogbrukets Kursinstitutt er viktige bindeledd mellom forskningsmiljøene og primærjordbruket/ skogsektoren. Forskningsrådet skal sikre god forskningsformidling og bidra til at resultater fra forskning tas i bruk.

Andre føringer for tildelinger fra Landbruks- og matdepartementet

Det settes av inntil 2 mill. kroner til en sammenlignende studie av utviklingstrekk innen landbruk og landbrukspolitikk i Norge og de andre nordiske landene de siste 20 årene. Departementet vil i dialog med Forskningsrådet finne en egnet måte for oppfølging av dette.

Departementet legger vekt på å opprettholde og videreutvikle gode kunnskapsklynger for norsk landbruk. Det settes av 3 mill. kroner til miljøene for norsk landbruk og anvendt bioteknologi i Hamarregionen. Midlene skal gi miljøene mulighet til å videreutvikle sin virksomhet som pådrivere for ytterligere verdiskaping og arbeidsplasser innen de biobaserte næringene. Departementet vil i dialog med Forskningsrådet finne en egnet måte for innretning av disse midlene.

Landbruks- og matdepartementet har satt i verk kompetansehevende tiltak for å styrke de landbruksfaglige miljøene ved Høyskolen i Nord-Trøndelag og Høyskolen i Hedmark. For 2014 settes det av ytterligere 1 mill. kroner til Høyskolen i Nord-Trøndelag. I tillegg til å være kontaktpunkt ovenfor de to høyskolene, ber departementet Forskningsrådet om å bidra til å sikre høy kvalitet og relevans i satsingen, herunder vurdere faglig samarbeid/nettverk mot andre miljøer.

Post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstituttene

Landbruks- og matdepartementets midler til basisbevilgninger til forskningsinstituttene skal bidra til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging i instituttene. For å oppnå en rasjonell ressursutnyttelse skal det være et nasjonalt samarbeid og arbeidsdeling mellom de landbruks- og matvitenskapelige forskningsinstitusjonene. Formålet er å styrke instituttene som leverandører av anvendt forskning til næringsliv, forvaltning og samfunnet for øvrig. Forskningsrådet skal gjennom basisbevilgningen bidra til videreutvikling av den forskningsfaglige kvaliteten ved landbruks- og matinstituttene.

Den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene består av grunnbevilgninger og strategiske bevilgninger. Grunnbevilgningene består av en fast og en resultatbasert del. For primærnæringsinstituttene skal 2,5 prosent av grunnbevilgningsrammen benyttes til resultatbasert omfordeling i 2014. Bevilgningene over post 51 reduseres i 2014 med 10 mill. kroner. Landbruks- og matdepartementet vil vurdere fordelingen mellom instituttene opp mot målene i Regjeringens landbruks- og matpolitikk.

Inntil 30 pst. av basisbevilgningen på fordelingsarenaen for primærnæringsinstituttene kan benyttes til strategiske instituttbevilgninger.

3. DIALOG OG PLANLAGTE MØTER

Departementet vil avholde et kontaktmøte i mai 2014. Dagsorden vil blant annet være Forskningsrådets årsrapport for 2013, og Forskningsrådets budsjettforslag for 2015. Videre vil det bli avholdt et kontaktmøte primo desember 2014. Temaet for desembermøtet vil blant annet være foreløpig tildelingsbrev og Forskningsrådets innspill til store satsinger for 2015.

Med hilsen

Frøydis Vold (e.f)
ekspedisjonssjef

Kirsti Gustad
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur

Kopi:

Riksrevisjonen

Kunnskapsdepartementet

Miljøverndepartementet

Nærings- og handelsdepartementet

Olje- og energidepartementet

Bioforsk

Bygdeforskning

Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning

Norsk institutt for skog og landskap

Veterinærinstituttet

Statens landbruksforvaltning (SLF)

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref	Vår ref	Dato
	13/1456	10.02.2014

Statsbudsjettet 2014 – Tildeling til Norges forskningsråd

Landbruks- og matdepartementet legger med dette frem tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2014. I tildelingsbrevet legges premissene for hvilke hovedoppgaver Norges forskningsråd skal utføre i 2014, hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå. Tildelingsbrevet utfyller de føringer og mål som ligger i Prop. 1 S (2013-2014) fra Landbruks- og matdepartementet og Prop. 1 S Tillegg 1 fra Finansdepartementet, samt Innst. 12 S (2013-2014).

Tildelingsbrevet har følgende innhold:

1. Orientering om budsjettet for 20142
Orienteringssaker.....3
Styringsopplegg3
Øvrige rammer for tildelingen fra Landbruks- og matdepartementet3
2. Konkretisering av målene for Landbruks- og mat-departementets tildeling for 2014
Post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstituttene7
3. Dialog og planlagte møter8

Postadresse	Kontoradresse	Telefon	Avdeling for forskning,	Saksbehandler
Postboks 8007 Dep	Akersgt. 59	22 24 90 90	innovasjon og	Anine Norgren-Jahnsen
			regionalpolitikk	22 24 92 66
0030 Oslo		Org no.	Telefaks	
		972 417 874	22 24 91 50	

1. ORIENTERING OM BUDSJETTET FOR 2014

For 2014 stiller Landbruks- og matdepartementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd:

Område	Kr
Kap. 1137 post 50 Forskningsaktivitet	249 651 000
Kap. 1137 post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstitutter m.m	177 474 000
Sum	427 125 000

Forskningsaktivitet over kap. 1137 post 50

For 2014 legges det opp til følgende fordeling på sentrale forskningsprogrammer:

Program	Kortnavn	Fordeling i mill. kroner
Bærekraftig verdiskaping i mat og biobaserte næringer	BIONÆR	172, 068
Stort program energi	ENERGIX	38, 695
Stort program for klima	KLIMAFORSK	7, 000
Norsk miljøforskning mot 2015	MILJØ2015	5, 250
Etiske, rettslige og samfunnsmessige aspekter ved bio-, nano- og nevroteknologi	ELSA	1,000

Presiseringer av bevilgningen på programnivå:

Bevilgningen til BIONÆR økes med 11,758 mill. kroner til styrking av satsing for å øke matproduksjonen, tilpasse produksjonen til et endret klima og øke konkurransevnen i næringsmiddelindustrien. Bevilgningene til forskningsprogrammene ENERGIX, Miljø 2015, KLIMAFORSK og ELSA videreføres på samme nivå som i 2013. Øvrige forpliktelser videreføres i samsvar med Forskningsrådets nullvekstforslag for 2014.

Basisbevilgninger over kap. 1137 post 51

Bevilgningen over kap. 1137 post 51 omfatter basisbevilgninger til Bioforsk, Norsk senter for bygdeforskning, Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning, Veterinærinstituttet og Norsk institutt for skog og landskap og strategisk instituttsatsing til Nofima. Bevilgningene over post 51 reduseres i 2014 med 10 mill. kroner. Landbruks- og matdepartementet har vurdert fordelingen mellom instituttene opp mot målene i Regjeringens landbruks- og matpolitikk, og legger fram følgende fordeling:

- Bygdeforskning får en ekstra reduksjon på 200 000 kroner.
- Resten av kuttet gjennomføres prosentvis likt for alle instituttene

- Det strategiske matprogrammet i regi av Nofima og husleiekompensasjonen til Bioforsk er unntatt reduksjonen.

Utbetalingsplan

Beløpet som tildeles i tråd med dette tildelingsbrevet blir overført til virksomheten etter følgende utbetalingsplan:

• Medio februar med	kr	106 781 250
• Primo april med	kr	106 781 250
• Primo juni med	kr	106 781 250
• Medio oktober med	kr	106 781 250

Orienteringssaker

Departementet har satt av 9,947 mill. kroner til husleiekompensasjon for Bioforsk, herunder 1,886 mill. kroner i rammen til post 50 og 8,061 mill. kroner i rammen til post 51.

Styringsopplegg

Kunnskapsdepartementet har utarbeidet et felles mål- og resultatstyringssystem (MRS-system) for departementenes tildeling av midler til Norges forskningsråd. For en nærmere omtale av departementenes MRS-system for tildelinger til Forskningsrådet, vises det til Prop. 1 S (2013-2014) fra Kunnskapsdepartementet.

Landbruks- og matdepartementet har sektoransvar for forskning og innovasjon innenfor departementets områder. For å konkretisere målstrukturen på landbruks- og matområdet har Landbruks- og matdepartementet konkretisert åtte delmål for forskning og innovasjon. Disse er omtalt i kapittel 2. Departementet vil i dialog med Forskningsrådet utvikle et opplegg for hensiktsmessig rapportering på departementets områder blant annet med sikte på forenkling.

Det vises til omtale av fellesføringer knyttet til risikovurderinger, rapporteringsfrister og krav i forbindelse med oversendelse av budsjett dokumenter, og andre felles føringer fra departementene, i Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2014.

Øvrige rammer for tildelingen fra Landbruks- og matdepartementet

Forskningen skal bidra til at de overordnede landbruks- og matpolitiske målene – matsikkerhet, landbruk over hele landet, økt verdiskaping og bærekraftig landbruk – blir nådd. Gjennom Meld. St. 9 (2011-2012) *Landbruks- og matpolitikken – Velkommen til bords* og St.meld. nr 39 (2008-2009) *Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen*, har Stortinget sluttet seg til at det skal legges til rette for en kontinuerlig høy kunnskapsproduksjon for å nå målene. Det vises i tillegg til Meld. St. 18 (2012 – 2013) *Lange linjer – kunnskap gir muligheter* og Meld. St. 33 (2012 – 2013) *Klimatilpasning i*

Norge og Nærings- og handelsdepartementets Meld. St. 39 (2012 – 2013) Mangfold av vinnere - Næringspolitikken mot 2020.

Departementet legger til grunn at det tilstrebes en god samordning med Fondet for Forskningsavgift på landbruksprodukter og forskningsmidler over Jordbruksavtalen.

Forskningsrådet bes videre om å legge til rette for et hensiktsmessig samarbeid mellom ulike programmer, samt å sikre god samordning med Innovasjon Norges og SIVAs virkemidler.

Departementet har klare forventninger til resultatoppnåelse og god rapportering på prioriterte temaer med relevans for næringen og forvaltningen. Forskningsrådet skal i 2014 videreføre arbeidet med utvikling av hensiktsmessig dialogform og gode rutiner for rapportering.

2. KONKRETISERING AV MÅLENE FOR LANDBRUKS- OG MAT-DEPARTEMENTETS TILDELING FOR 2014

Forskningsrådets innsats skal innrettes slik at den støtter opp under de overordnede målene for norsk landbruks- og matpolitikk.

Landbruks- og matdepartementet har i Prop. 1 S (2013 – 2014) definert åtte delmål for landbruks- og matforskningen. Delmålene skal bidra til en langsiktig måloppnåelse, i tillegg til å definere særskilte prioriteringer innenfor hvert budsjettår.

Landbruks- og matforskningen skal støtte opp under en kostnadseffektiv matproduksjon og legge til rette for næringsutvikling og fremtidig vekst i tråd med bioøkonomien.

Delmål 1 Økt bærekraftig produksjon av nok og trygg mat innenfor et endret klima

Produksjon av nok og trygg mat til befolkningen er landbrukets viktigste rolle. For å nå et mål om økt produksjon av nok og trygg mat, samtidig som nødvendige miljø- og klimahensyn ivaretas, er det avgjørende å sikre økt produktivitet og best mulig utnyttelse av tilgjengelige landbruksarealer. Kunnskap knyttet til agronomiske fagområder og klimatilpasset produksjon er nødvendig både for å møte utfordringene og for å realisere mulighetene innenfor et endret klima. Departementet mener det er spesielt viktig å øke forskningsinnsatsen på dette området. Satsingen for økt matproduksjon skal sees i sammenheng med utredninger utført i 2013 av ekspertgruppene for korn og storfekjøtt, samt kunnskapsgrunnlag for husdyrforskning. Bevilgningen skal også bidra til kunnskapsutvikling som sikrer god plante- og dyrehelse, trygg mat og et landbruk som tar nødvendige hensyn til dyrevelferd, natur og miljø innenfor et endret klima. For å legge til rette for aktivt internasjonalt samarbeid og god arbeidsdeling, skal

forskningsinnsatsen på området mat og klima sees i sammenheng med det europeiske fellesprogrammet JPI FACCE - *Agriculture, Food security and Climate change*.

Delmål 2 Økt bærekraftig produksjon av skog innenfor et endret klima

Det er behov for mer kunnskap om effektiviseringsmulighetene i verdikjedene og mer kunnskap om gode avveininger mellom næring og miljøhensyn. For å ivareta og øke skogproduksjonen trengs det ny kunnskap om klimaendringenes påvirkning.

Infrastruktur er viktig for effektiv virkesforsyning, aktiv forvaltning og tiltak for tilpasninger til endret klima. Det vil også være viktig å øke kunnskapen om hvordan man kan forebygge skader på infrastrukturen i skogbruket og løse andre driftstekniske utfordringer som følger av et endret klima. Forskningsinnsatsen knyttet til bærekraftig skogbruk, økt bruk av tre for verdiskaping og reduksjon av utslipp fra byggsektoren skal videreføres i 2014.

SKOG22

Det er behov for å styrke konkurransekraften i verdikjedene for skogprodukter. Dette er bakgrunnen for at det i 2013 ble nedsatt en strategigruppe som skal utarbeide en strategi for økt konkurranseevne i skogsektoren – Skog22. Strategien skal omfatte alle forhold som kan bidra til økt konkurranseevne i de skogbaserte verdikjedene, herunder forskning, utvikling, innovasjon og kunnskapsformidling. Strategigruppa er bredt sammensatt med personer fra hele verdikjeden.

Det er ventet at SKOG22-prosessen vil avdekke konkrete FoU-behov, både kort- og langsiktige, som skal bidra til å utvikle skogbasert næringsliv som en betydelig leverandør til en mer biobasert nasjonal økonomi. Dette vil være tverrsektorielt og omfatte både samfunnsforskning og teknologisk forskning.

Departementet forventer at Innovasjon Norge og Forskningsrådet gjennom sekretariatet legger til rette for at gruppa lykkes med å legge fram forslag til en helhetlig strategi for verdikjeden knyttet til skogbruket.

Delmål 3 Reduksjoner i utslipp til luft og vann og et høyt opptak av CO₂ i skog og jord

Kunnskap som sikrer økt opptak av CO₂ i skog og i jord, økt bruk av tre og produksjon av fornybar energi, medregnet bioenergi, vannkraft og vindkraft er avgjørende for å optimalisere sektorens bidrag i klimasammenheng.

På biogassområdet vil teknologiutvikling samt optimal drift og organisering knyttet til produksjon være viktige innsatsområder for å redusere kostnadene og øke lønnsomheten. På dette området bør forskningssamarbeid mellom landbruket og andre sektorer om kunnskaps- og teknologiutvikling vektlegges.

Forskningsinnsatsen rettet mot områdene biovarme, biogass og biodrivstoff, og opptak og lagring av karbon i skog skal videreføres i 2014.

Delmål 4 Økt innovasjon og konkurranseevne

Landbruks- og matforskningen skal støtte opp under en bærekraftig bioøkonomi der de biobaserte næringene og tilhørende industrier står sentralt. Høy forskningsaktivitet er spesielt viktig for å opprettholde og styrke konkurranseevnen i skog- og næringsmiddelindustrien, som baserer sin produksjon på norske landbruksbaserte råvarer. For 2014 vil departementet prioritere forskning for å øke konkurransekraften i næringsmiddelindustrien. I dette arbeidet står den brukerstyrte forskningen sentralt. Forskningsrådet skal samarbeide med Innovasjon Norge, forskningsinstituttene og SIVA om å øke innovasjonsgraden i sektoren. Den næringsrelevante forskningen skal støtte lokale og regionale innovasjonssystemer. I den forbindelse videreføres midlene til *Virkemiddel for regional FoU og innovasjon* i 2014. Det er et mål å øke innsats og resultater fra kommersialisering av forskningsresultater. Forskningsrådet skal legge til rette for en slik utvikling.

Delmål 5 God kunnskapsutvikling for forvaltningen

En målrettet politikktutforming med gode beslutninger for landbruks- og matsektoren krever kontinuerlig tilgang på oppdatert kunnskap. Sentralt i forskning for forvaltningen står regjeringens ansvar for å sikre trygg mat, dyre- og plantehelse, dyrevelferd, miljøhensyn, genetiske ressurser, virkning av økonomisk støtte i forhold til målene for sektoren, landbrukets rolle og bidrag i lokal og regional utvikling og hvordan ulike drivkrefter påvirker utviklingen i landbruket, samt forholdet mellom landbruket og samfunnet for øvrig. For å støtte opp under forvaltningens behov for kunnskap, og som ledd i utvikling av landbrukets verdikjeder, er det behov for økt samfunnsfaglig forskning innenfor departementets prioriterte forskningsområder.

Delmål 6 Høy kvalitet og relevans i forskningen

De landbruks- og matfaglige forskningsmiljøene skal være effektive, levere forskningsresultater av høy kvalitet og relevans, og ha godt omdømme og høy internasjonal konkurransekraft. For å styrke konkurranseevnen i hele verdikjeden for mat, tre, energi og tjenester er det et mål å øke den næringsrelevante forskningen og bidra til at næringslivet styrker sin egen forskningsinnsats og i større grad nyttiggjør seg av forskningsbasert kunnskap. God rekruttering og moderne infrastruktur for forskning er også viktig for å øke kvaliteten.

Delmål 7 Høy internasjonalisering av forskningen

Det er et mål å styrke internasjonalt samarbeid i sektoren. Norges forskningsråd skal sikre at de nasjonale forskningsprogrammene videreutvikler sitt strategiske, tematiske og finansielle samspill inn mot den europeiske forskningsarenaen, og legge grunnlaget for at de landbruks- og matfaglige miljøene styrker sin internasjonale posisjon. Det skal arbeides videre og legges til rette for norsk deltakelse i EUs nye rammeprogram for

forskning og innovasjon, Horisont 2020, ulike ERA- NET og aktuelle fellesprogrammer (JPI). Departementet vil også i 2014 rette innsatsen mot det felleseuropeiske programsamarbeidet JPI- FACCE –*Agriculture, Food security and Climate change*.

Det skal arbeides videre for å legge til rette for et godt nordisk samarbeid. Nordisk komité for jordbruks- og matforskning (NKJ) skal støtte opp under forsknings- og innovasjonssystemene i de nordiske landene som en felles plattform for nordiske initiativ internasjonalt. Det bilaterale forskningssamarbeidet med Nord – Amerika, Kina og India skal videreføres der dette er faglig relevant og hensiktsmessig.

Delmål 8 Effektiv kommunikasjon og formidling

Landbruks- og matforskningen skal følges opp med målrettet formidling slik at ny kunnskap på en rask og effektiv måte når ut til de aktørene som kan ha nytte av den. Instituttene er sentrale i kunnskapsformidlingen. Norsk Landbruksrådgiving og Skogbrukets Kursinstitutt er viktige bindeledd mellom forskningsmiljøene og primærjordbruket/ skogsektoren. Forskningsrådet skal sikre god forskningsformidling og bidra til at resultater fra forskning tas i bruk.

Andre føringer for tildelinger fra Landbruks- og matdepartementet

Departementet legger vekt på å opprettholde og videreutvikle gode kunnskapsklynger for norsk landbruk. Det settes av 3 mill. kroner til miljøene for norsk landbruk og anvendt bioteknologi i Hamarregionen. Midlene skal gi miljøene mulighet til å videreutvikle sin virksomhet som pådrivere for ytterligere verdiskaping og arbeidsplasser innen de biobaserte næringene. Forskningsrådet skal i samråd med Innovasjon Norge og SIVA finne en egnet måte for innretning av disse midlene.

Landbruks- og matdepartementet har satt i verk kompetansehevende tiltak for å styrke de landbruksfaglige miljøene ved Høyskolen i Nord-Trøndelag og Høyskolen i Hedmark. For 2014 settes det av ytterligere 1 mill. kroner til Høyskolen i Nord-Trøndelag. I tillegg til å være kontaktpunkt ovenfor de to høyskolene, ber departementet Forskningsrådet om å bidra til å sikre høy kvalitet og relevans i satsingen, herunder vurdere faglig samarbeid/nettverk mot andre miljøer.

Post 51 Basisbevilgninger til forskningsinstituttene

Landbruks- og matdepartementets midler til basisbevilgninger til forskningsinstituttene skal bidra til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging i instituttene. For å oppnå en rasjonell ressursutnyttelse skal det være et nasjonalt samarbeid og arbeidsdeling mellom de landbruks- og matvitenskapelige forskningsinstitusjonene. Formålet er å styrke instituttene som leverandører av anvendt forskning til næringsliv, forvaltning og samfunnet for øvrig. Forskningsrådet skal gjennom basisbevilgningen bidra til videreutvikling av den forskningsfaglige kvaliteten ved landbruks- og matinstituttene.

Den statlige basisfinansieringen av forskningsinstituttene består av grunnbevilgninger og strategiske bevilgninger. Grunnbevilgningene består av en fast og en resultatbasert

del. For primærnæringsinstituttene skal 2,5 prosent av grunnbevilgningsrammen benyttes til resultatbasert omfordeling i 2014.

Inntil 30 pst. av basisbevilgningen på fordelingsarenaen for primærnæringsinstituttene kan benyttes til strategiske instituttbevilgninger.

3. DIALOG OG PLANLAGTE MØTER

Departementet vil avholde et kontaktmøte våren 2014. Dagsorden vil blant annet være Forskningsrådets årsrapport for 2013, og Forskningsrådets budsjettforslag for 2015. Videre vil det bli avholdt et kontaktmøte primo desember 2014. Temaet for desembermøtet vil blant annet være foreløpig tildelingsbrev og Forskningsrådets innspill til store satsinger for 2015.

Med hilsen

Frøydis Vold (e.f)
ekspedisjonssjef

Kirsti Gustad
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur

Kopi:
Riksrevisjonen
Kunnskapsdepartementet
Klima- og miljøverndepartementet
Nærings- og fiskeridepartementet
Olje- og energidepartementet
Bioforsk
Bygdeforskning
Norsk institutt for landbruksøkonomisk forskning
Norsk institutt for skog og landskap
Veterinærinstituttet
Statens landbruksforvaltning (SLF)

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

13/1456

17.12.2014

Tillegg til tildelingsbrev for 2014 - Norges forskningsråd

Stortinget har i behandlingen av Innst. 110 S (2014-2015) vedtatt å omdisponere 2,0 mill. kroner av bevilgningen over kap. 1137 post 50 for 2014. Omdisponeringen er rettet mot forskning på antibiotikaresistens. Forsking på antibiotikaresistens skal prioriteres av hensyn til god dyrehold og trygg mat for befolkningen.

Landbruks- og matdepartementet viser til vedlagte plan for kunnskapsgenerering utarbeidet av Folkehelseinstituttet, Mattilsynet og Veterinærinstituttet, utarbeidet for Landbruks- og matdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Vi ber om at omdisponeringen sees i sammenheng med denne.

Videre skal bevilgningen sees i sammenheng med føringer i Prop. 1 S (2014- 2015) fra Landbruks- og matdepartementet, samt Innst. 12 S (2014-2015).

Midlene for 2014 utbetales Norges forskningsråd snarlig.

Med hilsen

Kirsti Gustad (e.f.)
avdelingsdirektør

Anine Norgren-Jahnsen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8007 Dep

0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Besøksadresse
Teatergata 9

www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90

Org no.
972 417 874

Avdeling for forskning,
innovasjon og
regionalpolitikk

Saksbehandler
Anine Norgren-
Jahnsen

Vedlegg

Antibiotikaresistens - plan for kunnskapsgenerering

Folkehelseinstituttet, Veterinærinstituttet og Mattilsynet understreker nødvendigheten av å ha en helhetlig tilnærming til kunnskapsgenerering omkring antibiotikaforbruk og -resistens. Dette forslaget til aktiviteter kommer som et svar på ønsket som ble uttrykt i møte med statsrådene i HOD og LMD 2. desember 2014.

Kunnskapshull, utfordringer og tiltak når det gjelder antibiotikaresistens er beskrevet i rapporten fra den tverrsektorielle ekspertgruppen publisert i august 2014. En del av aktivitetene på human-siden er også beskrevet i Folkehelseinstituttets notat for høring til Dokument 8:2 S (2014–2015), samt i forslag til HOD for store satsninger i 2016.

For å kunne oppnå bedre kunnskap om antibiotikaforbruk og –resistens, og være i stand til å vurdere tiltak og effekt av tiltak mot antibiotikaresistens i Norge, foreslår Folkehelseinstituttet, Veterinærinstituttet og Mattilsynet å etablere/videreutvikle en rekke satsingsområder som faller inn under begge departementer. Disse satsingsområdene bør ses på som en helhet i et «en helse»-perspektiv.

Tiltakene faller inn under hovedpunktene bedre utnyttelse av registerdata, forekomst i normalflora og miljø, samt identifisere de mest effektive smitteverntiltakene og konsekvenser av antibiotikaresistens i Norge.

I. Utvide og utvikle registre for helseanalyse og overvåking av antibiotikaforbruk og –resistens

A. Utvide dagens reseptregistre og infeksjonsregistre på humansiden

Dagens reseptregister bør utvikles på flere måter: Innføre diagnosekodeangivelse på hvit resept, tilbakemelding til forskriver, samt raskere analyse og presentasjon. Dagens register for helsetjenesteassosierte infeksjoner skal utvides til å gjelde alle relevante infeksjoner, men det er ikke avsatt midler til implementering.

Den enkelte lege bør ha mulighet til innsyn til egen forskrivning av antibiotika. Det bør også tilbys automatisert sammenlikning med gjennomsnittsforskrivning i allmennpraksis. Dette vil gi forskriver viktig informasjon om hvordan antibiotika forskrives i forhold til retningslinjer, og samtidig gi myndighetene mulighet for å stimulere til optimal og persontilpasset forskrivning av antibiotika f.eks. i henhold til alder, kjønn og komorbiditet.

Det er vist at å overvåke helsetjenesteassosierte infeksjoner er sentralt i arbeidet med å forebygge slike infeksjoner. Helsetjenesteassosierte infeksjoner er en av de vanligste pasientskader og medfører i tillegg økt antibiotikaforbruk. Forebygging av slike infeksjoner anses derfor som en sentral del av arbeidet med å forebygge antibiotikaresistens. Helsedirektoratet har bestemt at alle urinveisinfeksjoner, infeksjoner etter utvalgte kirurgiske inngrep, infeksjoner i intensivavdelinger og alle helsetjenesteassosierte infeksjoner i sykehjem skal overvåkes. I tillegg skal all antibiotikaforbruk i sykehus og sykehjem overvåkes. Dette representerer en svært stor utvidelse av det eksisterende registeret. I dag er det kun kontinuerlig overvåking av infeksjoner etter noen få kirurgiske inngrep. Det er viktig å få etablert denne overvåking for å redusere infeksjonsforekomsten og derigjennom redusere antibiotikaforbruket.

Oppstart: forberedelser, umiddelbart.

Tidsperspektiv for full implementering 2-3 år

B. Kvalitetssikre, validere og bearbeide data i VetReg

Det nyetablerte veterinære legemiddelregisteret (VetReg) samler inn opplysninger om forskrivning og bruk av antimikrobielle midler per dyreart, per dyrehold og per veterinærpraksis. Før data i VetReg kan brukes må imidlertid kvaliteten og validiteten undersøkes, samt at data må bearbeides for å kunne brukes til å identifisere og kvantifisere risikofaktorer for utvikling og spredning av antibiotikaresistens i dyrepopulasjoner. Det anbefales at dette arbeidet startes umiddelbart. Data fra VetReg vil være viktig for bl.a. å evaluere effekten av terapianbefalinger, og vil også kunne identifisere veterinærer som eventuelt foreskriver antibiotika som ikke er i tråd med anbefalingene. Dette kan benyttes i forbindelse med tilsyn, men vil også kunne bevisstgjøre veterinærene og virke holdningsskapende om egen medisinforeskrivning. I tillegg trengs data fra VetReg for å kunne rapportere om forbruk av antibiotika på dyreartsnivå, noe som fra 2014 etterspørres av European Surveillance of Veterinary Antimicrobials (ESVAC) på oppdrag fra EU-Kommisjonen. VetReg vil også kunne danne basis for studier der en ser på utvikling av resistens koblet mot forbruksdata og besetningsstruktur, f.eks. forbruk i store/små besetninger og resistensutvikling i disse.

Oppstart: forberedelser, umiddelbart

Tidsperspektiv for full implementering: 2-3 år

C. Etablere mikrobiologiske «sanntidsdatabaser»

Det anbefales sanntidsanalyser av mikrobiologiske prøvesvar som sendes fra landets humanmedisinske mikrobiologiske laboratorier til rekvirerende leger via Norsk Helsenett. En slik nasjonal mikrobiologidatabase er i funksjon i Danmark (<http://miba.ssi.dk/Om%20MiBa/Formaal.aspx>). Arbeidet krever implementering av laboratoriesvar på standardisert format, samt utarbeidelse og implementering av Norsk laboratoriekodeverk i elektroniske meldinger. Helseanalysen og presentasjon av data fra en slik database kan: Redusere unødvendig antibiotikaforbruk ved rask informasjon om den aktuelle infeksjonsepidemiologiske situasjon (hvilke smittestoffer og resistensmekanismer som til enhver tid sirkulerer i befolkningen); Bidra til å detektere utbrudd med antibiotikaresistente mikrober nasjonalt, regionalt og lokalt (institusjon, kommune); Gi bedre oversikt over infeksjonsdiagnostikk for den enkelte pasient, som vil kunne sikre mer korrekt antibiotikaforbruk og redusert bruk av infeksjonsdiagnostikk. På litt lengre sikt er det også behov for å koble slike laboratorie- og forskrivningsregistre på personnivå (ikke innbefattet videre her).

Oppstart: forberedelser, umiddelbart

Tidsperspektiv for full implementering: 2-3 år.

Det bør også etableres tilsvarende database/register for utvalgte resistensformer hos dyr og på matområdet. Dette kan gjøres ved at Veterinærinstituttet øker andelen av sykdomsfremkallende mikrober som resistenstestes, samt eventuelt utvider panelet av antibiotika som det undersøkes for. Dette vil både gi et mer komplett øyeblikksbilde og et bedre bilde av utviklingen av resistens over tid. I tillegg vil det gi grunnlag for å sikre mer korrekt antibiotikaforbruk. Etter hvert som private aktører innen bakteriologiske analyser har blitt mer vanlig, er det imidlertid, særlig for sports- og familiedyr, vanskelig å ha en nasjonal oversikt over den epidemiologiske situasjonen på resistensfronten. Det anbefales derfor å gjøre enkelte viktige resistensformer hos dyr og i mat meldepliktige. Det foreslås også en samtidig plikt til innsending av isolater/parprøve til NRL for antibiotikaresistens hos dyr og i mat for slik å kunne sammenlikne agens for å identifisere utbrudd og nye trender.

Oppstart: forberedelser, umiddelbart.

Tidsperspektiv for full implementering: 2-3 år.

II. Fremskaffe kunnskap om reservoar for antibiotikaresistens, effekt av tiltak mot spredning av resistente bakterier, samt menneskelige og økonomiske konsekvenser av sykdom forårsaket av resistente bakterier

A. Kartlegge antibiotikaresistens hos mikrober i normalflora hos mennesker og dyr, samt i mat, fôr og miljø

For å få et helhetlig bilde av reservoarer for resistente bakterier i Norge og få en bedre forståelse av utbredelse og risikofaktorer, anbefaler vi at kartlegging av antibiotikaresistens hos mikrober i normalflora utvides både for mennesker og dyr, samt i mat, fôr og miljø (inkludert biofilm). Slike undersøkelser bør være representative for populasjoner (nasjonale fremfor lokale), og prioriteringen av hvilke prøver som skal tas bør være basert på hvor man mener at risikoen for spredning er størst. Overvåkingen bør være koordinert mellom human- og veterinærsiden.

Gjennom Mattilsynets overvåkningsprogram NORM-VET har Veterinærinstituttet siden år 2000 undersøkt friske produksjonsdyr for forekomst av resistente bakterier. Folkehelseinstituttet har nylig startet undersøkelser av forekomst av antibiotikaresistente bakterier i normalfloraen hos friske mennesker. Kunnskapen om forekomst av antibiotikaresistente bakterier hos friske individer er likevel svært begrenset. Slike undersøkelser må gjøres systematisk, og det anbefales at det undersøkes langt flere prøver fra de ulike kategoriene enn det gjøres i dag.

Det er viktig å avdekke genetiske mekanismer som kan bidra til forståelse av spredningspotensialet for resistente bakterier hos mennesker, dyr og i miljø. Databaser med sekvenser for de ulike resistensgenene kan bygges opp for rask identifisering av kjente mekanismer, noe som vil bidra til å avdekke smittekilder, samt generere kunnskap for rådgivning og forebyggende tiltak.

Det siste året har det blitt vist at det er en høy forekomst av kinolonresistente *E. coli* hos fjørfe til tross for at det brukes lite kinoloner i disse produksjonene. Det er behov for å undersøke hele kjeden i de ulike fjørfeproduksjonene nærmere for å se mer på hvor dette kommer fra. Det vil være ønskelig å sjekke importdyr, foreldredyrflokker og bruksflokker» (slaktekylling og verpehøns). Det samme er aktuelt for kalkunproduksjonen. Også spesielle produksjoner / nisjeproduksjoner, som f.eks. produksjon av and eller økologisk produksjon, bør undersøkes for å se om de har et annet resistensbilde (i.e. av ESBL-produserende og kinolonresistente *E. coli*) enn konvensjonell produksjon. Dette siste vil også kunne imøtekomme spørsmål rundt bruken av narasin og en eventuell sammenheng med forekomst av kinolonresistente *E. coli* og/eller ESBL-produserende *E. coli*. Det anbefales også å gjøre studier som ser på mulighetene for en narasinfri produksjon av kylling, kombinert med resistensundersøkelser for å se om en endring i narasinforbruket har noe å si for forekomsten av resistente bakterier.

Veterinærinstituttet og Folkehelseinstituttet har igangsatt undersøkelser av betydningen av resistente bakterier hos fjørfe (dvs. ESBL-produserende og kinolonresistente *E. coli*) for forekomst hos mennesker. Vi anbefaler å utvide disse for å generere kunnskap på nasjonalt nivå.

Det har de siste årene vært en økning i funn av resistente bakterier hos kjæledyr, noe som også kom fram i siste NORM-VET rapport. Antibiotika som normalt kun brukes til mennesker blir også i en viss grad brukt til kjæledyr. Kjæledyr lever dessuten tett på mennesker, noe som igjen legger til rette for overføring/spredning av resistens mellom kjæledyr og mennesker (begge veier). Det anbefales å undersøke denne populasjonen mer regelmessig enn det som har vært gjort tidligere. Dette gjelder

både kliniske isolater (som også er omtalt over) og prøver fra normalflora. Det må vurderes om også mennesker i kontakt med slike dyr bør undersøkes.

Tidsperspektiv: 1-3 år; noen av problemstillingene over kan imøtekommes i løpet av første året (eksempelvis sjekke deler av fjørfekjeden for forekomst av kinolonresistente *E. coli*), noen vil ta lengre tid (eksempelvis betydningen av resistente bakterier hos fjørfe for forekomst hos mennesker og mulighetene for en narasinfri produksjon av kylling).

B. Identifisere tiltak for forebygging og eliminering av resistente bakterier

Det bør gjennomføres studier for å identifisere og evaluere effekten av tiltak som kan forebygge spredning og eliminere antibiotikaresistens i ulike miljø (inkludert biofilm), dyrebestander og mennesker. Forebygging av infeksjoner er viktig for å redusere behovet for antibiotika og dermed et bidrag for å forebygge antibiotikaresistens. Flere infeksjonsforebyggende tiltak er identifisert og kjent, men etterlevelsen av mange av disse er likevel forholdsvis lav. Eksempler er influensavaksinering av eldre og helsearbeidere, riktig bruk av antibiotikaproylakse og håndhygiene. Det er behov for mer kunnskap om forhold som kan bidra til å stimulere etterlevelsen av slike tiltak i Norge. Særlig vil det være hensiktsmessig å evaluere dagens tiltak i helsetjenesten (som screening, isolering og utbruddshåndtering), samt identifisere og evaluere nye tiltak i husdyrproduksjonen. Folkehelseinstituttet er en sentral aktør i forhold til studier på tiltak i helsetjenesten og i befolkningen. Veterinærinstituttet vil kunne planlegge kontrollerte og randomiserte studier, hvor man studerer mekanismer og effekt av tiltak for å forebygge/påvirke bærerskap og persistens av resistente bakterier i human og dyrepopulasjonen. Andre aktører må involveres med tanke på andre reservoar slik som miljø.

C. Generere kunnskap om konsekvenser av sykdom forårsaket av resistente bakterier

Antibiotikaresistens medfører store samfunnsmessige utgifter og gir økt lidelse for store pasientgrupper. Det er behov for mer kunnskap om risiko for sykdom og død knyttet til antibiotikaresistens i Norge. Våren 2012 ble det gjort en samfunnsøkonomis analyse av kostnadene av LA-MRSA hos svin. Det er behov for å kvalitetssikre og videreutvikle spredningsmodellene som ligger til grunn for analysen. Samtidig er det behov for å utvikle flere modeller for spredning av ulike resistente bakterier og studere konsekvensene av spredning, i form av sykdom, død og økonomiske kostnader.

Oppstart: Igangsatt

Tidsperspektiv for full implementering: 1-3 år

Ressursbehov

Det anbefales at en langsiktig plan legges for forutsigbar ressurstilgang i etableringsperioden 2015-2017 samt oppfølging og drift av etablerte aktiviteter i tiden deretter. I tabellen under signaliserer vi ressursbehov for en etableringsperiode 2015-2017. Videre drift vil i hovedsak bestå av lønnsmidler for tilsatte personer og direkte kostnader til laboratorieanalyser, samt vedlikehold av IT-programmer og teknisk utstyr.

Tiltakspunkt	Aktivitet	Kostnader FHI (i mill kr)			Kostnader VI (i mill kr)		
		2015	2016	2017	2015	2016	2017
I.A	Utbedre registre	2	2	2			
I.B	Vet.Reg				1*	1*	1*
I.C	Mikrobiologiske sanntidsdatabaser	1	5	5	2	3	3
II.A	Forekomst normalflora	4	4	4	3*	5*	5*
II.B	Forebygging og eliminering	1	2	2	1	2	3
II.C	Konsekvenser	1	3	2	1	2	2
TOTAL		9	16	15	8	13	14

*Dette vil utløse behov for allokering av ressurser også hos Mattilsynet. Når det gjelder VetReg er Mattilsynets ressursbehov især knyttet til rapporteringsverktøy.

DET KONGELIGE
MILJØVERNDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO

Deres ref

Vår ref
13/2050

Dato
20.12.2013

Statsbudsjettet 2014 – Tildelingsbrev under kap. 1410 Miljøforskning og miljøovervåking, fra Miljøverndepartementet til Norges forskningsråd.

Innholdsfortegnelse

1.	ORIENTERING OM BUDSJETTET FOR 2014	2
1.1	Struktur	2
1.2	Bevilgning	3
1.3	Fordeling og presisjon	3
1.4	Nærmere om kap. 1410 post 51 Forskningsprogrammer m.m.	4
2.	MÅL OG STYRINGSOPPLEGG FOR 2014	5
2.1	Styringsopplegg	5
2.2	Miljømyndighetenes overordnede strategier og prioriteringer	5
2.3	Målene i forskningspolitikken	6
2.4	Virksomhetsmål for Norges forskningsråd	6
2.5	Øvrige krav til virksomheten	11
3.	DIALOG OG PLANLAGTE MØTER	11

1. ORIENTERING OM BUDSJETTET FOR 2014

1.1 Struktur

Miljøpolitikken er delt inn i 11 resultatområder. Over halvparten av resultatområdene er basert på en økosystemtilnærming. Tidligere virkemiddelbaserte resultatområder som ”Internasjonalt samarbeid” og ”Andre virkemidler” er løftet ut av resultatområdestrukturen og framgår som tverrgående innsatsområder i Miljøverndepartementets budsjettproposisjon for 2014. Resultatområdene er:

1. Levende hav og kyst
2. Livskraftige elver og innsjøer
3. Frodige våtmarker
4. Mangfoldige skoger
5. Storslått fjellandskap
6. Verdifulle kulturminner og kulturlandskap
7. Godt bymiljø
8. Aktivt friluftsliv
9. Giftfritt miljø
10. Ren luft
11. Stabilt klima

I tabellen under ligger en grovfordeling av midlene på resultatområdene. Vi ønsker dialog med Forskningsrådet frem mot endelig tildelingsbrev for å optimalisere fordelingen av midler.

1.2 Bevilgning

For 2014 stiller departementet følgende beløp til rådighet for Norges forskningsråd (i 1000 kr):

Kap./post	Kapittel- og postnavn	Tildeling
1410.50	Basisbevilgninger til miljøinstituttene	163 338
1410.51	Forskningsprogrammer m.m. Fordelt på resultatområder: Res.omr. 1 og ”Levende hav og kyst” og Res.omr. 2 ”Livskraftige elver og sjøer” 30 500 Res.omr. 3 ”Frodige våtmarker”, res.omr. 4 ”Mangfoldige skoger”, res.omr. 5 ”Storslått fjellandskap”, og res.omr. 6 ”Verdifulle kulturminner og kulturlandskap (kulturlandskapsdelen) 19 500 Res.omr. 6 ”Verdifulle kulturminner og kulturlandskap” (kulturminnedelen) 10 850 Res.omr. 8 ”Aktivt friluftsliv” 1 000 Res.omr. 9 ”Giftfritt miljø” 15 950 Res.omr. 10 ”Ren luft” 7 100 Res.omr. 11 ”Stabilt klima” 83 750 Internasjonalt samarbeid og tverrgående virkemidler 30 818	199 468
1410.53	Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning	6 794
	Totalt	369 600

Midlene overføres månedlig med 30,8 mill. kroner til konto nummer 8276 01 00168.

1.3 Nærmere om fordeling av midler

Midler over kap 1410. 50 ”Basisbevilgninger til miljøinstituttene” omfatter grunnbevilgningen til fordelingsarena for miljøinstituttene, som inkluderer:

- CICERO – Senter for klimaforskning
- Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR)
- Norsk institutt for kulturminneforskning (NIKU)
- Norsk institutt for luftforskning (NILU)
- Norsk institutt for naturforskning (NINA)
- Norsk institutt for vannforskning (NIVA)
- Transportøkonomisk institutt (TØI)
- Nansensenteret (NERSC – Nansen Environmental and Remote Sensing Center)

Midlene omfatter også strategiske instituttsatsinger (SISer) til CICERO, NIKU, NILU, NINA, NIVA, Nansensenteret, og Bioforsk Jord og miljø. (Bioforsk tilhører fordelingsarena for primærnæringsinstitutter hvor Landbruks- og matdepartementet har finansieringsansvaret for grunnbevilgningen) Vi viser ellers til delmål 2.4 om at SIS-ordningen skal utgjøre inntil 40% av basisbevilgningen.

Midler over kap 1410.53 "Tilskudd til internasjonal miljøvernforskning" skal dekke norsk medlemskap i "International Institute for Applied System Analysis", (IIASA). Instituttet står bl.a. sentralt i utarbeiding av modellgrunnlaget for internasjonale avtaler om reduksjoner av utslipp til luft. Instituttet har videre stor betydning som møteplass for forskere fra Øst- og Vest-Europa. Den samlede kontingenten, som dekkes av Kunnskapsdepartementet og Miljøverndepartementet, overføres Forskningsrådet som ivaretar det norske medlemskapet.

1.4 Nærmere om kap. 1410 post 51 Forskningsprogrammer m.m.

Følgende generelle føringer gjelder for bevilgningen på kap. 1410 post 51 i 2014:

- Miljøverndepartementet forutsetter at Forskningsrådet ivaretar sitt selvstendige ansvar for å stimulere alle departementer og sektorer til å gjennomføre forskning på miljøeffekter av egen sektors virksomhet, herunder nødvendig forskning for å gjennomføre avbøtende tiltak.
- Forskningsrådet skal medvirke til at offentlig finansierte miljødata deponeres i relevante og tilgjengelige databaser uavhengig av innsamlingsformål, og gjøres tilgjengelig for forskjellig type brukere.
- Vi viser videre til dokumentet Miljøforvaltningens prioriterte forskningsbehov 2010-2015.
- Det skal sikres et godt samspill mellom nasjonale og internasjonale programmer
 - Relevante nasjonale programmer bør vurdere bruk av bl.a. stimuleringsmidler, posisjoneringmidler for å øke deltakelsen i Eus rammeprogram.
 - Det skal tilrettelegges for godt samarbeid mellom nasjonale programmer og relevante felleseuropeiske forskningsprogrammer (JPIer). Det kan være samarbeid om felles utlysninger, men også annet samarbeid.
- Dersom Forskningsrådet ønsker å foreta vesentlige endringer i forhold til spesifiseringene i tildelingsbrevet, må dette tas opp med departementet på forhånd. Ved terminering av forskningsprogrammer skal Forskningsrådet utarbeide skriftlige tilbakemeldinger til departementet med råd om videreføringen av aktivitetene, og beskrivelse av hvordan departementet vil bli involvert i prosessen med dette.

Nye føringer knyttet til økningen i bevilgningen for 2014:

- Klimaforskningen er styrket med 12 mill. kroner. Det er behov for mer kunnskap for å støtte oppunder målene i klimapolitikken og hvilke virkemidler som best kan bidra til klimavennlig omstilling, jf Meld. St. 21 (2011-2012) Norsk klimapolitikk. Det er behov for mer detaljerte regionale klimaframskrivninger, konsekvenser av klimaendringer for natur og samfunn, og utvikling av mer spesialiserte klimatjenester som grunnlag for samfunnets tilpasning til klimaendringene. Det er behov for å utvikle kunnskap for at Norge på sikt skal bli et lavutslippssamfunn. Økosystemtjenester, karbonkretsløpet og kortlevde klimadrivere er andre prioriterte temaer.

Både det nasjonale klimaforskningsprogrammet og det felles europeiske forskningsprogrammet på klima (Joint Programming Initiative – JPI-Climate) skal styrkes med disse midler.

- Forskning på helse- og miljøfarlige kjemikalier er styrket med 4,75 mill. kr for å få kunnskap til å redusere spredning av miljøgifter.
- Forskning på kulturminner og kulturmiljø er økt med 2,5 mill. kroner for å styrke kunnskapsgrunnlaget for forvaltning av kulturminner og kulturmiljøer. Forskning på dette området skal være med på å skaffe frem gode styringsdata og danne grunnlag for målrettet bruk av tilgjengelige virkemidler.
- Innsatsen mot de felles europeiske forskningsprogrammene (Joint Programming Initiatives – JPI) på områdene vannforvaltning og kulturminner er styrket med 3,47 mill. kroner. Midlene skal gå til administrative utgifter og forskningsaktiviteter.
- Midlene til Antarktiskforskning skal sees i sammenheng med tildelingen av NARE-midlene (Norwegian Antarctic Research) over Norsk Polarinstituttets budsjett der Norges forskningsråd har påtatt seg utlysning, søknadsmottak og faglig vurdering i forbindelse med søknadsbehandlingen. Dokumentet ”Miljøverndepartementets prioriterte forskningsbehov 2010 – 2015” gir føringer mht faglige prioriteringer.

Innretningen på bruken av de økte bevilgningene forutsettes fastlagt i nært samarbeid med Miljøverndepartementet. Midlene skal brukes til å finansiere forskningsprogrammer, internasjonaliseringsarbeid, fagevalueringer og strategi- og informasjonsarbeid.

2. MÅL OG STYRINGSOPPLEGG FOR 2014

2.1 Styringsopplegg

Tildelingsbrevet redegjør for styringsopplegget for 2014, jmf. felles mål- og resultatstyringsmodell som skal ligge til grunn for departementenes prioritering av både faglige og økonomiske mål.

Når det gjelder mål og resultatstyring av den overordnede miljøforskningen og rapporteringen på denne, vises det til KDs tildelingsbrev, fellesdelen.

2.2 Miljømyndighetenes overordnede strategier og prioriteringer

Prioriteringene i miljøpolitikken for 2014 og føringene for framskaffelse av bedre kunnskapsgrunnlag, herunder forskning, framgår av Prop. 1 S (2013-2014). I tillegg gir Regjeringserklæringen og tilleggsproposisjonen og dokumentet ”Miljøvernforvaltningens prioriterte forskningsbehov 2010-2015” viktige føringer for forskning på miljøområdet.

2.3 Målene i forskningspolitikken

Gjennom Meld.St. 18 (2012-2013) Lange linjer – kunnskap gir muligheter er det videreført ni forskningspolitiske mål. Fem av disse er strategiske og er rettet mot ulike utfordringer som samfunnet står overfor og som forskningen skal bidra til å møte. Fire av målene er tverrgående og er rettet mot forskningssystemet. Stortinget har gitt sin tilslutning til disse målene. Miljøverndepartementet vil spesielt trekke frem målene med at norsk forskningspolitikk skal bidra til:

- å løse lokale og globale utfordringer med særlig vekt på miljø-, klima-, hav-, matsikkerhet- og energiforskning
- næringsrelevant forskning innen områdene mat, marin, maritim, reiseliv, energi, miljø, bioteknologi, IKT og nye materialer/nanoteknologi.
- Effektiv utnyttelse av resultater og ressurser

Forskningsrådet skal medvirke til at sektorenes ansvar for forskning på miljøeffekter av sektorens egne aktiviteter blir godt ivaretatt. Dette inkluderer at det sikres et godt kunnskapsgrunnlag om miljøeffekter av all næringsvirksomhet og drift, inkludert forskning på miljøeffekter av næringsdrift basert på levende ressurser.

2.4 Virksomhetsmål for Norges forskningsråd

Norges forskningsråd er det viktigste organet for å realisere de overordnede målene i forskningspolitikken. Forskningsrådet har en sentral rådgivningsrolle og har i tillegg en viktig møteplassfunksjon.

Overordnet mål

Forskningsrådet skal bidra til at Norge utvikler seg som kunnskapssamfunn. Norge skal være blant de fremste samfunn når det gjelder å utvikle, dele og ta i bruk ny kunnskap. Forskningen skal fremskaffe kunnskap som kan øke verdiskaping og velferd, svare på samfunnsutfordringene og utvide grensene for vår erkjennelse.

Det overordnede målet er operasjonalisert i tre mål, med tilhørende delmål, for departementenes tildelinger til Norges forskningsråd. MD forholder seg kun til de delmål som er relevante for departementet.

Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet

Delmål 1.5: Styrke forskning i tråd med sektorenes og forvaltningens kunnskapsbehov.

- Forskningsrådet skal legge prinsippet om sektorintegreert miljøansvar til grunn for sin virksomhet. Det vil si at Forskningsrådet skal bidra til at miljøhensyn ivaretas i sine ulike virkemidler, inkludert de ulike forskningsprogrammer, og til at ulike sektorers miljøpåvirkninger og tiltak sees i sammenheng.
- Forskningsrådet skal følge prioriteringer i dokumentet med miljøforvaltningens forskningsbehov for perioden 2010 – 2015 og bidra til å sikre samarbeid og

ansvarsdeling mellom departementer.

- Forskningsrådet skal sikre god forankring av forskning knyttet til klima, ivaretagelse av naturens mangfold, kulturminner og miljøgifter.
- Forskningsrådet skal ha en sentral rolle i arbeidet med opptrapping av klimaforskningen.
- Forskningsrådet skal fortsatt legge til rette for at miljøteknologi blir en integrert del av den innovasjonsrettede forskning bl.a. for å møte de store globale utfordringene knyttet til klima og miljø, samt arbeidet med utvikling av grønn økonomi, jf. EUs Europa 2020 og internasjonalt samarbeid på feltet.

Andre føringer og spesifiseringer for bevilgningen på kap. 1410 post 51 i 2014:

Resultatområdene 1 – 6 "Levende hav og kyst", "Livskraftige elver og innsjøer", "Frodige våtmarker", "Mangfoldige skoger", "Storslått fjellandskap" og "Verdifulle kulturminner og kulturlandskap (kulturlandskapsdelen)":

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning som er nødvendig for oppfølging av naturmangfoldloven.
- Forskningsrådet skal bidra til å sette norsk naturmangfoldsforskning i et internasjonalt perspektiv.
- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning som er nødvendig for oppfølging av vannforskriften.
- Forskningsrådet skal legge til rette for forskning som er nødvendig for helhetlig havforvaltning.

Budsjettmessige føringer:

- Forskning på sammenhengen mellom tilførsler og effekter av forurensing i ferskvann og marine økosystemer og om hvordan tilførsler av miljøgifter og næringssalter virker sammen med klimaendringer skal videreføres på minst samme nivå som i tidligere år.
- Ved nye utlysninger skal forskning knyttet til forsuring av havet, herunder forskning på samvirkende effekter av forsuring, klimaendringer og miljøgifter, styrkes.
- Ved nye utlysninger skal forskning knyttet til klassifisering av kystvann styrkes.
- Forskning om klima og naturmangfold skal videreføres på samme nivå som tidligere år, både effekter av klimaendringer og økosystemenes bidrag til forebygging av klimaendringer.
- Forskning på villaks og rovvilt skal gjennomføres på minst samme nivå som tidligere år. På rovvilt skal forskningen på forebyggende tiltak prioriteres, og for villaks miljøforbedrende tiltak.
- Forskning på langsiktige miljøeffekter av fremmede organismer, skal videreføres på minst samme nivå som tidligere år.

Resultatområde 6 "Verdifulle kulturminner og kulturlandskap" (kulturminnedelen):

Generelle føringer:

- Det skal fremskaffes kunnskap om hvordan oppnå verdiskaping i bred forstand gjennom å ta kulturarven aktivt i bruk for stedsutvikling av attraktive lokalsamfunn, og som grunnlag for næringsutvikling .
- Forskning på kulturminner må også sees i et klimaperspektiv.

Budsjettmessige føringer:

- Den styrkede bevilgningen på 2,5 mill kroner under Miljø 2015 skal benyttes til nasjonal forskning knyttet til kunnskap for å støtte opp under målene i kulturminnepolitikken og for kunnskap om hvilke virkemidler som best og mest målrettet kan bidra til å sikre at kulturminner og kulturmiljøer blir tatt i bruk og tatt vare på i et langsiktig perspektiv.

Resultatområde 7. "Godt bymiljø"

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal bidra til kunnskap om tiltak og virkemidler som bidrar til at storbyområdene skal nå mål om at persontransportveksten skal tas med kollektiv, sykkel og gange.
- Forskningsrådet skal fremskaffe kunnskap om hvordan byområdene kan omstille seg til lavutslippssamfunnet slik at man oppnår redusert transportbehov, bedre luftkvalitet og klimavennlige løsninger, herunder tilpasning til klimaendringer.

Resultatområde 9. "Gifffritt miljø":

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal bidra til kunnskap for å kunne identifisere nye miljøgifter, samt få bedre kunnskap om risikobildet for andre helse- og miljøfarlige kjemikalier. Det er også viktig å se på transport og spredning av miljøgifter, og betydningen av ulike kilder og tilførselsveier for de nivåene som observeres i miljøet.

Budsjettmessige føringer:

- Bevilgningen til miljøgiftforskning er økt med 4,75 mill kroner. Ved nye utlysninger skal forskning på "nye" persistente, bioakkumulerende og toksiske stoffer prioriteres, likeledes forskning på stoffer som har hormonforstyrrende effekter og forskning på mulig helse- og miljøeffekter ved bruk av nanomaterialer. Avfallsforskning skal videreføres med 1 mill. kroner.

Resultatområde 10 "Ren luft":

Generell føring:

- Forskningsrådet skal bidra til å øke kunnskapen om grense-overskridende og lokal luftforurensning, særlig knyttet til hvilken betydning økt bruk av biodrivstoff vil kunne få på luftkvalitet og helse.
- Forskningsrådet skal bidra til å øke kunnskap om mulige tiltak for å redusere NO₂-nivå i byområder
- Forskningsrådet skal bidra til å bedre kunnskapen om de reelle utslippene fra vedfyring.
- Forskningsrådet skal bidra til kunnskap for å kunne iverksette kostnadseffektive virkemidler og tiltak for å redusere vegtrafikkstøy ved kilden. Her under er det behov for økt kunnskap om sammenhengen mellom eksponering av ulike støynivåer og folks helse og når støy utløser sykdom.

Resultatområde 11. "Stabilt klima":

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal innrette forskningsinnsatsen i det nye store programmet for klimaforskningen og andre relevante forskningsprogrammer for å støtte opp under sentrale mål om å bidra til en overgang til lavutslippssamfunnet. Forskning som støtter opp om overgangen til lavutslippssamfunnet og om å skape og sikre "grønne" arbeidsplasser skal prioriteres.
- Forskningsrådet skal også innrette forskningsinnsatsen mot hva som kan gjøre Norge mindre sårbar for klimaendringene. Det er behov for økt kunnskap om økonomiske konsekvenser av klimaendringene, samt kost-nyttevurderinger ved tilpasning til klimaendringene.
- Forskningsrådet skal fremskaffe kunnskap om hvilke virkemidler som mest effektivt kan bidra til reduserte utslipp av klimagasser fra transportsektoren. Der det er mulig bør kunnskapen bygge på erfaringer fra virkemiddelbruken fram til i dag, og hva som kjennetegner virkemidler med god effekt.
- Forskningsrådet skal fremme kunnskap om sammenhengen mellom klima og kritiske økosystemtjenester knyttet til matproduksjon og vannforsyning. Det er videre behov for kunnskap om økosystemers betydning i forhold til vannregulering, herunder flom, overvann, skred og erosjon.
- Forskningsrådet skal fremme kunnskap om samspillet mellom klimapolitikken og andre viktige samfunns mål, samt utvikling av metodikk og verktøy som kan bidra til å belyse slike sammenhenger. Det er også ønskelig med en systematisk tilnærming til effekten av klimavirkemidler og -tiltak.
- Forskningsrådet skal fremskaffe kunnskap for å forbedre modeller og minske usikkerheten i klimaeffekten av aerosoler. Dette gjelder spesielt indirekte effekter, minske usikkerheter i metodikk og data. Det bør dessuten forskes videre på en rekke problemstillinger knyttet til svart karbon i atmosfæren.
- Forskningsrådet skal styrke arbeidet med å frembringe ny kunnskap om

kortlivede klimadrivere.

Budsjettmessige føringer:

- Forskningsrådet skal søke å støtte oppunder utviklingen av klimatjenester. I 2014 skal minst 5 millioner kroner avsettes til en målrettet forskningsbasert utvikling av klimatjenester i Norge. Arbeidet med regional nedskalering av klimaframskrivninger er et viktig grunnlag for lokale klimaframskrivninger og skal styrkes.

”Internasjonalt samarbeid og tverrgående virkemidler”:

Generelle føringer:

- Forskningsrådet skal legge til rette for økt kunnskap om klima og miljø i nord- og polarområdene, som grunnlag for forvaltning, klimatilpasning og samfunnsplanlegging i nord.
- Forskningsrådet skal sikre et samarbeid om bruk av forskningsinfrastruktur og internasjonalt forskningssamarbeid i Ny Ålesund, både relatert til nordområdesatsing og relatert til klimaforskning.
- Forskningsrådet skal legge til rette for utvikling og videreutvikling av metoder og prosjekter for å synliggjøre hvilke verdier og nytte miljøressursene representerer, herunder det økonomiske tapet ved ikke å bevare miljøet.
- Forskningsrådet skal bidra til forskning knyttet til utvikling av grønn økonomi og virkemidler for å stimulere en slik utvikling i tråd med det arbeidet som gjøres internasjonalt gjennom OECD, UNEP, Verdensbanken mfl (Green Growth Knowledge Plattform).
- Forskningsrådet skal bidra til å belyse hvordan nordisk miljøsamarbeid bidrar til å påvirke utvikling av miljøregelverket i EU og arbeidet med globale miljøkonvensjoner.
- Forskningen skal bidra til målsettinger, strategier og tiltak for nasjonal samordning av miljødata.

Budsjettmessige føringer:

- Forskning om mekanismene bak forbruk og om forholdet mellom holdningsdannelse, holdning og handling under ulike betingelser, samt kunnskap om hvilke vilkår miljøvennlige produkter har sett i forhold til andre produkter skal videreføres på minst samme nivå som i 2013.
- Merutgiftene for oppfølging av arbeidet med de felleseuropeiske forskningsprogrammer (Joint Programming Initiatives, JPIs) som Miljøverndepartementet har tatt oppfølgingsansvaret for sammen med Forskningsrådet skal styrkes.

Mål 2: God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet.

Delmål 2.4: Ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene

Departementet tildeler 163,338 millioner kroner til basisbevilgninger til institutter på miljøinstituttarenaen. Dette inkluderer midler til strategiske instituttprogrammer ved Bioforsk Jord og miljø som skal videreføres på omtrent samme nivå som i 2013. I 2013 skal 5 % av grunnbevilgningen bli omfordelt etter resultatindikatorer.

Ny ordning med strategiske instituttsatsinger (SISer) skal utgjøre inntil 40 % av basisbevilgningen.

2.5 Øvrige krav til virksomheten

Når det gjelder felles føringer til Forskningsrådet, vises det til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev, kap. 4-9.

3. DIALOG OG PLANLAGTE MØTER

Departementet vil avholde et styringsdialogmøte våren 2014 for å diskutere årsrapport 2013, Forskningsrådets vedtatte budsjett 2014, samt Forskningsrådets budsjettforslag for 2015. Det vil videre bli avholdt et styringsdialogmøte på høsten. Departementet vil komme tilbake til dagsorden og dato for møtene på et senere tidspunkt.

Med hilsen

Lene Lyngby (e.f.)
ekspedisjonssjef

Odd Frøyen
avdelingsdirektør

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur.

Kopi til:

Riksrevisjonen
Kunnskapsdepartementet
Landbruks- og
matdepartementet
Fiskeri- og kystdepartementet
Nærings- og
handelsdepartementet
Olje- og energidepartementet

Riksrevisjonen
Kommunal- og
regionaldepartementet
Helse- og
omsorgsdepartementet
Samferdselsdepartementet
Utenriksdepartementet
Finansdepartementet
Miljødirektoratet
Riksantikvaren
Norsk polarinstitutt
Statens strålevern
CICERO Senter for
klimaforskning
Norsk institutt for luftforskning
Norsk Institutt for
naturforskning
Norsk institutt for
kulturminneforskning
Norsk institutt for
vannforskning
Bioforsk
Transportøkonomisk institutt
Nansen environmental and
remote sensing center
Norsk institutt for by- og
regionforskning
Miljøverndirektoratet, Riksantikvaren, Norsk polarinstitutt, Statens strålevern
KD, LMD, FKD, NHD, OED, KRD, HOD, SD, DU, FIN
CICERO, NIBR, NILU, NINA, NIKU, NIVA, Bioforsk, TØI, Nansen senteret

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Pb 2700 St Hanshaugen
Stensberggata 26
0131 OSLO

Deres ref

Vår ref
14/1146-4

Dato
19.02.14

Norges forskningsråd – tildelingsbrev 2014

1. INNLEDNING

Nærings- og fiskeridepartementet legger med dette frem tildelingsbrev til Norges forskningsråd (Forskningsrådet) for 2014. I tildelingsbrevet legges premissene for overordnede mål, strategiske føringer og satsningsområder for Forskningsrådet i 2014. Det beskrives hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå.

2. OVERSIKT OVER BEVILGNINGER STILT TIL DISPOSISJON FOR 2014

Tildelingsbrevet utfyller de føringer og mål som ligger i Prop.1 S (2013-2014) fra Nærings- og handelsdepartementet og fra Fiskeri- og kystdepartementet, og Prop. 1 S (2013-2014) Tillegg nr. 1. Stortinget behandlet Innst. 12 S (2013–2014) fra Kirke-, utdannings- og forskningskomiteen 12. desember 2013 og gjorde vedtak i samsvar med innstillingen vedrørende bevilgningen til Norges forskningsråd over Fiskeri- og kystdepartementets og Nærings- og handelsdepartementets budsjett.

Kapittel- og postnummer er endret som følge av endringene i departementsstruktur fra 2014. 2014 økes bevilgningene til Forskningsrådet med 109,1 mill. kroner over Nærings- og handelsdepartementets budsjett samt med 36,54 mill. kroner fra Fiskeri- og kystdepartementets budsjett. Totalt øker bevilgningene over Nærings- og fiskeridepartementets med 145,64 mill. kroner til en samlet bevilgning på om lag 1,9 milliard kroner over Kap 920 Norges forskningsråd, post 50, 51, 52 og kap. 928 Marin forskning og utvikling, post 74:

Betegnelse	Fordeling (i 1 000 kr)
<u>Kap 920 Norges Forskningsråd</u>	
Post 50 Norges forskningsråd:	1 523 000
<i>Tilskudd til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid</i>	946 600
<i>Tilskudd til institutter og annen infrastruktur</i>	411 550
<i>Tilskudd til kommersialisering og nettverkstiltak</i>	122 350
<i>Tilskudd til andre tiltak</i>	42 500
Post 51 Tilskudd marin forskning:	238 450
Post 52 Basisbevilgning primærnæringsinstitutter:	126 890
<u>Sum Kap 920</u>	<u>1 888 340</u>
<u>Kap 928 Marin forskning og utvikling</u>	
Post 74 tilskudd marin bioteknologi mv.	21 300
<u>Sum Kap 928</u>	<u>21 300</u>
Sum tildelinger fra NFD 2014	1 909 640

Bevilgningen på kap. 920, post 50 er økt med til sammen 109 mill. kroner. Dette innebærer i hovedsak en økning på i overkant av 100 mill. kroner i tilskuddet til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid, samt et kutt på virkemidler for regional FoU og innovasjon.

Bevilgningen på kap. 920, post 51 er økt med til sammen 31,25 mill. kroner.¹ Havbruksforskningen styrkes med 10 mill. kroner, og det settes av 10 mill. kroner til forskning på bioressurser fra havet. Bevilgningen er videre økt med 6 mill. kroner til å styrke markedsforskning og forskning rettet mot teknologi- og produktutvikling. I tillegg omdisponeres 4 mill. kroner innenfor bevilgningen slik at samlet satsing på dette området blir 0 mill. kroner.

Forskningsrådet får et tilskudd over kap. 928, post 74 på 21,3 mill. kroner, av dette 15,3 mill. kroner til oppfølging av marin bioteknologi, herunder marin bioprospektering, og et tilskudd på 6 mill. kroner til MABIT, som kanaliseres gjennom Forskningsrådet

2.1 Fullmakt til midlertidig omdisponering

Forskningsrådet gis, i tråd med de overordnede målsettingene for departementets tildeling, mulighet til å omfordele midler mellom de generelle virkemidlene og de tematiske

¹ Bevilgningen er redusert med 22 mill. kroner ved at ansvaret for transportrettet forskning er overført til kap. 1301, post 50 i Samferdselsdepartementet.

virkemidlene som Nærings- og fiskeridepartementet finansierer. Gode grunner til omdisponeringer kan være forsinkelser i programoppstart eller for svak kvalitet i søknadsrundene. Dersom det legges opp til større endringer i fordelingen mellom de aktuelle virkemidlene skal dette avklares med departementet i forkant. Departementene og Riksrevisjonen kan til enhver tid be om innsyn i bruken av midlene.

3. FELLES MÅL- OG RESULTATSTYRINGSSYSTEM

Det er utviklet et felles mål- og resultatsystem (MRS) for departementenes tildelinger til Forskningsrådet. Det er et hovedmål at Forskningsrådet skal bidra til at Norge utvikler seg som kunnskapssamfunn. Norge skal være blant de fremste når det gjelder å utvikle, dele og ta i bruk ny kunnskap. På denne bakgrunn er det en målsetting at Forskningsrådet skal bidra til følgende:

- Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet.
- Mål 2: God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet.
- Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet.

Det vises for øvrig til henholdsvis Prop. 1 S (2013-2014) og tildelingsbrev for 2014 fra Kunnskapsdepartementet til Forskningsrådet for nærmere omtale av felles mål og delmål, og om krav til rapportering på disse i Forskningsrådets årsrapport. Til hvert av målene er det presisert hvilke delmål fra det felles MRS-systemet som gjelder, jf. omtale nedenfor.

Mål 1: Økt forskning og utvikling i og for norsk næringsliv

- Delmål 1.1: Mer forskning i næringslivet. Både i bredde og spiss. (1.4 i fellessystemet)
Forskningsrådet skal bidra til utvikling av et mer kunnskapsbasert næringsliv gjennom bruk av relevante virkemidler. Forskningsrådet skal legge vekt på at midlene utløser økt FoU-innsats i næringslivet. Midlene skal bidra til utvikling og gjennomføring av forskningsprosjekter med høy samfunnsøkonomisk avkastning som ellers ikke ville blitt realisert, eller som ville blitt realisert i et mindre omfang eller over lengre tid. Forskningsrådet skal også arbeide for å utvikle et forskningssystem som ivaretar bedrifters behov for forskningstjenester, forskningskapasitet og kompetanse som næringslivet ikke selv er i stand til å mobilisere.
- Delmål 1.2: Styrket utbytte fra internasjonalt forskningssamarbeid. (1.6. i fellessystemet)

Forskningsrådet skal fremme internasjonalt forskningssamarbeid og legge vekt på at norsk forskning eksponeres mot internasjonal forskning av høy kvalitet. Norske forskningsmiljøer må samarbeide med og utfordres av sterke forskningsmiljøer internasjonalt.

- Delmål 1.3: Styrket forskning i tråd med sektorenes og forvaltningens kunnskapsbehov. (1.5. i fellessystemet)

Sjømatnæringen skal være med på å sikre nok næringsrik mat til en voksende verdensbefolkning. Det er derfor viktig å utvikle kunnskapsgrunnlaget for økt

matproduksjon fra havet. Nærings- og fiskeridepartementet har som mål at Norge skal ha en internasjonalt ledende posisjon innen marin forskning og innovasjon

Mål 2: God ressursutnyttelse og bedre samhandling i forskningssystemet

- Delmål 2.1: God sammenheng mellom nasjonal forskningsinnsats og internasjonalt forskningssamarbeid. (2.1 i fellessystemet)

Forskningsrådet skal vurdere hvordan nasjonale prioriteringer kan styrkes og utvikles i lys av internasjonal forskning – og muligheten for bilateralt og multilateralt forskningssamarbeid.

- Delmål 2.1: Ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene (2.4. i fellessystemet)

Mål 3: Styrket forskningsformidling og innovasjon ved økt kommersialisering av forskningsresultater

- Delmål 3.1: God og tilpasset forskningsformidling til offentlig forvaltning og allmennhet og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UH-sektoren, helseforetakene og offentlig forvaltning. (3.1 i fellessystemet)

Forskningsrådet skal skape møteplasser og bidra til at det bygges og vedlikeholdes nettverk i – og mellom – offentlig og privat virksomhet. Departementet vektlegger særlig tiltak som skal styrke kontakten mellom næringsliv og forskningsinstitusjoner.

- Delmål 3.2: Styrket kommersialisering av forskningsresultater og økt innovasjonsevne og -takt i næringsliv og offentlig sektor. (3.2 i fellessystemet)

Departementet legger vekt på at midlene benyttes til tiltak som legger til rette for produkt-, prosess- og tjenesteinnovasjon.

3.1 Styringsparametre og rapporteringskrav

En oversikt over rapportering på styringsparametre med indikatorer knyttet til delmålene er angitt i Vedlegg 1. Det er foretatt en justering i de rapporteringskravene og styringsparametrene som ble lagt til grunn i 2013. Justeringene vil bli lagt til grunn for måloppnåelse innenfor postene som fremgår av Nærings- og handelsdepartementets og Fiskeri- og kystdepartementets Prop. 1 S (2013-2014), jf. pkt. 4 nedenfor. Disse styringsparametrene er knyttet til budsjettildeling for de enkelte programmer og virkemidler og følger disposisjonen i Nærings- og handelsdepartementets Prop. 1 S. (2013-2014):

- Beskrivende om støtten (bevilgning/tildeling, antall prosjekter og annet)
- Utløsende effekt blant mottakerne (herunder prosjektenes finansieringskilder)
- Målbare resultater (vitenskapelige resultater, patenter, lisenser og annet)
- Kunnskapsspredning gjennom samspill (antall doktorgrader med næringsrelevans, andel internasjonale prosjekter og annet).

Forskningsrådet bes om å rapportere på styringsparametrene med indikatorer i Forskningsrådets årsrapport. Rapportering på styringsparametrene og indikatorer som beskrevet over vil være et viktig tillegg til en utfyllende kvalitativ vurdering av bruken av midlene sett i forhold til de mål og delmål som er beskrevet i punkt 3. De marine midlene bes omtalt spesifikt, og det bes om at det rapporteres på indikatorer i vedlegget, spesifikt for marin forskning der dette er relevant. Departementet ber også Forskningsrådet vurdere utviklingen de siste årene på de ulike målene.

Departementet gjør oppmerksom på at det vil kunne være særskilte rapporteringskrav beskrevet under de ulike virkemidlene.

3.2 Risikovurderinger

Rapporteringene til departementet anses som en del av de løpende risikovurderinger som gjøres i Forskningsrådet, og som departementet bør orienteres om ved uakseptabel risiko knyttet til bruk av midler. Risikovurderinger, og styring på bakgrunn av dette, skal skje innenfor et samlet rammeverk for styring og kontroll i Forskningsrådet:

- Omtale og vurdering av risiko, sannsynligheten for avvik, konsekvensen av dette og avvikets vesentlighet knyttet til virksomhetens måloppnåelse.
- Hvilken risiko som kan aksepteres. Her skal det også sies noe om når aktiviteter skal iverksettes for å redusere avvik til et akseptabelt nivå.
- Identifikasjon og valg av tiltak og kontrollaktiviteter for å redusere risiko innenfor en akseptabel ressursramme.

I årsrapporten og styrings- og budsjettmøter skal Forskningsrådet redegjøre for risikovurderinger og hvordan disse ligger til grunn for styringstiltak.

Overordnede prioriteringer og føringer for 2014

4. TILDELINGER OG PRIORITERINGER

KAP. 920. POST 50 NORGES FORSKNINGSRÅD

For 2014 stiller Nærings- og fiskeridepartementets følgende beløp til rådighet over Kap 920 Forskningsrådet, post 50:

Kap 920. post 50 Norges forskningsråd			
		Fordeling	Endring
Betegnelse	<i>2013</i>	(i 1 000 kr) 2014	(i 1000 kr)
Tilskudd til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid	<i>842 600</i>	946 600	104 000
Tilskudd til institutter og annen infrastruktur	<i>402 450</i>	411 550	9 100
Tilskudd til kommersialisering og nettverkstiltak	<i>126 350</i>	122 350	-4 000
Tilskudd til andre tiltak	<i>42 500</i>	42 500	0
Sum	<i>1 413 900</i>	1 523 000	109 100

Den overordnede målsettingen med Nærings- og fiskeridepartementets tilskudd til Forskningsrådet over Kap. 920, post 50 er at midlene skal bidra til størst mulig samlet verdiskaping i norsk økonomi gjennom utvikling av et mer kunnskapsbasert næringsliv. Med

sine bevilgninger til Forskningsrådet prioriterer Nærings- og fiskeridepartementet tiltak som skal:

- stimulere til økt FoU-innsats i næringslivet
- stimulere til deltakelse i internasjonalt forskningssamarbeid
- bidra til å sikre relevant forskningsinfrastruktur
- bidra til kommersialisering av forskningsresultater.

4.1 Forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid

Midlene til forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid er fordelt slik, jf. Nærings- og handelsdepartementet Prop 1 S (2013-2014):

Kategorier	NHD 2013	NFD 2014	Endring
Forskningsprogrammer	762 700	862 700	100 000
<i>Generelle virkemidler</i>	388 600	478 600	90 000
<i>Brukerstyrt innovasjonsarena</i>	363 600	453 000	90 000
<i>Nærings-ph.d.</i>	25 000	25 000	0
<i>Tematiske virkemidler</i>	374 100	384 100	10 000
<i>Maritim og offshore</i>	130 100	140 100	10 000
<i>Gassmaks</i>	15 000	15 000	0
<i>BIONÆR</i>	10 150	10 150	0
<i>Store programmer</i>	206 500	206 500	0
Midler for øvrig	12 350	- 12 350	-12 350
Internasjonalt forskningssamarbeid (Inkl. ”Midler for øvrig” fra 2013)	79 900	96 250	16 350
Sum forskningsprogrammer og internasjonalt forskningssamarbeid	842 600	946 600	104 000

Nærings- og fiskeridepartementet legger til grunn at Forskningsrådet i økende grad ivaretar internasjonalt samarbeid gjennom ordinær programaktivitet.

4.1.1 Programmene – generelle og tematiske virkemidler

4.1.1.1 Brukerstyrt innovasjonsarena

Brukerstyrt innovasjonsarena (BIA) støtter de beste forskningsbaserte innovasjonsprosjektene i bredden av norsk næringsliv, innenfor områder som ikke er dekket av tematiske programmer. Nærings- og fiskeridepartementet er opptatt av at BIA bidrar til å legge

grunnlaget for fremtidig verdiskaping – både på kort og lengre sikt. Departementet legger til grunn at Forskningsrådet iverksetter programmet med de søknadstypene som best ivaretar denne målsettingen. Departementet er opptatt av programmets utvikling bl.a. når det gjelder utvikling i porteføljen, tilfanget av helt nye søkere, innslag av små og mellomstore bedrifter, tjenesteytende næringer, samt midlenes utløsende effekt. Der det er relevant forventes at BIA særlig vektlegger miljøeffekter og bærekraft ved ny teknologi gjennom sin prosjektseleksjon.

4.1.1.2 Nærings-ph.d.

Nærings ph.d.-ordningen tildeles 25 mill. kroner over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett i 2014. Bedrifter som inngår avtale om Nærings-ph.d. får et årlig økonomisk tilskudd fra Forskningsrådet som tilsvarer maksimalt 50 prosent av gjeldende stipendiatsats i tre år. Ordningen dekker kvalifiserte prosjekter innenfor alle fagfelt.

4.1.1.3 Maritim sektor

Avsetningene til Forskningsrådet innenfor maritim sektor skal bidra til å utvikle framtidens innovative og miljøvennlige løsninger med fokus på krevende miljøvennlige operasjoner, herunder operasjoner i nordområdene, miljøvennlig energiutnyttelse, avansert transport og logistikk, og internasjonalisering.

4.1.1.4 Gassmaks

Avsetningen til Gassmaks skal bidra til utvikling av ny kunnskap og teknologiutvikling for å bidra til økt innenlands verdiskaping på grunnlag av gassressursene. Departementet understreker betydningen av å øke næringslivets deltakelse i programmet. Forskningsrådet bes om å rapportere særlig på dette området.

4.1.1.5 BIONÆR- programmet

Departementets bidrag til BIONÆR-programmet over post 50 er for 2014 10,15 mill. kroner. Midlene forutsettes anvendt til næringsrettet, brukerstyrt aktivitet og innovasjonsprosjekter innenfor hele bredden av bionæringene, og ikke begrenset av tematiske prioriteringer innenfor disse. Departementet ber om at Forskningsrådet rapporterer i årsrapporten om bruk av disse midlene.

4.1.1.6 BIOTEK2021, NANO2021, VERDIKT og ENERGIX

Nærings- og fiskeridepartementet bidrar til finansiering av programmene BIOTEK2021, NANO2021, VERDIKT og ENERGIX over post 50 og har koordineringsansvar i departementsfellesskapet for VERDIKT og NANO2021. Departementet understreker betydningen av bedrifters medvirkning for å sikre kommersiell utnyttelse av forskningsresultatene fra disse programmene.

Innenfor BIOTEK2021 skal departementets bevilgning over post 50 gå til prosjekter med betydelig innovasjons-, næringsutviklings- og verdiskapingspotensial. Inntil 25 mill. kroner benyttes til å styrke området marin bioteknologi. Dette inkluderer det 5-årige norsk-svenske forskningsprosjektet MarZymes.

Innenfor NANO2021 skal det legges vekt på å øke næringslivets deltakelse i programmet og øke samarbeidet mellom næringsliv og offentlige forskningsinstitusjoner. Det skal være et særskilt tematisk fokus på energi og miljø, helse, hav, mat, IKT, bioteknologi og avanserte materialer. I tillegg skal det legges vekt på HMS og ELSA.

2014 er siste år for programmet VERDIKT. Bevilgningen over departementets budsjett benyttes til prosjekter med stort næringsutviklings- og verdiskapingspotensial.

Innen ENERGIX skal bevilgningen over departementets budsjett benyttes til innovasjonsprosjekter med stort næringsutviklings- og verdiskapingspotensial.

Koordineringsrollen for programmene VERDIKT/ IKT 2025 og NANO2021 innebærer en styrket kontakt mellom departementet, Forskningsrådet og andre berørte departementer. Departementet vil i 2014 ta initiativ til minimum ett koordineringsmøte mellom de berørte departementer og Forskningsrådet for henholdsvis VERDIKT/ IKT 2025 og NANO2021.

4.1.1.7 Oppfølging av Meld. St. 18 (2012-2013) Forskningsmeldingen

I Meld. St. 18 (2012-2013) (forskningsmeldingen) foreligger følgende oppdrag:

- pkt. 6.2.3 ”Virkemidler for å fremme forskning i og for næringslivet”, s. 76:
”Regjeringen vil utrede behov for og innretning på virkemiddel i Forskningsrådet for tidsavgrenset støtte til oppbygging av ny kunnskapsbase og nytt samarbeid mellom aktører på fremvoksende områder eller områder med spesielle behov for omstilling”.

- pkt 6.4.4. ”Samarbeid mellom helse- og omsorgssektoren og næringslivet” , s. 89 :
”Regjeringen mener det er nødvendig å identifisere behov, potensial og barrierer for innovasjon i og fra helsesektoren(...) Regjeringen vil legge til rette for samspill og synergi mellom forskning, offentlige aktører og næringslivet. Regjeringen vil utrede virkemidler som kan bidra til økt samarbeid mellom offentlig finansierte forskningsmiljøer på helseområdet og næringsliv”

Departementet ber om at de to oppdragene ivaretas på følgende måte:

Forskningsrådet bes innen medio april 2014 utrede rammer for og innretning av et fleksibelt og i utgangspunktet bransjeuavhengig program, som kan ivareta behov for mer tids- og temabegrensede satsinger og for mer eksperimenterende utlysninger enn det som er mulig innenfor dagens BIA-program slik det pr. i dag er innrettet. Utredningen skal vurdere den nye ordningen i lys av andre ordninger rettet mot næringslivet i Forskningsrådet og ta utgangspunkt i at en eventuell ordning skal bidra til størst mulig samlet økonomisk verdiskaping. Det innebærer at utredningen skal vurdere effekten av bruk av midler i en slik ordning opp mot effekten av bruk av midler i andre relevante ordninger i Forskningsrådet rettet mot næringslivet.

4.1.2 Internasjonalt samarbeid

For å følge opp målet om bedre samordning mellom nasjonal, europeisk og annen internasjonal forskningsfinansiering, skal Forskningsrådet sørge for at nasjonale forskningsprogrammer/-aktiviteter ses i sammenheng med europeiske og internasjonale

aktiviteter og finansieringskilder. Dette kan blant annet innebære at man innenfor et forskningsprogram eller aktivitet ser på arbeidsdeling mellom europeiske/internasjonale og nasjonale aktiviteter eller at man vurderer å utlyse en del av midlene i samarbeid med utenlandske aktører. Internasjonale stimulerings tiltak skal brukes både til støtte til prosjektetablering og posisjonering, bilateralt forsknings- og innovasjonssamarbeid samt deltagelse i multinasjonalt forskningssamarbeid.

Forskningsrådet bes særskilt om å implementere tiltak relatert til næringsrelevant forskning og innovasjon som vil fremkomme i regjeringens kommende strategi for Norges samarbeid med EU i Horisont 2020 og ERA. Dersom Norge skal lykkes med å få til økt verdiskaping gjennom deltagelsen i Horisont 2020 og fellesprogrammene/partnerskap, er det avgjørende at Forskningsrådet viderefører og styrker sin innsats med å informere om og mobilisere norske aktører til deltagelse i programmet.

Forskningsrådet bes avsette hensiktsmessige beløp til EU-relaterte samarbeidsprogrammer innen JTien (Joint Technology Initiative), ECSEL det europeiske innovasjonsprogrammet Eurostars. Ettersom internasjonale aktiviteter i betydelig grad forutsettes håndtert som en integrert del av de tematiske programmer, der det er samsvar mellom programmenes mål og de internasjonale aktivitetene, bes Forskningsrådet i årets budsjetttrapperinger opplyse om hvordan finansieringen er håndtert i ulike programmer med et slikt finansieringsansvar.

Forskningsrådet samarbeider med Innovasjon Norge og SIVA om arbeid i tilknytning til næringsklynger og nytt Program for klyngeutvikling. Forskningsrådet bes om å styrke forskningsaktiviteten innenfor modne næringsklynger gjennom å legge til rette for samarbeid med gode internasjonale forskningsmiljøer.

Forskningsrådet skal fortsatt arbeide målrettet for å styrke det næringsrettede forskningssamarbeidet på bilateralt nivå med land utenfor EU som er av særlig strategisk betydning for Norge. Primært gjelder dette Nord-Amerika, sekundært med land som India, Kina og Russland.

Det norske formannskapet i EUREKA som varer ut juni 2014 vil kreve en betydelig innsats fra Forskningsrådet. Finansieringen av den norske formannskapsperioden skal dekkes innenfor rammene av Nærings- og fiskeridepartementets bevilgning til Forskningsrådet for 2014 på området ”Internasjonalt forskningssamarbeid”.

Stillinger som bilateral nasjonal ekspert i Europakommisjonens DG Forskning og innovasjon som besettes av ansatte med permisjon fra Nærings- og fiskeridepartementet skal i sin helhet dekkes innenfor bevilgningen til Forskningsrådet over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett. Nærings- og fiskeridepartementet vil sende krav om innbetaling til Forskningsrådet med frist 20. desember 2014. Hjemmelen til den pr. i dag besatte stillingen utløper 15. januar 2015.

4.1.3 Mål og rapportering

Det vises til målene for bevilgningen til Forskningsrådet slik de fremkommer i punkt 3. Delmål 1.1, 1.2 og 2.1 anses som mest relevante for denne underposten. Departementets forventning er at anvendelsen av departementets midler bidrar til å utløse mer forskning i og for norsk næringsliv. Forskningsrådet skal videre bidra til god sammenheng mellom nasjonalt og internasjonalt forskningssamarbeid, samt styrket det nasjonale utbyttet fra internasjonalt forskningssamarbeid. Departementet ber om rapportering med fokus på resultater og effekter av de offentlige bevilgningene for forskningsinnsatsen på disse områdene. Det vises til vedlagt Vedlegg 1 med styringsparametre som det skal rapporteres på.

4.2 Institutter og annen infrastruktur

Midlene til institutter og annen infrastruktur fordeles slik, jf. Nærings- og handelsdepartementet Prop 1 S (2013-2014):

Institutter og annen infrastruktur	(i 1 000 kr)		
	Fordeling 2013	Fordeling 2014	Endring
<i>(Tallet før ny basisbevilgning for IFE)</i>			
<i>Basisbevilgning til teknisk-industrielle institutter</i>	259 700	321 450	61 750
<i>Strategisk kompetansebygging og institusjonsstøtte</i>	43 600	34 600	-9 000
<i>Nukleær virksomhet og andre infrastrukturtiltak</i>	99 150	55 500	-43 650
Sum institutter og annen infrastruktur	402 450	411 550	9 100

4.2.1 Teknisk-industrielle institutter

Nærings- og fiskeridepartementet er arenadepartement for de teknisk-industrielle instituttene. Hovedformålet med basisbevilgningen til disse instituttene er å bidra til langsiktig kunnskaps- og kompetanseoppbygging, slik at de videreutvikles som gode og relevante leverandører av anvendt forskning til næringsliv, offentlig forvaltning og samfunnet for øvrig.

Den resultatbaserte delen av bevilgningen til de teknisk-industrielle institutter tildeles etter indikatorer for kvalitet, relevans, internasjonalisering og samarbeid med universiteter og høyskoler. I tråd med dette videreføres ordningen med 10 % omfordeling av grunnbevilgningene som en hovedregel på den teknisk-industrielle arenaen. Av økningen på 16,6 mill. kroner i tildelingen til basisbevilgning, skal ca 9,1 millioner kroner anvendes til en generell priskompensasjon for hvert enkelt institutt på 3,5 %. 10% av det prisjusterte 2013-beløpet sammen med resterende vekst på 7,5 millioner, legges i omfordelingspotten. Dermed blir omfordelingspotten noe større en 10 % i 2014.

Nærings- og fiskeridepartementet forventer at Forskningsrådet ivaretar sitt strategiske ansvar for de teknisk-industrielle instituttene, og bidrar til at de videreutvikler sin rolle som nasjonale kompetansesentre for næringslivsrelevant forskning i Norge.

Forskningsrådet skal rapportere om resultater for de teknisk-industrielle instituttene i tråd med retningslinjene for ordningen.

4.2.2 Strategisk kompetansebygging på teknologiområder ved institutter og universiteter

Denne posten omfatter departementets bevilgning til SIMULA Research Laboratory (11 mill kroner, bidrag til de Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) der miljøprofilen er mest eksplisitt (10 millioner kroner) samt til avslutning av gjenværende strategiske universitetsprogrammer (13,6 mill. kroner).

4.2.3 Nukleær virksomhet og andre infrastrukturtiltak

Det avsettes totalt 55 mill. kroner til nukleær virksomhet og andre infrastrukturtiltak i 2014. 45,5 mill. kroner av bevilgningen går til nukleær virksomhet, der 37,5 mill. kroner går til Halden-prosjektet, og 8 mill. (økning på 1,5 mill. kroner fra 2013) kroner til KLDRA Himdalen. Dette inkluderer driftskostnader knyttet til avfall fra uranrenseanlegget.

Når det gjelder 45,15 mill. kroner til IFEs nukleære virksomhet på Kjeller legges denne f.o.m. 2014 inn som en del av basisfinansieringen til IFE. Nærings- og fiskeridepartementet legger mao. ingen føringer for IFE mht. hva disse midlene skal brukes til innenfor IFEs virksomhet.

Det forutsettes at Mox-forskningen ved Halden-prosjektet drives i henhold til Innst. S. nr. 126 (1998-1999) hvor forskning på og testing av Mox-brensel utelukkende skal foretas i den hensikt å bedre sikkerheten ved bruk av denne type brensel.

Bevilgningen til IFE gis under forutsetning av at IFE i 2013 har avsatt 3 mill. kroner til et fond for dekommisjonering av de nukleære anleggene de er ansvarlige for.

NFD vil selv sikre at dette pålegget blir fulgt opp av IFE.

Når det gjelder øvrige infrastrukturtiltak holdes støtten til Teknologirådet på samme nivå som i 2013 på 8 mill. kroner slik at rådet kan følge opp anbefalingene i gjennomført evaluering av rådet. Støtten til Norges Teknisk Vitenskapsakademi holdes på samme nivå som i 2013 på 1 mill. kroner.

4.2.4 Mål og rapportering

Det vises til målene for bevilgningen til Forskningsrådet slik de fremkommer i punkt 3. Delmål 1.1, 2.1 og 3.1 anses som mest relevante for denne underposten. Forskningsrådet skal ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene med tanke på å utvikle en hensiktsmessig dimensjonert og innrettet sektor som er relevant og nyttig for næringslivet, i tråd med overordnede forskningspolitiske målsetninger. Departementet ber om rapportering på resultater og effekter av de offentlige bevilgningene for forskningsinnsatsen på disse områdene. Det vises til vedlagt Vedlegg 1 med styringsparametre som det skal rapporteres på.

4.3 Kommersialisering og nettverkstiltak

Midlene til kommersialisering og nettverkstiltak fordeles slik, jf. Nærings- og handelsdepartementet Prop 1 S (2013-2014):

Kommersialisering og nettverkstiltak	(i 1 000 kr)		
	Fordeling 2013	Fordeling 2014	Endring
<i>Kommersialisering av forskningsresultater</i>	100 750	106 750	6 000
<i>Virkemidler for regional FoU og innovasjon</i>	25 600	15 600	-10 000
Sum kommersialisering og nettverkstiltak	126 350	122 350	-4 000

4.3.1 Kommersialisering av forskningsresultater

Hovedmålet for programmet Forny2020 er å bidra til økt verdiskaping ved å legge til rette for at forskningsresultater fra offentlig finansierte forskningsinstitusjoner kan bli brakt ut i markedet. Programmet skal bidra til nye bedrifter og skape vekst i bedrifter som er etablert på grunnlag av offentlig finansierte forskning, ved å selektere og gi støtte til prosjekter med høy antatt samfunnsøkonomisk avkastning. Programmet skal videre stimulere til et profesjonelt, effektivt og spesialisert kommersialiseringsapparat tilknyttet offentlig finansierte forskningsmiljøer. Forskningsrådet skal raskere avklare prosjektenes markeds- og vekstpotensial. Slik vil man også raskere kunne avslutte prosjekter uten tilstrekkelig verdiskapings potensial.

Departementet legger til grunn at Forskningsrådet arbeider med å utvikle konkrete styringsparametre med indikatorer og resultatmål i tråd med de overordnede målene for programmet. Det er blitt innført en resultatbasert andel av basisfinansieringen. Forskningsrådet bes i rapporteringen for 2014 om å gi en vurdering av erfaringene med denne ordningen. Videre bes Forskningsrådet vie samarbeidet med Innovasjon Norge særlig oppmerksomhet for slik oppnå best effekt ut av aktuelle kommersialiseringsvirkemidlene i denne sammenheng.

4.3.2 Virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI)

Målsettingen med virkemidler for regional FoU og innovasjon (VRI) er å fremme innovasjon og verdiskaping gjennom regional samhandling mellom bedrifter, FoU-institusjoner og offentlige aktører. De fylkesregionale partnerskapene har ansvar for gjennomføring av de regionale satsingene. VRI går nå inn i sin tredje og siste programperiode. Tildelingen til VRI settes til 15,6 mill. kroner i 2014. Dette er en reduksjon på 10 millioner kroner i forhold til 2013. Disse midlene vil bli omdisponert til den helhetlige klyngesatsingen i Innovasjon Norge.

4.3.3 Mål og rapportering

Det vises til målene for bevilgningen til Forskningsrådet slik de fremkommer i punkt 3. Delmål 1.1, 2.2, 3.1 og 3.2 anses som mest relevante for denne underposten. Forskningsrådet skal arbeide for økt kommersialisering av forskningsresultater og arbeide for å sikre gode læringsarenaer. Departementet ber om rapportering med fokus på resultater og effekter av de offentlige bevilgningene på disse områdene. Det vises til vedlagt Vedlegg 1 med styringsparametre som det skal rapporteres på.

4.4 Andre tiltak

Midlene til andre tiltak fordeles slik, jf. Nærings- og handelsdepartementet Prop 1 S (2013-2014):

Andre tiltak	(i 1 000 kr)		
	<i>Fordeling</i> 2013	Fordeling 2014	Endring
<i>Kompetansebygging</i>	9500	9500	0
<i>Administrative støttetiltak</i>	33000	33000	0
Sum andre tiltak	42500	42500	0

4.4.1 Kompetansebygging

Departementet viderefører bevilgningene til tiltak for å styrke kunnskapsgrunnet på områdene reiselivspolitik, entreprenørskap og arbeidslivspolitik i 2014.

Det er gitt følgende øremerkinger fra Nærings- og fiskeridepartementets bevilgning i 2014:

- Kunnskapsgrunnet for reiselivspolitikken – 4 mill. kroner
- MER Entreprenørskap – 4 mill. kroner
- Arbeidslivsforskning (VAM) – 1,5 mill. kroner.

Midlene knyttet til kunnskapsgrunnet for næringslivet skal disponeres til forskning som reiselivsnæringen kan dra nytte av og samarbeide om. Departementet legger vekt på at forskningsprosjektene er brukerstyrte, og at tildelingen skal bidra til økt samarbeid og nettverksbygging i den næringsrettede reiselivsforskningen.

Bevilgningen til forskningsprogrammet ”Mer entreprenørskap” blir videreført i 2014 for å bidra til empirisk forskning om entreprenørskap. Bevilgningen skal også bidra til forskning på bruk av immaterielle verdier i entreprenørskap.

Departementet bidrar videre til forskning om arbeidsliv gjennom programmet VAM (Velferd, Arbeidsliv og Migrasjon) med 1,5 mill. kroner i 2014.

4.4.2 Administrative støttetiltak

Midlene på denne posten skal gå til administrasjon av SkatteFUNN-ordningen, informasjonstiltak, forskningsdokumentasjon med mer.

4.4.3 Mål og rapportering

Det vises til målene for bevilgningen til Forskningsrådet slik de fremkommer i punkt 3. Midlene fra departementet skal bidra til styrket forskning i tråd med sektorens og forvaltningens kunnskapsbehov, til å utløse mer forskning i næringslivet og til god og tilpasset forskningsformidling til forvaltning og allmennhet. Departementet ber om en kvalitativ vurdering av bruken av midlene på denne underposten.

For SkatteFUNN-ordningen leveres en egen årsrapport. Denne skal foreligge til 1. mai. For 2011 og 2012 ble det gitt en særlig økning til forenkling og forbedring av administrative rutiner i SkatteFUNN, herunder forbedring og oppgradering av IT-systemer, forbedret kommunikasjon om ordningen mv., samt økt fokus på måling og analyse av resultater og effekter. Departementet ber om en oppdatert vurdering av måloppnåelse med disse tiltakene og med en særlig omtale av eventuelle virkninger mht. forenkling for næringslivet blir vektlagt.

KAP 920. POST 51 TILSKUDD MARIN FORSKNING OG KAP 920. POST 52 BASISBEVILGNING PRIMÆRINSTITUTTER²

Kategorier	<i>Fordeling 2013³</i>	Fordeling 2014	Endring
Kap 920 Norges forskningsråd	329 800	365 340	35 540
<i>Post 51 Tilskudd marin forskning</i>	<i>207 200</i>	<i>238 450</i>	<i>31 250</i>
<i>Post 52 Basisbevilgning primærnæringsinstitutter</i>	<i>122 600</i>	<i>126 890</i>	<i>4 290</i>
Kap 928 Marin forskning og utvikling	20 300	21 300	1 000
<i>Post 74 Tilskudd marin bioteknologi mv.</i>	<i>20 300</i>	<i>21 300</i>	<i>1 000</i>
Sum	350 100	386 640	36 540

De sentrale målene og prioriteringene for marin forskning i 2014 framgår av Prop. 1 S (2013-2014) for Fiskeri- og kystdepartementet og Prop. 1 S (2013-2014) Tillegg nr. 1.

Nærings- og fiskeridepartementets tilskudd til Norges forskningsråd på dette området skal bidra til:

- å utvikle kunnskapsgrunnlaget for økt matproduksjon fra de marine ressursene

² Og Kap 928. 74 tilskudd marin bioteknologi mv.

³ Postene hadde andre navn i 2013: Kap. 1023 Fiskeri-, havbruks- og transportrettet FoU, post 50 Tilskudd Norges forskningsråd og post 52 Basisbevilgning forskningsinstitutter og post 74 Tilskudd marin bioteknologi mv. Noe av endringene her skyldes overføring av midler til Samferdselsdepartementet

- at den ressurs- og miljørettede forskningen gir et best mulig kunnskapsgrunnlag for bærekraftig forvaltning av norske marine ressurser og kyst- og havområder
- kunnskap om havets rolle i klimautviklingen, om klimaendringene og hvordan endringene påvirker sjømatnæringen og sjømaten
- at havbruksnæringen utvikles på en bærekraftig måte
- kunnskap om de helsemessige virkningene av å spise sjømat
- kunnskap for å sikre at sjømaten som omsettes er trygg og har god kvalitet
- at den nærings- og markedsrettede forskningen styrker lønnsomheten og konkurranseevnen gjennom næringsutvikling, nyskaping og markedsorientering

Nærings- og fiskeridepartementet legger til grunn at Norges forskningsråd viderefører de prioriterte satsingsområdene og programmene fra 2013, med den fullmakt som gis i pkt. 2.1.

4.5 Nærmere omtale av prioriterte forskningsområder (jf. post 51)

4.5.1 Havbruksforskning

Havbruksforskningen styrkes med 10 mill. kroner i 2014. Midlene skal bidra til å løse de miljømessige utfordringene i havbruksnæringen og styrke arbeidet med utvikling av nye driftsformer og teknologiske løsninger, og skal omfatte både forvaltnings- og næringsrettet forskning og utvikling. Det skal legges vekt på å stimulere teknologi- og kompetanseutveksling mellom offshore, maritim sektor og havbruksnæringen.

Kunnskap om miljøeffekter av havbruk er et prioritert område, særlig kunnskap som bidrar til å redusere problemene med lakselus og rømming. Det skal legges vekt på å øke kunnskapen om forhold som er av betydning for å forebygge, begrense og bekjempe sykdom i havbruk og redusere produksjonstapet.

4.5.2 Teknologit utvikling, produktutvikling og markedsforskning

Utvikling av ny teknologi, nye produkter og markeds kunnskap er avgjørende for at sjømatnæringen og biomarin næring skal lykkes i framtiden. Innenfor Nærings- og fiskeridepartementets tilskudd til Norges forskningsråd over post 51 skal midlene til teknologit utvikling, produktutvikling og markedsforskning innenfor de marine næringene økes med 10 mill. kroner i 2014.

4.5.3 Sjømatforskning

Innen sjømatforskningen skal det legges vekt på effekter på human helse av å spise sjømat, og hvordan disse kan påvirkes av endret fôrsammensetning i havbruksnæringen. Vi ber også Forskningsrådet stimulere til tverrgående strategisk forskning med sikte på å øke den grunnleggende kompetansen om effekter av marine næringsstoffer.

4.5.4 Nye anvendelser av marine ressurser

Forskning på bioressurser fra havet styrkes med 10 mill. kroner i 2014. Satsingen skal bidra til økt kunnskap om produksjon av marine ingredienser til mat, fôr og andre spesialprodukter.

4.5.5 Internasjonalt forskningssamarbeid

Det internasjonale forskningssamarbeidet skal prioriteres, og det skal særlig legges vekt på å videreutvikle forskningssamarbeidet med Europa, USA, Canada, Brasil, Chile, Japan og India.

4.5.6 Nordområdene

Forskningsinnsats knyttet til utfordringene i nordområdene skal prioriteres.

4.6 Øvrige rammer for tildelingen fra NFD til Norges forskningsråd

4.6.1 JPI Oceans

JPI Oceans er et viktig tiltak for å styrke det langsiktige forsknings- og utviklingsarbeidet om marin og maritim forskning i Europa. Norges forskningsråd skal følge opp JPI Oceans, inkludert sekretariatets behov, og det øremerkes inntil 3,5 mill. kroner til dette.

Forskningsrådet må løpende vurdere hvordan rådet gjennom sine virkemidler kan bidra til norsk deltakelse i JPI Oceans' aktiviteter.

4.6.2 Øvrige føringer

Forsknings-samarbeidet med Grønland i henhold til avtale av 9. juni 1992 mellom Norge, Grønland og Danmark om framtidige fiskeriforbindelser skal for 2014 finansieres innenfor Nærings- og fiskeridepartementets tilskudd til Norges forskningsråd.

Nærings- og fiskeridepartementets andel av finansieringen av norsk deltakelse i EURATOMs strålevernprogram på 1 mill. kroner skal dekkes innenfor departementets tilskudd til Norges forskningsråd over post 51.

Norges forskningsråd skal støtte opp om den instituttstrukturen og arbeidsdelingen mellom instituttene som er etablert på marin sektor.

Ved vurdering av søknader om forskningsmidler må Norges forskningsråd ta hensyn til føringene om hvilke FoU-institusjoner som har fått roller som ansvarlig leverandør av kunnskapsbasert forvaltningsstøtte til matforvaltningen innenfor de ulike fagområdene.

Forskningsrådet skal arbeide for et godt samarbeid med Fiskeri- og havbruksnærings forskningsfond (FHF).

4.7 Basisbevilgninger og annen institusjonsstøtte til forskningsinstitutter (jf. post 52)

Bevilgningen går til basisfinansiering av Nofima AS, Sintef Fiskeri- og havbruk og Veterinærinstituttet, og til strategiske satsinger ved Havforskningsinstituttet og Nasjonalt institutt for ernæring og sjømatforskning (NIFES).

Basisfinansieringens formål er å sikre en sterk instituttsektor som kan tilby næringsliv og offentlig sektor relevant kompetanse og forskningstjenester av høy internasjonal kvalitet. Den statlige basisfinansieringen skal disponeres til langsiktig kunnskaps- og kompetanse-

oppbygging, og skal stimulere instituttens vitenskapelige kvalitet, internasjonalisering og samarbeid.

Den statlige basisfinansieringen av primærnæringsinstituttene består av grunnbevilgning og strategiske bevilgninger. Grunnbevilgningen består av en fast del og en resultatbasert del. I 2014 skal 2,5 pst. av eksisterende grunnbevilgning omfordeles etter oppnådde resultat.

Retningslinjer for statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter ble endret 1. juli 2013. Ordningen med strategiske instituttsatsinger videreføres for primærnæringsinstituttene med et tak på 30 pst.

Det er fastsatt retningslinjer for de strategiske instituttsatsingene (SIS), jf. brev av 31.10.13 fra Landbruks- og matdepartementet til Norges forskningsråd. Retningslinjene er utarbeidet i samarbeid mellom Fiskeri- og kystdepartementet og Landbruks- og matdepartementet og i dialog med Forskningsråd.

Norges forskningsråd skal som del av sitt strategiske ansvar for instituttene påse at basisbevilgningen ikke brukes til å kryssubsidiere instituttens økonomiske aktivitet, jf. retningslinjene for basisfinansiering, punkt 7.1.

Nærings- og fiskeridepartementet legger til grunn at Norges forskningsråd fortsatt tildeler midler til strategiske satsinger i Havforskningsinstituttet og NIFES. De strategiske satsingene skal benyttes til kunnskaps- og kompetanseoppbygging på områder av strategisk betydning.

5. SEKTOROVERGRIPENDE FØRINGER

Nærings- og fiskeridepartementet forutsetter at Forskningsrådet følger følgende føringer som ikke er knyttet direkte til MRS-systemet og oppfølging og konkrete budsjettbevilgninger. Departementet ber om en kvalitativ vurdering av og rapportering på hvordan de sektorovergrepene, omtalt under, er håndtert i 2014.

5.1 Samarbeid med det øvrige virkemiddelapparatet

For å sikre en god utnyttelse av statens ressurser, er det viktig både med tydelig rolledeling og et godt samarbeid mellom Forskningsrådet og andre relevante virkemiddelaktører.

Forskningsrådet er, sammen med Innovasjon Norge og SIVA, en viktig aktør i regjeringens arbeid med å legge til rette for vekst og utvikling i norsk næringsliv. Samarbeidet mellom Innovasjon Norge, SIVA og Forskningsrådet skal resultere i tre tydelige og samkjørte aktører, der ulike virkemidler utfyller hverandre og fremstår på en helhetlig og ensartet måte.

Samarbeidet skal ta høyde for forskjellene i selskapenes egenart. Det legges vekt på at de ulike aktørene utformer omforente strategier der det er hensiktsmessig.

Samarbeidet om kommersialisering av forskningsresultater fra offentlig finansiert forskning skal utvikles med sikte på enda bedre utnyttelse av resultater fra forskning. Departementet vil også understreke at utviklingen i EU medfører et behov for tett samarbeid mellom de ulike virkemiddelaktørene. Nærings- og fiskeridepartementet vil understreke betydningen av at

Forskningsrådet særlig samarbeider med Innovasjon Norge, bl.a. på områder knyttet til internasjonalt forsknings- og teknologisamarbeid og maritim utvikling. Forskningsrådet skal fortsatt bidra aktivt inn i forvaltning og utvikling av "Invest in Norway" funksjonen.

Det vises til at Norge skal fra 2014 delta i EUs nye forsknings- og innovasjonsprogram Horisont2020. For å mobilisere til deltakelse i programmet forutsettes et tett samarbeid mellom Norges forskningsråd og Innovasjon Norge. Innovasjon Norge blir i oppdragsbrev for 2014 gitt i oppdrag å mobilisere bedrifter og finansinstitusjoner i hele landet til deltakelse gjennom å informere om programmet – da særlig om finansielle instrumenter og SMB-instrumentet i Horisont2020. Innovasjon Norge blir som del av dette også nasjonalt kontaktpunkt i Horisont 2020 for små- og mellomstore bedrifter og finansielle instrumenter. For å finansiere Innovasjon Norges bidrag i dette arbeidet omprioriteres 5 mill. kroner fra den internasjonale bevilgningen til Forskningsrådet til Innovasjon Norge til det eksterne mobiliseringsarbeidet. Tiltaket blir formidlet i NFDs oppdragsbrev for 2014 til Innovasjon Norge.

Nærings- og fiskeridepartementet vil også understreke betydningen av at Forskningsrådet sikrer et godt samarbeid med Patentstyret, bl.a. på områder knyttet til håndtering av immaterielle verdier og rettigheter og oppfølging av Meld. St. 28 (2012-2013) *Unike idear, store verdier – om immaterielle verdier og rettar*. I meldingen tas det blant annet til orde for at den økte betydningen av immaterielle rettigheter for næringsutvikling og verdiskaping bør reflekteres i et bedret utdanningstilbud og en tilrettelegging for et bredt utdanningstilbud på feltet immaterielle rettigheter. Forskningsrådet bes derfor om å arbeide for at gradsgivende institusjoner gir opplæring i immaterielle rettigheter som en integrert del av doktorgradsutdanningen

Departementet er opptatt av at Forskningsrådet bidrar til at kompetansen og bevisstheten om immaterielle verdier og rettigheter økes der dette er relevant. Departementet ber om at Forskningsrådet i regi av å ha/inneha en møteplassfunksjon sørger for informasjonsspredning og erfaringsutveksling rundt håndtering av immaterielle rettigheter der det er relevant.

Romvirksomhet er også et viktig virkemiddel for forskning og teknologiutvikling, jf. Meld. St. 32 (2012-2013) *Mellom himmel og jord: Norsk romvirksomhet for næring og nytte*. Forskningsrådet skal derfor samarbeide med Norsk Romsenter der dette er hensiktsmessig.

Departementet legger til grunn at Forskningsrådet følger opp samarbeidsavtalen mellom de regionale helseforetakene, Helsedirektoratet, Innovasjon Norge, InnoMed, KS og Forskningsrådet og utvikler et effektivt samarbeid med disse aktørene.

5.2 Innovasjonsfremmende offentlige anskaffelser

Det offentliges store innkjøpsmakt kan legge grunnlaget for innovasjon i mange næringer samtidig offentlig sektor effektiviseres og innbyggerne får bedre tjenester. Der dette er relevant, bør Forskningsrådet derfor se innretningen av offentlige innkjøp i sammenheng med aktuelle FOU-virkemidler.

Norges forskningsråd skal videre:

- Samarbeide med Difi og Innovasjon Norge om bl.a. å utvikle risikostyringsverktøy til bruk i en førkommersiell fase.
- gjøre nasjonale og internasjonale ordninger som skal stimulere til førkommersielle anskaffelser kjent blant offentlige virksomheter og næringsliv.
- Ved anmodning bistå offentlige virksomheter i å kartlegge langsiktige utviklingstrekk innen disses ansvarsområde og hvilke konsekvenser dette vil ha for virksomhetens anskaffelser.

5.3 Miljøteknologi

Nærings- og fiskeridepartementet ber Forskningsrådet ha fortsatt stor oppmerksomhet på miljø og miljøteknologi og ber Forskningsrådet rapportere særskilt på (årsrapport) tildelinger til dette feltet. Departementet ber Forskningsrådet ha fokus på og prioritere miljøvennlig teknologiutvikling i sin tildeling av midler

5.4 Kvinner som målgruppe

Departementet ber Forskningsrådet arbeide for at kjønnsperspektivet er godt ivaretatt i drift, styring og iverksetting av programvirksomheten i Forskningsrådet.

5.5 EØS-avtalens regler om offentlig støtte

Bevilgninger som er stilt til rådighet og ordninger som forvaltes på vegne av staten, skal disponeres i samsvar med statens økonomiregelverk, gjeldende notifisering/melding til ESA og det til enhver tid gjeldende regelverk for statsstøtte. Fra 1.7.2014 skal nye retningslinjer og gruppeunntak for forskning, utvikling og innovasjon tre i kraft. Det er foreløpig usikkert nøyaktig hvilken betydning dette vil få for Forskningsrådets aktiviteter og ordninger. Det er satt frist for ny notifisering/melding av ordninger, som må gjøres innen 1.1.2015. Nærings- og fiskeridepartementet vil ta initiativ til en dialog med Forskningsrådet omkring dagens ordninger og det nye regelverket.

5.6 OECD-prosjektet ”The Future of the Ocean Economy”

Norge har besluttet å delta i OECD-prosjektet ”The Future of the Ocean Economy”. Fiskeri- og kystdepartementet, sammen med Olje- og energidepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Kunnskapsdepartementet har tidligere bidratt med finansiering av prosjektet. Forskningsrådet er gitt i oppdrag å følge opp prosjektet i OECD. Sintef Fiskeri og havbruk er av OECD tildelt sekretariatsrollen i prosjektet, men vil kun få dekket deler av sine kostnader ved dette oppdraget. Nærings- og fiskeridepartementet er positive til at sekretariatet for prosjektet blir lagt til Sintef Fiskeri og havbruk. Dette vil styrke mulighetene for norske myndigheter og norske fagmiljøer til å kunne følge og delta i utviklingen av prosjektet. Innenfor tildelingsbrevets ramme bes Forskningsrådet dekke 300 000 kroner av Sintefs kostnader ved prosjektet, under forutsetning av at Sintef kobler inn andre relevante norske miljøer i arbeidet. Av disse skal 150 000 kroner tas over kap 920, post 50 og de resterende 150 000 kroner over kap 920, post 51.

6. OPPDRAGSLISTE

Nedenfor følger en oversikt som viser områder og oppfølgingspunkter der departementet forventer tilbakemelding fra Forskningsrådet.

Leveranse	Tidsfrist/milepæler
Fleksibelt virkemiddel	Medio april 2014

7. RAPPORTERING

Forskningsrådet skal legge vekt på presis rapportering sett i forhold til innholdet i dette brevet, og sørge for å varsle departementet snarest mulig dersom forventet ambisjonsnivå eller tidsfrister ikke kan overholdes. Den skriftlige rapporteringen skal suppleres med muntlig orientering om utviklingen i prosjektporteføljen på ulike møter. Det vises for øvrig til krav til rapportering knyttet til måloppnåelse og disponering av bevilgninger i punkt 3, 4 og 5 ovenfor.

7.1 Oversikt over leveranser

Vi viser til nye krav til årsrapport og årsregnskap som er tatt inn i Bestemmelsene om økonomistyring i staten fra 1. januar 2014. Disse bestemmelsene trer i kraft 1. januar 2014. Nye krav til årsrapport og årsregnskap gjelder regnskapsåret 2014. Disse bestemmelsene setter krav til innholdet i årsrapporten, jf punkt 1.5.1.

Leveranse	Tidsfrist	Mottakere
Disponering av tilsagnsfullmakter	1. februar 2014	Tilsagnsdepartementene
Årsrapport 2013	15. mars 2014	Departementene
Årsmelding 2013	15. mars 2014	Departementene
Endelig årsmelding 2013 med Riksrevisjonens avsluttende revisjonsbrev	15. juli 2014	Departementene
Frihetsgradrapport	10. august 2014	NFD
Avviksrapport for 1. halvår 2014	20. august 2014	Departementene
Årsrapport 2014	15. mars 2015	Departementene
Avviksrapport for 2014	I årsrapporten for 2014	
Årsmelding 2014	15. mars 2015	Departementene
Samlerapport for instituttene	1. mai 2015	Departementene
Endelig årsmelding 2014 med Riksrevisjonens avsluttende revisjonsbrev	15. juli 2015	Departementene

Nærings- og fiskeridepartementet viser for øvrig til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev for 2014 når det gjelder fellesføringer for Forskningsrådets rapportering.

7.2 Årsrapport

Årsrapporten skal inneholde en rapportering for den administrative bevilgningen til Forskningsrådet. Videre skal Forskningsrådet i årsrapporten redegjøre for hva som er gjort for å oppfylle aktivitetsplikten etter Likestillingsloven §1a, diskrimineringsloven §3a og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven §3. Det vises også til tildelingsbrevet rapporteringskrav som skal inngå i årsrapporten.

Årsrapporten for 2014 skal oversendes departementene innen 15. mars 2015. Kopi av rapporten skal også sendes Kunnskapsdepartementet i elektronisk form.

7.3 Årsmelding

Departementene ber Forskningsrådet om å sende årsmelding for 2013, inkludert regnskap og hovedstyrets beretning innen 15. mars 2014. Endelig årsmelding med Riksrevisjonens avsluttende revisjonsbrev sendes departementene innen 15. juli 2014. Det bes om at dokumentene også sendes i elektronisk form.

7.4 Tilsagnsfullmakter

Det skal i regnskapsavslutningen rapporteres om disponeringen av tilsagnsfullmakter. Rapporteringen skal vise at tilsagnene er holdt innenfor fullmaktens ramme og forutsetninger. I statsregnskapet skal departementene sende inn oppgaver over utnyttelsen av tilsagnsfullmakter. Departementene som benytter tilsagnsfullmakt ber om at Forskningsrådet innen 1. februar hvert år oversender informasjon som viser hvor mye av tilsagnsfullmakten for foregående år som er bundet opp.

7.5 Avviksrapportering

Departementene ber om halvårlige rapporter om eventuelle vesentlige avvik i forhold til vedtatte planer eller tildelingsbrev. Avviksrapportene skal rettes inn mot de mål og resultatkrav som er angitt i tildelingsbrevene og gi kortfattede begrunnelser for avvikene. Forskningsrådet skal videre fremme forslag om mulige korrigerende tiltak, jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten, punkt 1.5.1. Avviksrapporten for første halvår skal inkludere et anslag for forventet overføring til neste år

7.6 Evalueringer

Forskningsrådet bes rapportere om avsluttede og igangsatte evalueringer.

8. OVERSENDELSE AV BUDSJETTDOKUMENTER

8.1 Forskningsrådets budsjett for 2014

Departementet ber om at Forskningsrådet oversender vedtatt budsjett for 2014 innen 1. mars 2014. Budsjettet skal inneholde en redegjørelse for hvordan Forskningsrådet vil følge opp prioriteringer som er gitt i Nærings- og handelsdepartementets og Fiskeri- og kystdepartementets Prop. 1 S (2013-2014), samt i departementets tildelingsbrev.

I budsjettet skal det avslutningsvis gis en oversikt over endelig fordeling av tildelt budsjetttramme på program/aktivitetsnivå. Oversikten må gi informasjon om de ulike programmenes totale budsjetttramme, samt vise hvor stor andel hvert departement har i de ulike programmene.

Departementet ber om at det lages et vedlegg som viser oversikt over alle aktiviteters budsjett for 2014, forslag til budsjett for 2015 og disponibelt budsjett 2014 (som inkluderer overføringer fra tidligere år).

8.2 Budsjettforslag for 2015

Departementet ber Forskningsrådet utarbeide budsjettforslag for 2015 innen 1. mars 2014. Krav til utforming meddeles i eget bestillingsbrev.

8.3 Satsingsforslag 2016

Departementet ber om at satsingsforslag for 2016 skal foreligge til 15. november 2014.

8.4 Standardiserte økonomiske nøkkeltall

Nettobudsjetterte virksomheters utgifter og inntekter skal synliggjøres for å gi et best mulig bilde av statens samlede inntekter og utgifter for virksomheter som omfattes av statsbudsjettet. Dette skal skje innen 15. februar 2014, ref. rundskriv fra Finansdepartementet. For nærmere informasjon, se

<http://www.regjeringen.no/upload/FIN/Vedlegg/okstyring/rundskriv/arlige/2012/R-9-2012.pdf>

9. DIALOG OG PLANLAGTE MØTER

I 2014 avholdes det møter for å drøfte årsrapporten for 2013 (styringsmøte), halvårsrapport for 2014 og tildelingsbrev for 2015 (styringsmøte). Forslag til møteplan:

Møte	Dato
Møte om Forskningsrådets årsrapport 2013	Mai 2014
Styringsmøte 1/2014	12. juni 2014
Møte om halvårsrapport	August 2014
Styringsmøte 2/2014	Desember 2014

Med hilsen

Arne Benjaminsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kjetil K. Jåsund
avdelingsdirektør

Vedlegg:
Rapporteringsliste over styringsparametre 2014

Kopi:
Riksrevisjonen
Kunnskapsdepartementet
Olje- og energidepartementet
Landbruks- og matdepartementet
Helse- og omsorgsdepartementet
Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Klima og miljødepartementet
Samferdselsdepartementet
Innovasjon Norge
SIVA
Patentstyret

Rapporteringsliste over styringsparametre

<p>Mål 1: <i>Økt forskning og utvikling i næringslivet</i></p>	<p>Delmål: 1.1 Mer forskning i næringslivet. Både i bredden og spiss 1.2 Styrket utbytte fra internasjonalt forskningssamarbeid 1.5 Styrket forskning i tråd med sektorens og forvaltningens kunnskapsbehov</p>
STATISTIKK PÅ INNSATSAKTORER	
<p>Beskrivende om støtten Utviklingen i prosjektporteføljen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bevilgning til brukerstyrt FoU (mill kr) fordelt på program • Antall prosjekter støttet fordelt på Innovasjonsprosjekter og Kompetanseprosjekter fordelt på program • Antall nyoppstartede Innovasjonsprosjekter og Kompetanseprosjekter og bevilgninger til disse • Utvikling i dr. gradskandidater fordelt på program. Det rapporteres spesifikt på utviklingen i Nærings-PhD ordningen, ref pkt om Kunnskapsspredning gjennom samspill nedenfor • Antall norske deltagerbedrifter og antall norske og utenlandske deltakere/virksomheter totalt sett i programmene (- herav SMB) • Antall kontraktpartnere (bedrifter) fordelt på norske og utenlandske • Prosjektvolum og antall prosjekter støttet innenfor miljøteknologi, fornybar energi og energieffektivisering i relevante programmer • Innrapporterte FoU-investeringer i SkatteFUNN fra næringslivet
RAPPORTERINGSINDIKATORER	
<p>Utløsende effekt blant mottakerne Samlet prosjektstørrelse Utløsende effekt</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Innsatsaddisjonalitet: Prosjektene finansieringskilder - Forskningsrådets støtte/private midler/andre offentlige midler • Antall/andel nye kontraktpartnere
<p>Målbare resultater Forskningsproduksjon Kommersialisering</p>	<p>Vitenskapelige resultater:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Artikler/Rapporter/foredrag/bøker <p>Næringslivsresultater:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antall nye: <ul style="list-style-type: none"> - prosesser/produkter/tjenester - metoder (modeller, prototyper) - patenter/lisensavtaler • Nyetableringer/nye forretningsområder • Innføring av ny teknologi (i antall bedrifter) •
<p>Kunnskapsspredning gjennom samspill Nettverk Doktorgrader Internasjonal deltakelse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Andel prosjekter med nettverk (min 2 deltagere) • Andel prosjekter med bedriftsnettverk (min 2 bedrifter) • Antall dr.grader med næringslivsrelevans: antall stipendiater/årsverk/avlagte dr.grader fordelt på kjønn • Nærings-ph.d.-stipendiater/årsverk/avlagte doktorgrader fordelt på bransje og kjønn • Andel prosjekter med internasjonal deltakelse (herav EUREKA-prosjekter, - herav EU-tilknyttede) • Andel utenlandske deltakere i nettverk

Vedlegg til tildelingsbrev til Norges forskningsråd 2013

--	--

Mål 2: <i>Økt ressursutnyttelse ved bedre sammenheng i forskningsinnsatsen</i>	Delmål: <i>2.1: God sammenheng mellom nasjonal forskningsinnsats og internasjonalt forskningssamarbeid</i> <i>2.4 Ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene</i>
STATISTIKK PÅ INNSATSAKTØRER	
Beskrivende om støtten Bevilget beløp Aktører	<ul style="list-style-type: none"> • Andel av bevilgningen som går til internasjonale partnerskap innenfor det enkelte program (Eurostars, Ecsel, Empir, AAL og evt andre) • Basisbevilgning fordelt på de teknisk-industrielle og de marine instituttene. Det bes om rapportering på fordeling av midlene på grunnlag av disse. <ol style="list-style-type: none"> 1. Vitenskapelig publisering 2. Avlagte doktorgrader 3. Internasjonale inntekter 4. Nasjonale oppdragsinntekter • Bevilgning til nukleær virksomhet Bevilgning til Teknologirådet, NTVA
RAPPORTERINGSINDIKATORER	
Utløsende effekt blant mottakerne Utløsende effekt	Teknisk-industrielle institutter: Samlet omsetning fordelt på internasjonale inntekter og nasjonale oppdragsinntekter
Målbare resultater	Teknisk-industrielle institutter og det nukleære: Vitenskapelige resultater: <ul style="list-style-type: none"> • Artikler/Rapporter/foredrag/bøker/siteringer • Antall nye: <ul style="list-style-type: none"> - prosesser/produkter/tjenester - metoder (modeller, prototyper) - patenter/lisensavtaler • Nyetableringer/nye forretningsområder
Kunnskapsspredning gjennom samspill Nettverk Doktorgrader	Teknisk-industrielle institutter og det nukleære: <ul style="list-style-type: none"> • Antall dr.gradsstipendiater/årsverk/avlagte doktorgrader fordelt på kjønn • Antall internasjonale prosjekter (instituttene) • Andel prosjekter med internasjonal deltagelse med bedrifter og institutter • Andel prosjekter med nettverk (min 2 deltagere) • Andel prosjekter med bedriftsnettverk (min 2 bedrifter)

Vedlegg til tildelingsbrev til Norges forskningsråd 2013

Mål 3: <i>Styrket forskningsformidling og innovasjon ved økt kommersialisering av forskningsresultater</i>	Delmål: <i>3.1: God og tilpasset forskningsformidling til forvaltningen og allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UH-sektoren, helseforetakene og forvaltningen</i> <i>3.2: Styrket kommersialisering av forskningsresultater og økt innovasjonsevne og -takt i næringsliv og offentlig sektor</i>
	STATISTIKK PÅ INNSATSFAKTORER

Vedlegg til tildelingsbrev til Norges forskningsråd 2013

Beskrivende om støtten Bevilget beløp Aktører	Fordelt på virkemidler: <ul style="list-style-type: none"> • Bevilgningstall • Antall norske bedrifter- herav SMB • Utenlandske deltakere • Herav ny som kontraktspartner for Forskningsrådet • Fordelt på kontraktspartnere og deltakere
RAPPORTERINGSINDIKATORER	
Utløsende effekt blant mottakerne Samlet prosjektstørrelse Utløsende effekt	Fordelt på virkemidler: <ul style="list-style-type: none"> • Bevilget beløp • Private midler • Andre offentlige midler
Målbare resultater Kommersialisering Immaterielle verdier	Vitenskapelige resultater: <ul style="list-style-type: none"> • Artikler/Rapporter/foredrag/bøker Næringslivsresultater: <ul style="list-style-type: none"> • Antall nye: <ul style="list-style-type: none"> - prosesser/produkter/tjenester - metoder (modeller, prototyper) - patenter/lisensavtaler • Nyetableringer/nye forretningsområder • Innføring av ny teknologi (i antall bedrifter) Fordelt på virkemidler: <ul style="list-style-type: none"> • Kvalitativ vurdering av bruk av midler til informasjonstiltak og forskningsdokumentasjon •
Kunnskapsspredning gjennom samspill	

DET KONGELIGE
NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENT

Norges Forskningsråd
Postboks 564
1327 Lysaker

Deres ref

Vår ref

Dato

14/1146

07.07.14

**Statsbudsjettet 2014 – Kap. 920 Norges forskningsråd, Post 50 Tilskudd
Revidert tildelingsbrev 2014 fra Nærings- og fiskeridepartementet**

Nærings- og fiskeridepartementet viser til revidert budsjett i Prop. 93S (2013–2014) *Tilleggsbevilgninger og omprioriteringer i statsbudsjettet 2014*, Innst. 260 S (2013–2014) og Stortingets vedtak 562 av 20. juni 2014. Føringer gitt i tildelingsbrev av 19. februar 2014 gjelder fremdeles. Revidert tildelingsbrev gjelder endringer som følger av revidert budsjett i tillegg til oppfølging av tiltak knyttet til Norges forskningsråd i etterkant av ordinært tildelingsbrev.

1. DISPONIBLE RAMMER OG BEVILGNINGER

Følgende bevilgninger over Nærings- og fiskeridepartementets budsjett for 2014 knyttet til Norges forskningsråd er endret (alle beløp i mill. kroner):

Kap./Post	Betegnelse	Saldert budsjett 2014	Etter revidert budsjett 2014	Endring
920/50	Norges Forskningsråd - Tilskudd	1 522,0	1 524,3	+2,3

Vi vil orientere om at det i NFDs tildelingsbrev til Norges forskningsråd for 2014 ved en inkurie er blitt oppført en million kroner for mye på kap. 920 post 50, under Institutter og annen infrastruktur. Riktig ramme på kap. 920 post 50 er 1 522 000 000 kroner, og det er dette som utgjør grunnlaget for RNB 2014. Dette er også ihht. Prop. 1 S (2013-2014), Prop. 1 S Tillegg 1 Endring av Prop. 1 S (2013-2014) Statsbudsjettet 2014 for NFD, programkategori 17.20 kap. 920 post 50.

1. NÆRMERE OM SAKER BEHANDLET I REVIDERT NASJONALBUDSJETT 2014

Kommersialisering gjennom Forny2020 (Forskningsbasert nyskaping)

I tråd med vedtak i revidert nasjonalbudsjett 2014 økes kap. 920 Norges forskningsråd post 50 Tilskudd med 15 mill. kroner. Midlene skal gå til en styrking av Forny2020. Departementet legger til grunn at midlene tildeles mottaker i løpet av 2014, i tråd med statens økonomireglement.

Omdisponering til gjennomføring av konseptvalgutredninger

Bevilgningen på kap. 900 Nærings- og fiskeridepartementet, post 21 Spesielle driftsutgifter økes med 7,7 mill. kroner, mot tilsvarende reduksjon på kap. 920 Norges forskningsråd, post 50 Tilskudd. Midlene skal benyttes til konseptvalgutredningene om etablering av et nytt mellomlager for radioaktivt avfall og framtidig dekommisjonering av de nukleære anleggene på Kjeller og i Halden. Reduksjonen på 7,7 mill. kroner vil dekkes innenfor departementets tildeling til strategiske universitetsprogrammer (SUP).

Omdisponering til Innovasjon Norges arbeid med Horisont 2020

Innovasjon Norges oppdrag i forbindelse med EUs rammeprogram for forskning, Horisont 2020, er høyere enn for de tidligere rammeprogrammene. Deltakelsen forutsetter et tett samarbeid mellom Norges forskningsråd og Innovasjon Norge for å mobilisere norske miljøer. Det legges opp til at Innovasjon Norge blir nasjonalt kontaktpunkt for små og mellomstore bedrifter og finansielle instrumenter. Det er derfor vedtatt å øke bevilgningen på kap. 2421 Innovasjon Norge, post 70 Bedriftsutvikling og administrasjon med 5 mill. kroner, mot tilsvarende inndekning på kap. 920 post 50. Reduksjonen vil dekkes innenfor departementets tildeling til internasjonalt forskningssamarbeid.

Med hilsen

Arne Benjaminsen (e.f.)
ekspedisjonssjef

Kjetil K. Jåsund
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi til:

Riksrevisjonen

Kunnskapsdepartementet

Olje- og energidepartement

Landbruks- og matdepartementet

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Klima- og miljødepartementet

Samferdselsdepartementet

Innovasjon Norge

SIVA

Patentstyret

OLJE- OG ENERGIDEPARTEMENTET

Tildelingsbrev til Norges forskningsråd

2014

INNHold

1	Innledning.....	2
2	Overordnede mål for energi- og petroleumsforskningen	2
2.1	Felles mål- og resultatstyringssystem	2
2.2	Overordnede mål for OEDs tildelinger til Norges forskningsråd.....	2
3	Prioriteringer og føringer for 2014	3
3.1	Overordnede prioriteringer og føringer	3
3.2	Petroleum	3
3.3	Energi.....	4
3.4	CO ₂ -håndtering	4
3.5	Internasjonalisering.....	4
4	Andre forutsetninger og krav	5
4.1	Kompetanse og rådgivning	5
4.2	Kommunikasjon og informasjon.....	5
4.3	Risikostyring	6
4.4	EØS-avtalens statsstøtteregelverk.....	6
5	Rapportering og resultatoppfølging	6
5.1	Årsrapport	6
5.2	Halvårsrapportering	6
6	Budsjettildeling.....	7
6.1	Budsjettmessige føringer og fleksibilitet	7
6.2	Vedtatt budsjett for 2014	8
7	Tildeling.....	8

1 Innledning

Det vises til Prop. 1 S (2013-2014) fra Olje- og energidepartementet (OED), Prop. 1 S Tillegg 1 (2013-2014) og Innst. 9 S (2013-2014). Dette tildelingsbrevet tar utgangspunkt i disse dokumentene og gir en nærmere beskrivelse av premissene for oppgavene Norges forskningsråd skal utføre i 2014, hvilke mål som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå. Videre gis det nærmere føringer for 2014

2 Overordnede mål for energi- og petroleumsforskningen

2.1 Felles mål- og resultatstyringssystem

Et felles mål- og resultatsystem (MRS) for departementenes tildelinger til Norges forskningsråd er utviklet i samsvar med Meld. St. nr. 30 (2008-2009) Klima for forskning (se vedlegg 1). Det er punkt 2, 3 og 4 i tildelingsbrevet markert i parentes hvilke av OEDs målformuleringer som korresponderer med det felles mål- og resultatsystemet.

Det vises for øvrig til tildelingsbrev for 2014 fra Kunnskapsdepartementet til Norges forskningsråd for nærmere omtale av felles målstruktur for alle departementene.

2.2 Overordnede mål for OEDs tildelinger til Norges forskningsråd

De overordnede føringene for energi- og petroleumsforskningen er omtalt under punkt 1 Hovedmål og strategier i energipolitikken i Prop. 1 S (2013-2014) fra OED. Mål og prioriterte oppgaver for OEDs tildeling til Forskningsrådet er beskrevet under Programkategori 18.30 Teknologi og internasjonalisering, side 82-84.

Hovedmål

Tildelingene fra OED til energi- og petroleumsforskning skal bidra til økt, langsiktig verdiskaping og sikre en rasjonell, kostnadseffektiv og bærekraftig utnyttelse av de norske energi- og petroleumsressursene.

Delmål

OEDs midler til petroleums- og energiforskning skal forsterke næringslivets egen satsing på FoU. Midlene skal gå til prosjekter med høy samfunnsøkonomisk nytte, som ellers ikke ville blitt realisert, som ville blitt realisert i et mindre omfang eller over lengre tid (1.4)

Midlene skal videre:

- Ivareta sektorens behov for langsiktig kompetanseutvikling (1.2 og 1.3).
- Bidra til å utvikle ny teknologi, redusere kostnader, forbedre effektivitet og ytelse og utvikle kritiske komponenter og materialer (1.1).
- Bidra til utvikling av norsk næringsliv på områder hvor norske aktører har spesielle fortrinn (1.1).
- Bidra til å redusere negative miljø- og klimavirkninger gjennom økt kunnskap og nye teknologiske løsninger (1.1).
- Bidra til økt kunnskap som grunnlag for politikktutvikling og god forvaltning av energi- og petroleumsressursene (1.5).

3 Prioriteringer og føringer for 2014

3.1 Overordnede prioriteringer og føringer

Prioriteringer og føringene under dette punktet danner, sammen med målene under punkt 2.2, rammen for bruken av OEDs midler til energi- og petroleumsforskning i 2014.

For petroleumsforskningen skal OG21-strategien legges til grunn for støtte til prosjekter og aktiviteter, tilsvarende gjelder for Energi21 med hensyn til energiforskningen.¹ OG21 og Energi21 anbefaler temaområder som skal prioriteres fremover. Forskningsrådet må også legge til rette for bredde i forskningen, ved at nye, gode ideer og konsepter vurderes selv om disse ikke har utgangspunkt i et prioritert temaområde.

Som forvalter av OEDs midler til FoU skal Forskningsrådet bidra til effektiv samhandling og arbeidsdeling samt ha dialog om kunnskapsbehov i sektoren med andre relevante offentlige virkemiddelaktører og myndighetsorganer som Oljedirektoratet, Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), Enova, Gassnova og Innovasjon Norge (2.3).

Forskningsrådet skal styrke rekrutteringen til høyere utdanning innenfor relevante fagområder for olje- og energisektoren. OED forventer at petroleums- og energiområdet synliggjøres i Forskningsrådets rekrutteringsaktiviteter, for eksempel Forskningsdagene. Forskningsrådet skal videre ivareta utdannings- og rekrutteringsaspektet i sin søknadsbehandling, eksempelvis ved å vektlegge prosjekter som inkluderer Ph.d-er (1.3).

OED ber også Forskningsrådet følge opp at helse, miljø, og sikkerhet (HMS) er en integrert del av petroleums- og energiforskningen (1.1).

Punkt 3.2-3.5 angir OEDs prioriteringer og føringer til Norges forskningsråd for 2014 innenfor områdene petroleum, energi, CO₂-håndtering og innenfor internasjonalisering.

3.2 Petroleum

Forskningsrådet skal:

- Prioritere prosjekter innenfor økt utvinning av tidskritiske ressurser fra eksisterende felt på norsk sokkel, herunder metoder for å utvinne den immobile oljen. Prioriteringen gjelder også for innovasjons- og pilotprosjekter (1.1, 1.2, 1.3, 1.5).
- Prioritere prosjekter som bidrar til å redusere negative miljø- og klimavirkninger fra petroleumsvirksomheten (1.1).
- Innenfor PETROSAM 2, bidra til å øke kontakten mellom forskningsmiljøer og petroleumssektoren for å styrke den samfunnsvitenskapelige petroleumsforskningens relevans, blant annet ved å invitere oljeselskaper til å delfinansiere forskningsaktiviteter (1.3, 1.5).

¹ Det vises til OEDs Prop. 1 S (2013-2014), s. 82-83, for omtale av OG21 og Energi21.

3.3 Energi

Forskningsrådet skal:

- Gi støtte til samfunnsvitenskapelig forskning som gir kunnskap som kan bidra til rasjonell, langsiktig, kostnadseffektiv og bærekraftig utnyttelse av norske energiresurser. Utvikling av samfunnsvitenskapelige og samfunnsøkonomiske metoder, rammeverk og modeller for energipolitikk, energisystem, energibruk og teknologi- og innovasjonspolitikkk skal stå sentralt. Ettersom OED er sentral bruker av denne forskningen skal dialog med departementet om den samfunnsvitenskapelige forskningens innretning og resultater vektlegges. Det skal gjennomføres et årlig møte mellom OED og Forskningsrådet for å gjennomgå utviklingen i den samfunnsvitenskapelige porteføljen og diskutere fremtidige utlysninger.
- Gi støtte til forprosjekter innenfor strategiske områder for forberedelse av søknader til ny FME-utlysning i 2015 (1.1, 1.3, 1.5).
- Igangsette arbeid knyttet til ny FME-utlysning i 2015 (1.2, 1.3).
- I samråd med NVE, Gassnova og Enova, sørge for at det kostnadsfritt gis innsyn i, og eventuelt deltakelse i, hverandres programmer og prosjekter som finansieres av OED. Partene må selv avklare nærmere hvilke programmer og prosjekter dette kan gjelde og på hvilken måte dette skal foregå (2.3).

3.4 CO₂-håndtering

Forskningsrådet skal:

- I samarbeid med Gassnova, løpende vurdere prosjektporteføljen og tilfang av potensielle prosjekter, fra grunnforskning til demonstrasjon, og ut i fra dette vurdere og gi råd om innretningen av satsingen på CCS (1.1, 1.2, 1.3)
- Prioritere prosjekter som øker prosjektporteføljens bredde innen innovative fangstteknologier (1.2, 1.3).
- Prioritere prosjekter med stort potensiale for å redusere kostnader knyttet til CO₂-håndtering (1.1).
- Prioritere prosjekter hvor internasjonalt samarbeid øker kvaliteten på forskningen (1.6).

3.5 Internasjonalisering

Forskningsrådet skal:

- Følge opp OECD-prosjektet Future of Ocean Economy, hvor Norge har besluttet å delta. OED har sammen med Fiskeri- og kystdepartementet, Nærings- og handelsdepartementet og Kunnskapsdepartementet bidratt med finansiering til prosjektet. SINTEF Fiskeri- og havbruk er av OECD tildelt sekretariatsrollen i prosjektet, men vil kun få dekket deler av sine kostnader ved dette oppdraget. Innenfor tildelingsbrevets ramme bes Forskningsrådet dekke kr 150 000 av SINTEFs kostnader ved prosjektet i 2014. Forutsetningen er at SINTEF kobler inn andre relevante norske miljøer i arbeidet.
- Følge opp målet om bedre samordning mellom nasjonal, europeisk og annen internasjonal forskningsfinansiering ved å sørge for at nasjonale forskningsprogrammer/-aktiviteter ses i sammenheng med europeiske og internasjonale aktiviteter og finansieringskilder. Dette

kan blant annet innebære at man innenfor et forskningsprogram eller aktivitet ser på arbeidsdeling mellom europeiske/internasjonale og nasjonale aktiviteter eller at man vurderer å utlyse en del av midlene i samarbeid med utenlandske aktører (1.6, 2.1).

- Innenfor bilateralt samarbeid prioritere å:
 - Legge til rette for økt forskningssamarbeid med USA² (2.1).
 - Bidra aktivt i det pågående samarbeidet med Brasil, herunder vurdere mulighetene for å støtte prosjekter gjennom PETROMAKS 2 og DEMO 2000 (2.1).
 - Videreutvikle forskningssamarbeidet med Russland innenfor petroleum og arktiske problemstillinger.
 - Vurdere FoU-samarbeid med land norske forsknings- og teknologimiljøer særlig er opptatt av, eksempelvis Japan, Kina og India (2.1)
- Følge opp arbeidet under energikomiteen i Horisont 2020 samt mobilisere norske forskningsmiljøer og næringslivet til deltakelse (1.6, 2.1).
- Gjennom ENERGIX og CLIMIT, være forberedt på å måtte dekke forpliktelser i forbindelse med norsk deltakelse i det nordiske Toppforskningsinitiativet (2.1).
- Delta aktivt i internasjonale fora og annet internasjonalt arbeid på energi- og petroleumsområdet, herunder SET-Planarbeidet og i teknologiplattformene, IEAs samarbeidsavtaler for FoU, Nordisk energiforskning, Carbon Sequestration Leadership Forum (CSLF) og andre multinasjonale avtaler som Norge har forpliktet seg til (2.1).

4 Andre forutsetninger og krav

4.1 Kompetanse og rådgivning

Forskningsrådet skal ha kunnskap og kompetanse om FoU innenfor energi- og petroleumssektoren generelt og skal kunne gi råd til departementet om FoU-prioriteringer og strategiske innretninger av forskningsinnsatsen, både nasjonalt og internasjonalt. Forskningsrådet skal videre ha kunnskap om hva som er effektive virkemidler innenfor FoU i energi- og petroleumssektoren, herunder spørsmål knyttet til addisjonalitet og det offentliges rolle (3.3).

Forskningsrådet må være forberedt på oppdrag og bestillinger fra OED som forutsetter faglig kompetanse, også på relativt kort varsel (2.3).

4.2 Kommunikasjon og informasjon

Åpen og løpende kontakt mellom Forskningsrådet og OED er en forutsetning for god informasjonsflyt. Det er spesielt viktig at Forskningsrådet i god tid varsler departementet om saker som kan bli store, vanskelige eller kontroversielle (3.1).

Det er viktig at Forskningsrådet arbeider for å synliggjøre oppnådde resultater på petroleums- og energiområdene. Det skal være åpenhet rundt Forskningsrådets prosesser og kriterier for tildeling av støtte (3.1).

² Jf. Memorandum of Understanding for energiforskning mellom OED og Department of Energy signert 24.5.2004.

4.3 Risikostyring

Risikostyring er en integrert del av departementenes mål- og resultatstyring overfor Forskningsrådet. I tillegg skal Forskningsrådet selv gjøre vurderingen av risiko i eget arbeid. I tråd med dette skal vurderinger gjennomføres for å kartlegge de viktigste risikoforholdene med å nå de fastsatte målene i dette tildelingsbrevet.

Risikovurdering og styring på bakgrunn av dette skal skje innenfor et samlet rammeverk for styring og kontroll, med følgende hovedelementer:

- Omtale og vurdering av risiko, sannsynligheten for avvik, konsekvensen av dette og avvikets vesentlighet knyttet til virksomhetens måloppnåelse.
- Hvilken risiko som kan aksepteres. Dette skal også si noe om når aktiviteter skal iverksettes for å redusere avvik til et akseptabelt nivå.
- Identifikasjon og valg av tiltak og kontrollaktiviteter for å redusere risiko innenfor en akseptabel ressursramme.

Dokumentasjon knyttet til dette kan bli etterspurt blant annet i kontaktmøter, og skal også brukes som bakgrunn for innmelding av avvik underveis i året og i rapportering tilbake til departementet.

4.4 EØS-avtalens statsstøtteregelverk

Ved tildeling av tilskudd til "foretak", slik det er definert i EØS-retten, skal Forskningsrådet påse at statsstøtteregelverket etter EØS-avtalens artikkel 61, jf. artikkel 59 nr. 2 blir overholdt. For utfyllende omtale av EØS-avtalens statsstøtteregelverk vises det til Kunnskapsdepartementets (KD) tildelingsbrev til Norges forskningsråd.

5 Rapportering og resultatoppfølging

Frister og datoer for leveranser og møter er angitt i vedlegg 1.

5.1 Avviksrapportering

Norges forskningsråd skal **innen 20. august 2014** oversende avviksrapport per 30.juni 2014. Avviksrapporten skal rettes inn mot de mål og resultatkrav som er angitt i tildelingsbrevet. Forskningsrådet skal videre fremme forslag om mulige korrigerende tiltak, jf. Bestemmelser om økonomistyring i staten, punkt 1.5.1. Avviksrapporten for første halvår skal inkludere et anslag for forventet overføring til neste år.

5.2 Årsrapport

Det vises til nye krav til årsrapport og årsregnskap som er tatt inn i Bestemmelsene om økonomistyring i staten (Bestemmelsene), med virkning fra 1. januar 2014.

Norges forskningsråd skal **innen 15. mars 2015** oversende årsrapport for 2014. Det skal i kapittelet for Olje- og energidepartementet rapporteres i tråd med rapporteringskravene i vedlegg 2. Det vises til tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet for øvrige krav til årsrapporten for 2014.

Avviksrapportering med status per 31. desember 2014 skal også inngå som en del av årsrapporten for 2014, jf.pkt.5.1.

Kopi av rapporten skal også sendes Kunnskapsdepartementet i elektronisk form.

6 Budsjettdeling

Statsbudsjettet for 2014 på OEDs område ble vedtatt av Stortinget 12. desember 2013, jf. Innst. 9 S (2013-2014). For Norges forskningsråd er det fattet budsjettvedtak på kap. 1830, post 50 Overføring til Norges forskningsråd og kap. 1840, post 50 CLIMIT.

Forskningsrådet har ansvar for å planlegge virksomheten i 2014 slik at mål og resultatkrav nås innenfor de budsjettmessige rammene som er gitt i dette brevet, jf. § 9 i Reglement for økonomistyring i staten, pkt. 2 i Bestemmelser om økonomistyring i staten og gjeldende instruks fra KD om økonomiforvaltningen i Forskningsrådet. Tildelingene for 2014 skal gå til følgende programmer og aktiviteter i regi av Forskningsrådet:

Betegnelse	Kroner	Kroner
Petroleumssektoren:		280 400 000
PETROMAKS 2.....	189 000 000	
DEMO 2000.....	53 600 000	
PROOFNY – Havet og kysten.....	6 000 000	
PETROSAM 2.....	10 000 000	
Forskningsentre for petroleum.....	15 300 000	
Strategisk petroleumsforskning.....	6 500 000	
Energisektoren:		489 200 000
ENERGIX.....	234 000 000	
Forskningsentre for miljøvennlig energi (FME).....	145 000 000	
CLIMIT (CO ₂ -håndtering).....	105 000 000	
Strategisk energiforskning.....	5 200 000	
Strategiske fellesfunksjoner, informasjon og internasjonalisering mv.		9 000 000
Sum overføring til Norges forskningsråd		778 600 000

Tildelte midler for 2014 vil bli utbetalt i tre terminer (januar, mai og november).

6.1 Budsjettmessige føringer og fleksibilitet

Virkemidlene og formålet med disse er beskrevet i Prop. 1 S (2013-2014) for OED, s. 86-94 og s. 102-104 samt i Prop. 1 S Tillegg 1 (2013-2014) s. 181.

Av midlene til petroleumssektoren skal minst 25 mill. kroner settes av til forskning rettet mot energieffektivisering og reduksjon av klimagassutslipp tilknyttet olje- og gassproduksjon på norsk sokkel. Det settes av 15,3 mill. kroner til senterne for petroleumsforskning, hvorav 10 mill. kroner skal gå til senter for økt utvinning, mens 5 mill. kroner skal gå til forsknings- og kompetansesenteret innenfor arktiske utfordringer. Senteret er forutsatt samfinansiert med Utenriksdepartementet, slik at den samlede budsjetttrammen skal utgjøre 10 mill. kroner i 2014.

Av midlene som er satt av til strategisk forskning skal 2,5 mill. kroner gå til sjøfuglprogrammet SEAPOP i regi av Norsk Polarinstitutt og Norsk institutt for naturforskning, 3 mill. kroner til The International Ocean Discovery Program (IODP) og 1 mill. kroner til strategisk satsing på matematikk, naturvitenskap og teknologi innenfor FRIPRO (Fri prosjektstøtte).

Av midlene til strategisk energiforskning skal 3,7 mill. kroner gå til prosjektetableringsstøtte til EU-/EUREKA-prosjekter og 1,5 mill. kroner til Norsk institutt for sjørett ved UiO.

Det settes av 9 mill. kroner til strategiske fellesfunksjoner, informasjon og internasjonalisering mv. Dette inkluderer midler til å dekke merkostnader i forbindelse med internasjonalt forsknings- og teknologisamarbeid, blant annet knyttet til aktiviteter i EU og IEA, som det ikke er naturlig å dekke gjennom forskningsprogrammene. 5 mill. kroner av midlene skal gå til drift av Energi21 og OG21. OED legger til grunn at Forskningsrådet bistår Energi21- og OG21-sekretariatene med administrativ støtte. Nøyaktig fordeling av posten skal gjøres i samråd med departementet.

Ovennevnte føringer for budsjettfordelingen under kap. 1830, post 50 og kap. 1840, post 50 er departementets primære fordeling av midlene og er i tråd med signalene gitt i Prop. 1 S (2013-2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013-2014). For å sikre en effektiv og god bruk av forskningsmidlene, har Forskningsrådet anledning til å omdisponere midler mellom virkemidler innenfor den enkelte sektor. Omdisponeringer over 5 mill. kroner må på forhånd tas opp med departementet.

6.2 Vedtatt budsjett for 2014

Norges forskningsråd skal innen **1. mars 2014** oversende vedtatt budsjett for 2014.

Det skal gis en redegjørelse for hvordan Forskningsrådet vil følge opp de prioriteringer som er gitt i Prop. 1 S (2013-2014) og Prop. 1 S Tillegg 1 (2013-2014), samt tildelingsbrevet fra Olje- og energidepartementet. Det bes videre om en oversikt over endelig fordeling av tildelt budsjett-ramme på program-/prosjektnivå inndelt etter fordelingen som framgår av tildelingsbrevet.

Oversikten må gi informasjon om de ulike programmenes/prosjektene totale budsjetttramme, samt vise hvor stor andel hvert departement har i de ulike programmene/prosjektene. Det bes om at relevant finansiering fra Kunnskapsdepartementets bevilgninger til sektorovergripende formål synliggjøres i oversikten. Det skal gjøres rede for hvordan midlene er fordelt mellom ulike fagområder og virkemidler, og i hvilken grad midlene er bundet opp for årene fremover.

Det skal lages et vedlegg som viser oversikt over alle aktiviteters budsjett for 2013, budsjett for 2014 og disponibelt budsjett 2014 (som inkluderer overføringer fra tidligere år).

Det vises for øvrig til kravene til budsjettdokumentene som fremkommer i tildelingsbrev fra Kunnskapsdepartementet.

7 Tildeling

Under henvisning til ovennevnte og Reglement for statlig økonomistyring § 7 vil Olje- og energidepartementet med dette meddele at Norges forskningsråd for 2014 tildeles og gis adgang til å disponere de bevilgningene som er beskrevet i dette brevet, jf. Stortingets vedtak av 12. desember 2013.

Vedlegg 1: Oversikt over leveranser og møter

Vedlegg 2: Felles mål- og resultatstruktur for Norges forskningsråd

Oversikt over leveranser og møter

Leveranse	Frist
Årsregnskap for 2013, vedtatt budsjett for 2014 og budsjettforslag for 2015	1. mars 2014
Årsmelding for 2013, inkludert regnskap og hovedstyrets beretning	1. mai 2014
Årsrapport for 2013	1. mai 2014
SkatteFUNN, årsrapport 2013	1. mai 2014
Endelig årsmelding for 2013 med Riksrevisjonens avsluttende revisjonsbrev	15. juli 2014
Avviksrapport for 1. halvår 2014	20. august 2014
Satsingsforslag for 2016	15. november 2014
Årsrapport og avviksrapportering for 2014	15. mars 2015
SkatteFUNN, årsrapport 2014	1. mai 2015
Samlerapport for instituttene	1. juni 2015
Endelig årsmelding for 2014 med Riksrevisjonens avsluttende revisjonsbrev	15. juli 2015

Møter i 2014	Dato/tid
Møte: PETROMAKS 2	19. mars, kl 13-15
Møte: ENERGIX	3. april, kl 9-11
Møte: DEMO 2000	29. april, kl 9-11
Møte: FME-ordningen	15. mai, kl 9-11
Kontaktmøte (årsrapport 2013, budsjett 2014 mv.)	6. juni, kl 9-11.30
Møte: CLIMIT	11. september, kl 9-11
Møte: PETROSAM 2	10. oktober, kl 9-11
Kontaktmøte (tildelingsbrev, satsingsforslag og langtidsplanlegging)	5. desember, kl 9-11.30

Felles mål- og resultatstruktur for Norges forskningsråd

Mål 1: Økt kvalitet, kapasitet og relevans i norsk forskning i hele landet

- 1.1 Styrket forskning på nasjonalt prioriterte områder.
- 1.2 Styrket bredde av langsiktig grunnleggende forskning og konsentrasjon av ressurser rundt den beste forskningen.
- 1.3 Styrket bredde av forskningsbasert innovasjon og konsentrasjon av ressurser rundt de beste forsknings- og innovasjonsmiljøene.
- 1.4 Mer forskning i næringslivet. Både i bredden og spiss
- 1.5 Styrket forskning i tråd med sektorenes og forvaltningens kunnskapsbehov.
- 1.6 Styrket utbytte fra internasjonalt forskningssamarbeid

Mål 2: God ressursutnyttelse og hensiktsmessig arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet

- 2.1 God sammenheng mellom nasjonal forskningsinnsats og internasjonalt forskningssamarbeid.
- 2.2 Merverdi gjennom effektiv utnyttelse av forskningsbevilgningene.
- 2.3 Dynamisk og effektiv samhandling og arbeidsdeling i forskningssystemet.
- 2.4 Ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene.

Mål 3: Forskningens resultater tas i bruk i næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i hele landet

- 3.1 God og tilpasset forskningsformidling til allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UH-sektoren, helseforetakene og forvaltningen.
- 3.2 Styrket kommersialisering av forskningsresultater og økt innovasjonsevne og -takt i næringsliv og offentlig sektor.
- 3.3 Styrket kunnskapsgrunnlag i det forskningsstrategiske og rådgivende arbeidet.

Årlige rapporteringskrav

Der ikke annet er oppgitt gjelder rapporteringskravene programmene ENERGIX, PETROMAKS 2, DEMO 2000, CLIMIT, PETROSAM 2 samt FME-ordningen og sentrene for petroleumsforskning.

- Kvalitativ analyse av bruken av OEDs midler.
- Oversikt over 3 - 5 utvalgte prosjektseksemplere innenfor hvert av områdene petroleum, energi og CCS.
- Antall prosjekter støttet innenfor hvert program fordelt på temaområde (eks. leting og økt utvinning, vann, hydrogen)
- Antall nyoppstartede prosjekter innenfor hvert program, fordelt på temaområde
- Antall prosjekter støttet fordelt på forskerprosjekter (FP), innovasjonsprosjekt (IPN) og kompetanseprosjekter (KPN), fordelt på program.
- Antall nyoppstartede FP, IPN og KPN, fordelt på program

Vedlegg 1

- Utvikling i antall prosjekter i programmene fordelt på satsingsområdene i Energi21 og OG21
- Samlet oversikt over finansieringen av forskning innenfor OEDs sektor, herunder finansiering over andre departementers budsjetter, inklusive SFFer og SFier.
- Tildelingsprosent i siste års prosjektutlysninger i ENERGIX, PETROMAKS 2, DEMO 2000 og CLIMIT, både når det gjelder antall prosjekter og omsøkt beløp. OED ønsker også en oversikt over hvor stor andel av prosjektsøknader vurdert til høy kvalitet (karakter 5 og høyere) som har blitt tildelt støtte
- Innenfor petroleumsforskningen, antall og størrelse på prosjekter som bidrar til å redusere negative miljø- og klimavirkninger fra petroleumsvirksomheten.
- Innenfor FME-ordningen og sentrene for petroleumsforskning, en oversikt over antall partnere samt privat og offentlig finansiering
- En kvalitativ vurdering og beskrivelse av bruken av midlene til strategisk energi- og petroleumsforskning.
- Beskrivelse av bruken av midlene til strategiske fellesfunksjoner
- Vitenskapelige resultater (fordelt på program):
 - Antall artikler/rapporter/foredrag/bøker
 - Utvikling i antall doktorgradsstipendiater og postdoktorstipendiater samt tilknyttede mastergradsstudenter innenfor hvert program fordelt på virkemidler og kjønn.
- Næringslivsresultater (fordelt på program):
 - Utvikling i antall prosjekter med næringslivsdeltakelse
 - Innrapporterte FoU-investeringer i SkatteFUNN innenfor OEDs sektor
 - Antall nye
 - Prosesser/produkter/tjenester/patenter
 - Metoder/modeller/prototyper
 - Foretak/forretningsområder/lisenser
 - Innføring av ny teknologi (i antall bedrifter)
- Internasjonalt
 - Kvalitativ vurdering av bruken av midler på internasjonalt samarbeid, fordelt på de viktigste samarbeidslandene
 - Andel prosjekter med internasjonal deltakelse i ENERGIX og PETROMAKS 2
 - Suksessraten i EU innenfor OEDs sektor samt antall prosjekter med EU-støtte

**DET KONGELIGE
SAMFERDSELSDEPARTEMENT**

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 Oslo

Deres ref

Vår ref

Dato

12/1641-3

20.12.2013

Tildeling av midler til Norges forskningsråd 2014

Samferdselsdepartementet viser til Prop. 1 S (2013-2014), Prop. 1 S Tillegg 1, Stortingets innstilling Innst. 13 S (2013-2014) og Stortingets budsjettvedtak 5. desember 2013 om fordeling av midler på kap. 1301 post 50 Samferdselsforskning. I tildelingsbrevet legges føringene for transport- og ekomforskningen Forskningsrådet skal utføre i 2014, hvilke mål- og resultatkrav som skal oppfylles og hvordan rapporteringen skal foregå.

På grunn av endringer i departementsstrukturen, der ansvaret for kyst- og miljøsaker blir flyttet fra Fiskeri- og kystdepartementet til Samferdselsdepartementet omfatter tildelingsbrevet for 2014 også forskning på sjøtransport.

1. ORIENTERING OM BUDSJETTET

Bevilgningen i 2014 på kap. 1301 Forskning og utvikling mv., post 50 Samferdselsforskning på i alt 148,3 mill. kr fordeles med 87,9 mill. kr til transportforskning og 60,4 mill. kr til ekomforskning. Fordelingen av midlene til transport- og ekomforskning framgår av tabell 1.1 og 1.2. Det vises til en nærmere omtale av midlene under punkt 3 i tildelingsbrevet.

TABELL 1.1 Transportforskning 2014

	kr
ENERGIX	32 100 000
SMARTRANS	21 200 000
Ekstraulytning for sjøtransport, hvor midlene fordeles mellom SMARTRANS og MAROFF	20 000 000
TRANSIKK	8 000 000
SAMRISK II	1 000 000
Strategiske instituttsatsinger	5 600 000
Totalt	87 900 000

TABELL 1.2 Ekomforskning 2014

	kr
VERDIKT	41 400 000
VERDIKT - SIMULA	10 000 000
SIMULA – robuste nett	8 000 000
SAMRISK II	1 000 000
Totalt	60 400 000

Bevilgningen skal disponeres i samsvar med forutsetningene i Prop. 1 S (2013-2014) , Innst. 13 S (2013-2014) og Stortingets vedtak. Vi minner om at departementene og Riksrevisjonen til enhver tid kan be om innsyn i bruken av midlene.

Samferdselsdepartementet gir Forskningsrådet fullmakt til å omfordele de tildelte midler mellom programmer og virkemidler innenfor hovedområdene ekom- og transportforskning. Det er ikke anledning til å omfordele midler mellom de to hovedområdene. Grunner til omdisponering kan være forsinkelser i programoppstart eller dårlig søkning ved en bestemt utlysning. Ved behov for omdisponering på mer enn 10 pst. av tildelingen til et program eller virkemiddel skal departementet varsles.

2. MÅL OG STYRINGSOPPLEGG FOR 2014

STYRINGSOPPLEGG

Det vises til Prop. 1 S (2013-2014) Kunnskapsdepartementet for en felles målstruktur for alle departementenes tildelinger til Forskningsrådet. For informasjon om innhold og frister for årsrapport, regnskap, budsjett og budsjettforslag vises det til Kunnskapsdepartementets tildelingsbrev. I punkt 3 vil Samferdselsdepartementet konkretisere relevante mål for vår tildeling for 2014.

RAMMER FOR TILDELINGEN FRA SAMFERDSELSDEPARTEMENTET

Det overordnede målet for Regjeringens transportpolitikk er å tilby et effektivt, tilgjengelig, sikkert og miljøvennlig transportsystem som dekker samfunnets behov for transport og fremmer regional utvikling. De fire hovedmålene for samferdselspolitikken for perioden 2014-

2023 er framkommelighet og regional utvikling, transportsikkerhet, miljø og universell utforming. Samferdselsdepartementets prioriteringer for FoU vil være klimarelatert forskning, smartere gods- og logistikk-løsninger, transportsikkerhet og samfunnssikkerhet og beredskap.

Regjeringens mål med bevilgningene til forskning på elektronisk kommunikasjon er å sikre brukere i hele landet gode, rimelige og framtidsrettede elektroniske kommunikasjonstjenester, samt bidra til innovasjon og videreutvikling i bransjen. Departementets forskningsmidler bidra til å utvikle kunnskap om effektiv infrastruktur, økt sikkerhet og avanserte ekom-tjenester i Norge. Innsatsen skal gå til områder hvor norske miljø kan hevde seg kunnskapsmessig og kommersielt, bidra til økt sikkerhet og robusthet og gi et godt grunnlag for politikk- og regelverksutforming.

For øvrig forutsettes det at Forskningsrådet legger til grunn omtalen av samferdselsforskning i Samferdselsdepartementets strategi for ekom- og transportforskning for 2011-2014 for sitt arbeid for 2014.

Kunnskapsdepartementet har satt i gang et arbeid for å forenkle mål- og resultatstyringssystemet for Forskningsrådet. Samferdselsdepartementet vil følge opp dette arbeidet med sikte på å redusere antall rapporteringsparametre i tildelingsbrevet for 2015.

3. KONKRETISERING AV RELEVANTE MÅL FOR SAMFERDSELSDEPARTEMENTETS TILDELING FOR 2014

Omtalen gjelder for de områdene hvor Samferdselsdepartementet har spesifikke føringer for Forskningsrådets arbeid. Det forutsettes imidlertid at Forskningsrådet omtaler ekom- og transportområdet i rapporteringer og evalueringer om det er relevant.

MÅL 1: ØKT KVALITET, KAPASITET OG RELEVANS I FORSKNING I HELE LANDET

Delmål 1.3: Styrket bredde av forskningsbasert innovasjon og konsentrasjon av ressurser rundt de beste forsknings- og innovasjonsmiljøene

- Utvikling i antall innovasjonsrettede tellekanter i prosjekter innenfor Innovasjonsprosjekter for næringslivet (IPN)
 - Ferdigstilte nye/ forbedrede produkter
 - Ferdigstilte nye/forbedrede tjenester
 - Søkte patenter
 - Inngåtte lisenskontrakter
 - Nye foretak som følge av prosjektet
 - Inngåtte lisensieringskontrakter
 - Nye foretak som følge av prosjektet
 - Nye forretningsområder i eksisterende bedrifter som følge av prosjektet
 - Bedrifter i prosjektet som har innført nye/forbedrede metoder/teknologier/arbeidsprosesser/forretningsmodeller
- Bevilgninger til kompetanseprosjekter i næringslivet (KPN)
- Antall igangsatte doktorgrader i IPN og KPN
- Antall oppstartede IPN og KPN med internasjonalt samarbeid
- Evalueringer

Føringar: De nevnte indikatorene gjelder informasjon fra programmene ENERGIX, SMARTRANS, MAROFF, VERDIKT og SIMULA-senteret.

Delmål 1.4: Mer forskning i næringslivet

- Antall oppstartede IPN og KPN
- Bevilgninger til IPN og KPN
- Næringslivets investeringer i IPN og KPN i forhold til Forskningsrådets bevilgninger
- Antall igangsatte SkatteFUNN-prosjekter
- Innrapporterte FoU-investeringer i SkatteFUNN
- Evalueringer (kvalitative vurderinger)
- Utløst annen offentlig finansiering (nasjonalt og internasjonalt, f.eks. EU)

Føringar: De nevnte indikatorene gjelder informasjon fra programmene ENERGIX, SMARTRANS, SAMRISK II, MAROFF, VERDIKT og SIMULA.

Delmål 1.5: Styrket forskning i tråd med sektorens og forvaltningens kunnskapsbehov

- Innenfor kjerneprogrammer finansiert av Samferdselsdepartementet
 - Antall oppstartede prosjekter (alle prosjekttyper)
 - Publisering
 - Rekruttering
 - Avlagte doktorgrader
- Evalueringer (programmer, fagområder, forskningsmiljøer – kvalitative vurderinger)
- Utredninger av kunnskapsstatus

Føringar: Samferdselsdepartementet viser til føringene for bevilgningen til det enkelte program gitt i Prop 1 S (2013-2014) under kap. 1301, post 50. I tillegg til disse føringene ønsker departementet å presisere følgende:

- Det forutsettes at midlene til ENERGIX anvendes til kunnskapsutvikling og løsninger som reduserer klimaskadelig utslipp fra transportsektoren. Midlene skal fordeles mellom teknologisk orientert forskning og samfunnsvitenskapelig forskning rundt miljøvennlige transportsystemer, virkemidler og løsninger. Departementet forutsetter et nært samarbeid med Transnova for koordinering av prosjektsøknader, oppfølging av prosjekter fra grunnforskning mot markedsintroduksjon og formidling av forskningsaktiviteter.
- Det er satt av midler til en tilleggsutlysning mellom SMARTRANS og MAROFF til forskning på sjøtransport og kombinerte transportløsninger. Tilleggsutlysningen skal ta opp prosjekter som fra og med 2015 kan videreføres i et nytt transportforskningsprogram. Det er ønskelig at innsatsen rettes mot prosjekter innenfor transportanalyser, herunder kartlegging av varestrømmer, kartlegging av potensialet for overføring av gods fra veg til sjø og analyse av aktørenes valg av transportform, miljøegenskaper ved bruk av sjøtransport og kombinerte transportløsninger, bruk av AIS-data i transportplanlegging, samfunnsøkonomiske analyser av sjøtransport og kombinerte transportløsninger og andre prosjekter som har til hensikt å styrke sjøtransporten. Departementet forutsetter at utlysningen er koordinert med arbeidet som gjøres i transportetatene/Avinor rundt en bred godsanalyse. Det er ønskelig å ha

en god dialog mellom Forskningsrådet og Samferdselsdepartementet for denne utlysningen.

- Bevilgningen til strategiske instituttsatsinger (SIS) til Transportøkonomisk institutt videreføres på samme nivå som for 2013. SIS om reiseliv avsluttes i 2013 og frigjorte midler foreslås anvendt i en ny SIS om næringsutvikling, innovasjon og infrastruktur i byregioner. Forskningsrådet vurderer innholdet av en søknad fra TØI i henhold til tidligere praksis.
- VERDIKT er det viktigste programmet for forskning på elektronisk kommunikasjon. Programmet skal støtte prosjekter innen grunnforskning, anvendt forskning og næringsrettet forskning som ligger innenfor programmets tema "IKT-kunnskap for innovasjon og samhandling i nettverkssamfunnet".
- Samferdselsdepartementet vil videreføre SIMULA-senterets grunnbevilgning og finansiering av prosjektet Robuste nett II for 2014. Det er også ønskelig at Forskningsrådet fortsetter å administrere tildelingen og følge opp prosjektet på vegne av departementet.

Delmål 1.6: Styrket utbytte fra internasjonalt forskningssamarbeid

- Evalueringer

Føringer: Samferdselsdepartementet forventer at Forskningsrådet viderefører et høyt aktivitetsnivå for internasjonalisering av ekom- og transportforskning. Dette er spesielt viktig med oppstart av Horisont 2020, hvor det legges opp til en større grad av samordning mellom programmene.

MÅL 2: GOD RESSURUTNYTTELSE OG HENSIKTMESSIG ARBEIDSDELING, SAMHANDLING OG STRUKTUR I FORSKNINGSSYSTEMET

Delmål 2.1: God sammenheng mellom nasjonal forskningsinnsats og internasjonalt forskningssamarbeid

- Uttelling fra Horisont 2020
- Samlet volum på prosjekter i Horisont 2020
- Antall prosjekter med en eller flere internasjonale samarbeidspartnere (totalt og fordelt på samarbeidsland, fag og bransjer)
- Evalueringer

Føringer: De nevnte indikatorene gjelder for områder med norsk deltakelse på ekom- og transportfeltet.

Delmål 2.4: Ivareta et strategisk ansvar for forskningsinstituttene

- Utvikling av basisbevilgning
- Utvikling av indikatorene i det nye finansieringssystemet
- Evalueringer

Føringer: De nevnte indikatorene gjelder Transportøkonomisk institutt (TØI). Departementet forventer at Forskningsrådet legger forholdene til rette slik at TØI kan fortsette å utvikle seg til et nasjonalt kompetansesenter for transportforskning.

MÅL 3: FORSKNINGENS RESULTATER TAS I BRUK I NÆRINGSLIV, SAMFUNNSLIV OG FORVALTNING I HELE LANDET

Delmål 3.1: God og tilpasset forskningsformidling til forvaltningen og allmennheten og gode læringsarenaer mellom foretak, institutter, UH-sektoren og forvaltningen

- Resultatindikatorer fra framdrifts-/sluttrapporter på publisering og resultatformidling
- Konferanser i regi av Forskningsrådet
- Medieoppslag om forskningsresultater med referanse til Forskningsrådet

Føring: De nevnte indikatorene gjelder for ekom- og transportfeltet. Det er en betingelse for midlene som bevilges fra Samferdselsdepartementet at Forskningsrådet sørger for bred formidling av forskningsresultatene.

4. ANDRE FORUTSETNINGER OG KRAV

Samferdselsdepartementet viser til at programperioden for SMARTRANS og VERDIKT avsluttes i 2014, mens TRANSIKK avsluttes i 2015. Vi ber om at departementet holdes løpende oppdatert og involveres i den videre prosessen om videreføring av disse programmene.

Samferdselsdepartementet viser også til kunnskapsgrunnlag for transportforskning, "Ingen vei utenom", som er et godt grunnlag for arbeidet med et nytt transportforskningsprogram fra 2015. Det forutsettes at Forskningsrådet og departementet har en løpende kontakt om utviklingen av et nytt transportforskningsprogram, herunder utvikling av programplan. Det bør legges opp til at alle de fire transportformene blir representert i programmet.

Det er også ønskelig at Forskningsrådet, i samarbeid med transportetatene og departementet, gjennomfører en ny transportforsknings- og formidlingskonferanse, etter modell av foregående konferanser. Departementet legger til grunn at konferansen holdes første halvår 2014 og at kostnadene til konferansen deles etter en nærmere avtalt fordelingsnøkkel.

5. DIALOG OG PLANLAGTE MØTER

Samferdselsdepartementet vil holde et kontaktmøte i november 2014 for å diskutere årsrapport 2013 og programmets utvikling i 2013 og 2014. Andre tema som vil bli diskutert er foreløpig tildelingsbrev 2015 og Forskningsrådets innspill til store satsinger for 2016.

Samferdselsdepartementets kontaktperson for transportforskning er:
Kristin Dahle 22 24 81 91, e-post: kristin.dahle@sd.dep.no.

Samferdselsdepartementets kontaktperson for ekomforskningen er:
Hans Einar Nerhus 22 24 81 56, e-post: hen@sd.dep.no.

Med hilsen

For
Kjell Rösanoff (e.f.)
avdelingsdirektør

for
Therese Ustvedt
seniorrådgiver

Kopi:
NH1
OED
MD
KD

DET KONGELEGE
UTANRIKSDEPARTEMENT

Norges forskningsråd
Postboks 2700 St. Hanshaugen
0131 OSLO
Norge

Dykkar ref.:

Vår ref.:
11/04941-124

Dato:
29.01.2014

Tildelingsbrev for 2014

Utanriksdepartementet vil i 2014 overføra til saman 71 350 000 kroner til Noregs Forskningsråd til forskingsprogram, oppgåver og tiltak omtalt i dette brevet med vedlegg. Utanom dette kjem tilskot frå Norad og ambassadane i New Dehli og Pretoria. Norad sender eige brev om sine tilskot.

Fordeling av midlane på ulike tiltak og budsjettpostar framgår av vedlegg 1. Nærare retningsliner for forvaltinga av midlane for pågåande program og aktivitetar framgår av avtalar departementet tidlegare har inngått med Forskningsrådet. Retningsliner for tiltak starta etter 1. januar 2013 framgår av vedlegg 2. Etter kvart som avtalar inngått før dette tidspunktet går ut, vil alle retningsliner omtalast i departementets tildelingsbrev til Forskningsrådet.

Midlane skal disponerast i samsvar med Prop. 1 S (2013-2014) og Tillegg 1 for Utanriksdepartementet, utanriks- og forsvarskomiteens innstilling om denne og Stortingets vedtak, forutan i tråd med Kunnskapsdepartementet sitt tildelingsbrev til Forskningsrådet for 2014 og anna regelverk Forskningsrådet er underlagt.

Når det gjeld rapportering og andre føringar som er felles for departementa, viser vi til KDs tildelingsbrev. Med omsyn til mål og resultatstyring, viser vi til gjeldande målstruktur for Forskningsrådet. Departementet legg særleg vekt på følgjande mål og delmål:

Mål 1: Auka kvalitet, kapasitet og relevans for norsk forskning i heile landet.
Delmål 1.5 Styrka forskning i tråd med sektorens og forvaltningas kunnskapsbehov.

Resultatindikatorar: løyvingar, talet på prosjekt, publisering, stipendiatar (doktorgradsstipend, postdoktorstipend og avlagte doktorgradar), internasjonalisering.

Mål 2: God ressursutnytting, formålstenleg arbeidsdeling, samhandling og struktur i forskningssystemet.

Delmål 2.3 Dynamisk og effektiv samhandling og arbeidsdeling i forskningssystemet. Resultatmål: at Forskningsrådets midlar medverkar til samarbeid og arbeidsdeling mellom universitet, høgskular og forskingsinstitutt.

Mål 3: Næringsliv, samfunnsliv og forvaltning i heile landet brukar resultata.

Delmål 3.1 God og tilpassa forskingsformidling til forvaltinga og ålmenta og gode læringsarenaer mellom føretak, institutt, universitets- og høgskulesektoren og forvaltinga. Resultatindikatorar: oversikt over informasjons- og formidlingsaktivitetar, aktivitetar for å byggja nettverk, forutan konferansar, seminar og temamøte i regi av det einskilde forskingsprosjektet, og kvalitativ vurdering av brukarretta formidling.

Utover det som er omtalt i dette brevet, har departementet gjennom Financial Mechanism Office (FMO) i Brussel stilt midlar til rådvelde for Forskningsrådet for gjennomføring av bilaterale program om forskingssamarbeid finansiert av EØS-midlar. Forskningsrådet er programpartnar (Donor Programme Partner) for norsk forskingssamarbeid med Estland, Latvia, Polen, Romania, Den tsjekkiske republikken og Ungarn fram til programavslutninga i 2017. Forskningsrådets rolle og oppgåver som programpartnar framgår av Rammeavtalen mellom FMO og Forskningsrådet.

Seinaste samrådsmøte mellom departementet og Forskningsrådet fann stad 19. desember 2013 i UD. Departementet ser fram til eit nytt samrådsmøte i mai/juni 2014 i Forskningsrådet. Vi ser også fram til å få Forskningsrådets sektoranalyse om norsk utanrikspolitisk forskning, som vil vera eit viktig grunnlagsdokument når departementets skal revidera sin strategi for forskning og kompetanseutvikling.

Med vennleg helsing

Christian Syse
assisterande utanriksråd

Tore Nedrebø
fagdirektør

Kopi til:
Kunnskapsdepartementet

Vedlegg:

1. Fordeling av UD's tildeling til Noregs Forskningsråd for 2014 på tiltak og kapittel/postar.
2. Nærare retningslinjer for nye program og aktivitetar.

Vedlegg 1: Fordeling av UD's tildeling til Noregs Forskningsråd for 2014 på tiltak og kapittel/postar

Tiltak, periode, referansar	Budsjett kap.post	Fleirårig ramme ¹	Tildeling 2014
Forskings- og kompetansesenter for petroleumsverksemd i nordområda og Arktis, 2013-2018 (UD-ref. NOR-13/0019), jf. pkt. 1 i vedlegg 2.	118.70	25 000 000	5 000 000
Program for Russland og Nordområda/Arktis (NORRUSS), jf. allereie inngåtte avtalar UD-NFR om: <ul style="list-style-type: none"> Asias rolle i nordområda, 2011-2016 (UD-ref. QZA-11/0723) Russland og nordområda/Arktis 2011-2016 (UD-ref. QZA-11/1046) Russlandsforskning, 2012-2016 (UD-ref. RUS-11/0035) 	118.70.161/ 118.01	15 000 000	4 750 000 (av dette inntil kr 356 250 frå 118.01)
	118.70.161/ 118.01	45 000 000	7 500 000 (av dette inntil kr 562 500 frå 118.01)
	118.70.121/ 118.01	45 000 000	9 000 000 (av dette inntil kr 630 000 frå 118.01)
Styrka nordområdesatsing innanfor området jordobservasjon, 2010-2014, jf. allereie inngått avtale UD-NFR (UD-ref. RER-09/145)	118.70	9 000 000	3 000 000
Gjennomføring av intensjonsavtale mellom Noreg og Storbritannia av 30.11.2011 (UD-ref. RER-12/0066), jf. pkt. 2 i vedlegg 2: <ul style="list-style-type: none"> Prosjekt om krill og økosystem i Sørishavet Styrking av internasjonalt polarforskingssamarbeid 	118.70	12 000 000	3 800 000
	118.70/ 118.01	15 387 500	6 500 000 (av dette inntil 325 000 frå 118.01)
Støtte til program for samfunnsvitskapleg forskning knytt til petroleumssektoren (Petrosam 2) (UD-ref. NOR-13/0111), jf. pkt. 3 i vedlegg 2	118.70.161/ 118.01	15 000 000	2 500 000 (av dette inntil kr 87 500 frå 118.01)
Støtte til oppfølging av HAV 21 (UD-ref. NOR-13/0110), jf. pkt. 4 i vedlegg 2	118.70.161	30 000 000	10 000 000
Europa i endring, 2013-2017 (UD-ref. NOR-13/0018), jf. pkt. 5 i vedlegg 2	100.71.11.6.	25 800 000	5 700 000
Forskning på humanitær politikk, 2011-2015, jf. allereie inngått avtale UD-NFR (UD-ref. QZA-11/0700)	163.71.701	40 000 000	13 600 000
Til saman		277 187 500	71 350 000

¹ Med atterhald om Stortingets løyving

Vedlegg 2: Nærare retningsliner for tiltak starta etter 1. januar 2013

1. Forskings- og kompetansesenter for petroleumsverksemd i nordområda og Arktis

Det er oppretta eit senter for forskning om utfordringar for petroleumsverksemd i arktiske strøk. Senteret vart utlyst av Noregs forskingsråd som eit kompetanseprosjekt for næringslivet og tildelt UiT – Noregs arktiske universitet i 2013 under namnet Research Centre for Arctic Petroleum Exploration (ARCEX). Formålet er å byggja opp eit forskingsmiljø av høg kvalitet som er relevant for oljenæringa i nord og i arktiske strøk, i samsvar med utlysing vedtatt av Forskingsrådets divisjonsstyre for energi, ressursar og miljø (sak 73/12) og publisert 6. november 2012 på Forskingsrådets heimesider.

Senteret skal vera tidsavgrensa, med varigheit på maksimalt fem pluss tre år. Noregs Forskingsråd vil evaluera senteret etter fire år. Evalueringa vil danna grunnlag for vurdering om Utanriksdepartementets tildeling skal vidareførast for ytterligare tre år. Senteret er ei oppfølging av strategisk prioritering nr. 10, «Regjeringa vil legge til rette for en forsvarlig utnyttelse av petroleumsressursene i nord», i Meld. St. 7 (2011-2012), *Nordområdene – visjon og virkemidler*.

Senteret vert finansiert med like bidrag frå Olje- og energidepartementet og Utanriksdepartementet. Tildelinga frå Utanriksdepartementet har ei ramme på 25 mill. kroner over fem år, med atterhald om Stortingets samtykke. Det kan planleggast for ei mogleg forlenging på tre år med ei ramme på 15 mill. kroner.

Ein legg opp til følgjande fordeling dei fem første åra:

2013: 2,5 mill. kroner (utbetalt)

2014: 5 mill. kroner

2015: 5 mill. kroner

2016: 5 mill. kroner

2017: 5 mill. kroner

2018: 2,5 mill. kroner.

2. Gjennomføring av intensjonsavtale (MoU) mellom Noreg og Storbritannia

2.1 Prosjekt om krill og økosystem i Sørishavet

For å ivareta Noregs rolle som polarnasjon vil regjeringa satsa vidare på utvalde prosjekt i Antarktis, som forskning på krill-bestanden i Antarktis. Prosjektet skal også

medverka til å styrkja norsk-britisk forskingssamarbeid gjennom felles forskingsprosjekt knytt til krill og økosystemet i Sørishavet.

Avtalen med Storbritannia føreset eit samarbeid mellom The British Antarctic Survey, Norsk Polarinstitut, Havforskningsinstituttet og andre relevante forskingsinstitusjonar i Noreg og Storbritannia. Prosjekta skal vera tre- til fireårige og leggja vekt på aktivitetar som styrkjer det norsk-britiske forskingssamarbeidet og som legg til rette for rekruttering av yngre forskarar.

Følgjande generelle føringar gjeld for løyvinga:

- Årleg overvaking av krillens utbreiing og volum («annual monitoring of krill distribution and abundance»)
- Langsiktig observasjon av krillvolum og ytre miljø («sustained long-term observation of krill abundance and physical environment»)
- Predatorars tyding for utbreiing av krill og krillfiske («predator foraging footprints in relation to krill and fishery distribution»)
- Samspelet mellom krill og predator («krill-predator interaction»)

Ein legg opp til følgjande fordeling gjennom dei tre åra prosjektet varer:

2013: 4,6 mill. kroner (utbetalt)

2014: 3,8 mill. kroner

2015: 3,6 mill. kroner.

2.2 Styrking av internasjonalt polarforskingssamarbeid

Utanriksdepartementet ønskjer å styrkja det internasjonale polarforskingssamarbeidet. Internasjonalt samarbeid innan polarforsking er viktig for å møte globale utfordringar innan klima og miljø, å auka kvaliteten og kapasiteten i norsk forsking, å sikra Noreg tilgang til internasjonal kunnskapsproduksjon og å fremja Noreg som leiande forskingsnasjon innan polarforsking.

Følgjande generelle føringar gjeld for løyvinga:

- Forskringsrådet skal medverka til å styrkja det internasjonale forskingssamarbeidet i polare område, jf. omtale ovanfor.

- Midlane som vert stilte til rådvelde for Forskingsrådet skal brukast målretta til å finansiera hovudsakleg forskingsprosjekt og i tråd med prioriteringar utarbeidde etter ein workshop om saka i 2013.
- Forskingsrådet skal medverka til å oppfylle målsetjingane for polarforskning i intensjonsavtalen som vart inngått mellom Noreg og Storbritannia 30.november 2011.
- Dette arbeidet vil bidra til å følgja opp prioriteringar gitt i Forskingsrådets policy for polarforskning, jf. [http://www.forskningsradet.no/prognett-polarforskning/Sentrale dokumenter/1231229969404](http://www.forskningsradet.no/prognett-polarforskning/Sentrale_dokumenter/1231229969404).

Ein legg opp til følgjande fordeling:

2013: 3 500 000 kroner (utbetalt)

2014: 6 500 000 kroner

2015: 5 387 500 kroner.

3. Samfunnsvitskapeleg forskning knytt til petroleumssektoren (PETROSAM2)

Utanriksdepartementet vil i perioden 2013-2018 tildela 15 mill. kroner til Noregs Forskingsråds program for samfunnsvitskapeleg petroleumsforskning, PETROSAM2.

Formålet med PETROSAM2 er å vidareutvikla kompetanse om samfunnsmessige forhold som er relevante for norske styresmakter og næringsliv sin strategi og politikk i petroleumssektoren. Programmet er delt inn i to strategiske perspektiv. Det første fokuserer på forvaltning av petroleumsressursane på norsk sokkel. Det andre er eksplisitt retta mot nordområda/Arktis og kunnskap om utviklinga innan energirelaterte tema i Russland, inkludert dei russiske nordområda. Programmet medverkar til å følgja opp ei rekke av målsetjingane i Meld. St. 7 (2011-2012) *Nordområdene – visjon og virkemidler*, som strategisk prioritering nr. 1: «Norge skal være ledende på kunnskap om, for og i nordområdene», og nr. 10: «Regjeringen vil legge til rette for en forsvarlig utnyttelse av petroleumsressursene i nord». Programmet følgjer òg opp fleire av satsingsområda for tilskotsordninga Barents 2020, inkludert målsetjinga om å bidra til å oppretta arenaer for samarbeid mellom norske og utanlandske kompetansemiljø på nordområderelevante fagfelt (Prop. 1 S (2012-2013)).

Departementet tek atterhald om at Noregs forskingsråd skil ut dei PETROSAM2-prosjekta som får midlar over Barents 2020 og rapporterer om resultatata frå desse. Prosjekt som får støtte over Barents 2020 skal vera nordområderelevante. Barents 2020-

ordninga skal fungera som såkornmidlar. Det er difor særleg interessant å støtta prosjekt som utløyser midlar eller innsats frå andre og/eller opnar nytt samarbeid mellom norske og utanlandske aktørar.

Departementet legg opp til ei årleg fordeling på 2,5 mill. kroner for perioden 2013-2018. Inntil 3,5 % kan brukast til administrasjon av programmet i Noregs forskingsråd. Forskingsrådet skal spesifisera eigne administrative kostnader i rapporteringa til departementet.

4. Oppfølging av HAV 21

FoU-strategien HAV 21 følgjer på fleire område opp målsetjingane i Meld. St. 7 (2011-12) *Nordområdene – visjon og virkemidler*. Dette gjeld mellom anna forvaltning av miljø og naturressursar, kunnskap om økosystemet, og berekraftig fiskeri- og havbruksnæring i nord. Som støtte til konkrete prosjekt innanfor disse temaområda i HAV 21, vil Utanriksdepartementet for perioden 2013-2016 stilla til rådvelde 30 mill. kroner over tilskotsordninga Barents 2020 til Noregs Forskingsråd.

I 2013 gjekk midlane til prosjekt under programmet Havet og kysten. Departementet stiller seg positiv til at Noregs Forskingsråd i 2014 og eventuelt 2015 tar med støtta frå Barents 2020 i ei felles utlysning av midlar mellom programma Havet og kysten, Klimaprogrammet og Polarprogrammet, under føresetnad av at støtta vert brukt i samsvar med reglementet for bruk av Barents 2020-midlar og prioriteringane i HAV 21. Departementet ønskjer dialog med Forskingsrådet om utlysinga.

Prosjekt som får støtte over Barents 2020 skal vera nordområderelevante. Barents 2020-ordninga skal fungera som såkornmidlar. Det er difor særleg interessant å støtta prosjekt som utløyser midlar eller innsats frå andre og/eller opnar nytt samarbeid mellom norske og utanlandske aktørar.

Departementet ønskjer å halda kontakt om utlysingstekstar og verta orientert om prosjekta som får midlar frå Barents 2020, kunnskap som vert produsert og måten resultatata vert profilerte.

Departementet legg opp til følgjande fordeling:

2013: 10 mill. kroner (utbetalt)
2014: 10 mill. kroner
2015: 6 mill. kroner
2016: 4 mill. kroner.

5. Europa i endring 2013-2017

Utanriksdepartementet ønskjer å vidareutvikla satsinga på europaforskning. Satsinga skal stimulera til europarelatert forskning av høg kvalitet. Forskinga skal gi ny innsikt og styrka kunnskapsgrunnlaget for politisk handling. Som eit sentralt verkemiddel ønskjer UD å vidareføra samarbeidet med Forskingsrådet om forskingsprogrammet «Europa i endring». Utanriksdepartementet stiller midlar til rådvelde for NFR som utlyser dei i open konkurranse blant forskingsinstitusjonar, universitet og høgskular.

Kriteria for tildelinga er nærare spesifisert i utlysingstekstane frå 2012 og 2013, som baserer seg på dokumentet «Fagleg og tematisk grunnlag». Tildeling av prosjekt skjer på grunnlag av søknader. Søknadane vert vurderte av internasjonale ekspertar. Styringsgruppa for Europa i endring innstiller til divisjonsstyret for vitskap for endeleg vedtak. Utanriksdepartementet deltar med ein observatør i styringsgruppa.

Utanriksdepartementet skal, med atterhald om Stortingets løyving, løyva 5,7 millionar kroner årleg fram til og med 2017 til «Europa i endring», til saman 25, 8 millionar kroner for avtaleperioden. Dette inkluderer to tildelinger, ei for 2013-2017 (avtalt 2012) og ei for 2014-2017 (avtalt 2013) på respektive 15 og 10,8 millionar kroner.